

Golda Meír miniszterelnök:

«Ha visszaadnánk az összes területeket, egy hónap múlva ismét háboru előtt állanánk»

Az áskeloni munkástanács előtt megtartott beszédében Meír asszony az „igazságos, tartós és biztonságos béke” mellett szállt síkra — „Eros idegzetre van szükségünk”

„Ha ma visszaadnánk az összes területeket és visszatérnénk a június 4-iki határhoz, egy hónapra rá új háboru előtt állnánk” — figyelmeztetett tegnap Golda Meír miniszterelnök, aki az áskeloni munkástanács plenáris ülésén a város vendégeket szólalt fel.

Meír asszony az egyik üdvözlőbeszédre, nevezetesen Náchmán Lepák (Mápm) azon kijelentésére reagált, amelyben azt kérte a miniszterelnököt, hogy cselekedjen a béke érdekében és mondjanak le a területekről. Golda Meír válaszában leszögezte, hogy sohasem indítottunk háborút területi hódítások végett és ma sem folyik a küzdelem a területekért.

Több és komorabb. Arról van szó, hogy élni fogunk-e, vagy nem?

A miniszterelnök emlékeztetett Nasser legutóbbi kijelentésére, amelyben azt mondta, hogy először Izrael vonuljon vissza, aztán fogadjon vissza az összes palesztinai menekülteket és majd aztán mérlegelje, hogy leljenek-e az arab

területek, amelyek a hatnapos háboru alatt kerültek Izrael kezébe, nem telne bele egy hónap és újra háboruval néznénk szembe.

— Mi igazi békét akarunk, amely őszinte és tartós. Olyan békét, amely kölcsönös megelégedéssel alapuló, biztonságos határokat épít fel.

Küzdni fogunk az illúzióra alapozott béke ellen.

— Ezzel kapcsolatban Meír asszony hangoztatta, hogy ha visszaadnánk volna az összes területeket, amelyek a hatnapos háboru alatt kerültek Izrael kezébe, nem telne bele egy hónap és újra háboruval néznénk szembe.

— Mi igazi békét akarunk, amely őszinte és tartós. Olyan békét, amely kölcsönös megelégedéssel alapuló, biztonságos határokat épít fel.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a sárva ma is folytatódik. Holnapra a hőmérséklet csökkenése várható. Maximális hőmérséklet: Jeruzsálem 34, Tel-Aviv 36, Haifa 34, Afula 39, Náhária 32, Beer Seva 39, Eilat 42 C fok.

CHÁGÁJ PINSKER

A TELEVÍZIÓ ÚJ VEZÉRIGAZGATÓJA

A rádió új főnökévé dr. Jesájahu Szpirót nevezték ki — Mindkét megbízás egy évi időtartamra szól

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). Június elszejét kezdődőleg Chágáj Pinsker, a rádió nagylevelű munkatársa veszi át a televízió legfelsőbb irányítását. A rádióállomás élére pedig dr. Jesájahu Szpiró kerül.

A kinevezéseket, amelyek egy évre szólnak, tegnap hagyta jóvá a rádió és televíziótanács, amely mint ismeretes, közéleti testület és mind a televízió, mind a rádió irányvonalának, valamint kulcspozíciókkal kapcsolatos kinevezések legfőbb meghatározója. Ennek a tanácsnak gyakorlati munkáját néhány hét óta Smuel Almog, a Kol Jisraél egykori vezérigazgatója irányítja, aki tegnap a Chágáj Pinsker és dr. Szpiró kinevezésére vonatkozó javaslatokat is előterjesztette. Almog arra az álláspontra helyezkedett, hogy mind a televízió, mind pedig a rádió új igazgatójának az egykori Kol Jisraél, illetőleg a televízió jelenlegi alkalmazottai közül kell kikerülniök. Hangzott az az is, hogy ajánlatos a kinevezéseket ideiglenes jelleggel egy esztendőre életbe léptetni. A tanács magaavá tette Almog érvelését és jóváhagyta az előterjesztéseket.

Chágáj Pinsker, a televízió új főnöke 44 éves és 24 esztendővel dolgozik a rádió keretében. Egy ideig Londonban élt, ahol a BBC heber osztályán működött a Kol Jisraél jóváhagyásával. Chágáj Pinsker szerte valamennyi rádió és televíziótanácsot sikerrel vezetett el az országban és külföldön. Nevét a nagyközönség néhány slágerről ismeri. Így például az ő érdeme, hogy a Kol Jisraél estének közvetített egyórás hangos híradója a rádió talán legnépszerűbb és legnagyobb számú hallgatóságát követelt műsora lett.

Dr. Jesájahu Szpiró, aki eddig a rádió helyettes vezérigazgatója volt, már az angol mandatórius korszakban is rádiószakemberként tevékenykedett az angol rádióállomásán. A nagyműveltségű, zenei téren is kiválóan képzett rá. Kilenc esztendőre dr. Szpiró a Kol Jisraél, illetőleg a rádió helyettes vezérigazgatója, aki jövőre elérheti a nyugdíjkorhatárt. Később feltehetően, hogy egyes megbízásokat aligha hosszabbítja meg és egy év múlva sor kerül a rádió új, valószínűleg állandó jellegű vezérigazgatójának kinevezésére.

gatója volt, már az angol mandatórius korszakban is rádiószakemberként tevékenykedett az angol rádióállomásán. A nagyműveltségű, zenei téren is kiválóan képzett rá. Kilenc esztendőre dr. Szpiró a Kol Jisraél, illetőleg a rádió helyettes vezérigazgatója, aki jövőre elérheti a nyugdíjkorhatárt. Később feltehetően, hogy egyes megbízásokat aligha hosszabbítja meg és egy év múlva sor kerül a rádió új, valószínűleg állandó jellegű vezérigazgatójának kinevezésére.

SZALAVEC IBOLYNAK és SANYINAK
ELSO SZÜLETETT UNOKAJUKHOZ SZIVBOL GRATULÁL A
SPITZER és SCHLESINGER CSALAD
DRAGA SZULEINK
NADAS PIROSKA és BERNAT
Kfár-Szabá — Budapest
25-İK HAZASSÁGI EYFORDULÓJA
ALKALMABOL SOK BOLDOGÁGOT, EGÉSZSEGET ES ÖRÖMET KIVANNAK
gyermekük: GYURI és ZSUZI

SZERETETT SOGORUNK, NAGYBÁTYÁNK
WEISZ DEZSÓ
Miskolc — Kfár Achim
70-İK SZÜLETÉSNA PJA
ALKALMABOL ÖRÖMTELJES, HOSSZU ÉLETET
KIVAN
Mili, Tibor, Ita és Dávid

DRAGA BACSINKNAK
WEISZ DEZSÓ
Kfár-Achim
SZÜLETÉSNA PJA
SOK EGÉSZSEGET ES BOLDOGÁGOT KIVANNAK
120 ÉVIG
NUSZAN és BRAUN család

A ZSIDÓ NEP CSALADI ÉLETE ösdiéd óta a hűség és az őszinte ragaszkodás mintaképe volt. Ennek a lelki finomságnak titka a rituális családi tisztaság apolálásban rejlik, amit az Örökkévaló Tana, a szent Tóra ír elő az aláértés („vilá”) és a rituális fürdő („mikve-táhá”) formájában. Óriási felelősséggel és féltéssel ragaszkodtak mindnyájan ezekhez a parancsokhoz, tudva, hogy a nédítálmak a leg súlyosabb tilalmak közé tartoznak, amelyek megszegése — Isten méntes és óz — katasztrófák következményekkel járhat.

Legnagyobb fájdalomnak akadtak emberek, főleg az új nemzedék tagjai között, akik könnyelműen veszték a családi élet tisztaságával kapcsolatos előírásokat, és ezáltal helyrehozhatatlan hibát követtek el gyermekükkel szemben: ez a fogatkozás örökös foltot ejt lelkükön és csorbát ejt a nemzet szentségén is. A szülői könnyelműsége örökös lelkiismeretfurdalást okoz majd az utódok számára.

A különböző országokban, asszonyok tizeirei között végzett orvosi kutatások meglepő eredményt mutattak: kiderült, hogy azoknál a zsidó asszonyoknál, akik a Há-lácha előírásai szerint tartják be a rituális családi tisztaságról szóló előírásokat, mind a szülők, mind a csecsemők halandósága a legkisebb a világon, ugyancsak a legkisebb ezeknél az asszonyoknál a lelkileg és szellemileg fejletlen csecsemők aránya. A statisztikából az is kiderült, hogy a „médra” néven ismert szörnyű betegség tízezer-szor olyan magas nem-zsidó asszonyoknál, mint azoknál, a nőknél, akik szigorúan betartják a rituális családi tisztasággal kapcsolatos előírásokat.

Az orvostudomány a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik arról a ténymegállapításról, amelyet a néd és a tvilá megőrzésének tulajdonít. Számunkra, hívők számára, akik hisznek az Örökkévaló Tanában és a világ-mindenség teremtetőjében, ezek az orvosi felfedezések nem mondanak újat, hiszen tudjuk, hogy az Örökkévaló Tórája tulajdonképpen a világ életforrása.

SÁVUOT UNNEPEN, a Tóra-adás és néppé válásunk napján, amikor mindegyikünk megénekelja a maga lelki szavát, fogadjuk meg — férfiak és nők egyaránt —, hogy feltö gondolat fogjuk betartani a rituális családi élet tisztaságáról szóló előírásokat és az ezzel kapcsolatos parancsokat.

Ennek érdekében a Jóságos Eg hozza el számunkra az igazi megvilágítást, a bdn öbajlott békét és a biztonságot: áldjon meg bennünket testileg és lelkileg ép utóddal, amelyekből a hamisítatlan zsidó értelem és báj sugárzik.

A RITUALIS CSALADI ÉLETER KÜZDŐ SZERVEZET ORSZÁGOS KÖZPONTJA
Jeruzsálem, Rechov Chagaj 11. POB 5067
Tájékoztató füzetek a legújabb nyelven kaphatók a fenti címen (díjtalanul).

Előkészületek egy látogatásra az U.S.A.-ban

Előkészületek egy látogatásra az U.S.A.-ban

Növekszik Alain Poher népszerűsége a választási küzdelemben

A közvéleménykutatás szerint Poher 39 és Pompidou 42 százalékot kap az első fordulóban — Egyik sem ígéri az embargó azonnali felfüggesztését

Párizs (AFP, Reuter). — Alain Poher ideiglenes elnök tegnap választási propagandában támadta a degaullisták gazdasági politikáit és kijelentette, hogy meg fogja védeni a frankot. Biralta De Gaulle tábornok presztízspolitikáját, valamint a túlzott feyerkeresési kádásokat. Feloldhatatlan pénzügyi politikát kell folytatni — mondta és hozzáfűzte, hogy a frank megvédése a gazdasági politika legfontosabb célja.

A Le Monde tegnap újabb közvéleménykutatást közöl, amely szerint Poher népszerűsége négy százalékponttal néhány nap alatt és az első fordulóban a szavazatok 39 százalékát jósolják neki. Pompidou helyzete nem változott és továbbra is 42 százalékra van, míg Duclos kommunista jelölt 12. Deferre szocialista pedig hat százalékot mutat fel. Ez azt is jelenti, hogy a kommunista jelölt népszerűsége növekedett a szocialista rovására.

MÓSE DÁJAN HADUGYMINISZTER: SÜLYOS POLITIKAI (ÉS TALÁN KATONAI) ERŐPRÓBAK ELŐTT ALLUNK” — „Teljesen alaplatonok a Jávri tábornok elleni vádak” — jelentette ki Dáján egy interpellációra válaszulva Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). Mose Dáján hadugyminiszter tegnap egy interpellációra válaszulva kijelentette, hogy meggyőződése szerint Izrael a közeljövőben sulyos erőpróba előtt áll s nincs kizárva, hogy katonai téren is kivételes feladatok várnak rá.

J. ORI — A. BERMAN bemutatják: **6 utolsó nap** a nemzetközi

TOKIJO CIRKUSZ
a tel-avivi Kikár Hámedinán.
Szombaton 2 előadás, 6.45 — 9.30.
Naponta 2 előadás, 4.30 — 8.30.
Csütörtökön, május 29-én, a cirkusz ASKELONBA megy át.
Jegyek a jegyvirodáknak és cirkusz pénztárnak.

45 éves özvegyember
új olé Kanadából, 7 és 9 éves gyermekekkel, berendezett lakással, jó jövedelemmel, **hozzállóló hölgy ismeretségét keresi házasság céljából.**
A. GLATIER, Kfár Szabá Sikon Tkumá 11/4

BOUTIQUE L'JELED
baby- és gyermekruha üzletünk
PETACH-TIKVA, Hágáná utca 17, Pinsker sarak, 1969 május 25-iki megnyitására, d. u. 5 órakor.
SIMON VERA és FERI

אורי קלימ (מורה הרש)
...
OTVENEDIK EYFOLYAM
...
פוערסטר: Dr. MARTON GIZELLA
...
Tel-Aviv Harákevet 52 POB 631
Telefon: 30011

TEGNAP DÉLBE

Lelőttek három MIG 21 repülőgépet a Szezei-csatorna övezetében

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Három egyiptomi MIG-21 harcrepülőgépet semmisített meg Izrael hadereje a Szezei-csatorna övezetében tegnap délben. A három ellenséges repülőgép közül kettőt legesetében semmisítették meg az izraeli harcrepülőgépek, míg a harmadik MIG-21 gépet egy Hawk-rakéta segítségével pusztították el. A három leölt ellenséges repülőgép közül találatot ért egy negyedik MIG-et is, amely azonban csak megrongálódott és nem semmisült meg.

A hadsereg szóvivőjének közlése szerint tegnap délben 1 óra 45 perckor két különálló körlettel tették egyiptomi harc repülőgépek a Szezei-csatorna övezetében és a területükre a behatolásra. Mindkét kísérlet megúszta.

Az egyik övezet, ahol az egyiptomi MIG-ek megpróbálták behatolni, Kantariót északra volt.

Néhány egyiptomi gép ebben a térségben Port Szaid irányából próbált berepülni területükre. Ebben az övezetben történt, hogy az izraeli hadsereg bírókában lévő amerikai gyártmányú Hawk-rakétával leelőttek az egyik MIG-21-et, amely a levegőben fellobban.

Az ellenséges legbehatolás másik kísérlet térsége a Nagy Kásmir övezetében volt, ahol sokan néhány egyiptomi repülő próbált behatolni. Az izraeli légihaderő gépei parancsot kaptak, hogy szálljanak fel az ellenséges gépek ellenére.

RABIN ELUTAZOTT
Jechák Rabin utat vezérkari főnök Izrael washingtoni nagykövete tegnap szérón reggel visszautazott állomásáéjára. A nagykövet, aki tanácskozások megvitelt, kedden jelentést tett a kormányának, majd részt vett a külügyi és hadügyi bizottság ülésén.

Washingtonba érkezése után Rabin legfontosabb dolga a jelek szerint az lesz, hogy előkészítse Golda Meír miniszterelnök amerikai utját és Nixon elnökkel való találkozását.

A kairói közlemény fenthangon hirdeti, hogy Egyiptom valamennyi repülőgépe serteletlenül visszatért bázisára, jöjlehet a Csatorna övezetében világosan látták az ellenséges gépek lezuhását.

A tegnapi nap egyébként izraeli katonai erő tisztogató akciót hajtott végre a Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében.

Az izraeli alakulatoknak nem volt veszteségük és katonáink közül senki sem sérült meg a Jordániában tegnap reggel végrehajtott akciónál. Ennek keretében egyébként az izraeli kommandóalakulat felrobantott néhány házat El Szafi körzetében. Ezek a házak fedezték el a támaszpont szolgálókat a terroristáknak.

Amman, (Reuter, IFP). — A jordániai hadsereg szóvivője tegnap három közleményt is kiadott az El Szafi elleni izraeli támadásról. A jordáni verzió szerint 4 és fél órat tartott az ütközet, ami Jordánia kezébe került 9 órakor kezdődött a határvonal átszelelével. A jordániai közlemény azt állítja, hogy az izraeli erő egy tank-századból és két gyalogsági

századból állt. Ugyancsak rámutat arra Jordánia közleménye, hogy a területére behatolt izraeli erő repülőgépek és helikopterek fedezték.

A gazdag keleti fantáziával megszövegezett jordániai jelentés 4 izraeli katonát megölését említi és hozzáfűzi, hogy számos izraeli katonai járművet pusztítottak el a Holt-tengertől délre fekvő csatában, amely „nagy győzelmet jelent Jordániának”, mert az ellenséget visszavonulásra kényszerítették. A vita tárgya sokkal alapve-

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

Az egyik ellenséges gépet Hawk-rakéta pusztította el — Izraeli kommandóegység tisztogatási akciót hajtott végre Jordánia területén — A Holt-tengertől délre fekvő El Szafi övezetében csaptak le a terroristák bázisára — Katonáink közül senki sem sérült meg

A MODERN VILÁGBAN
Az ifjú nemzedék sötétjára — a modern ritmus-együttes
MODERN CIGARETTA
MODERN KEVERÉK • MODERN DOBOZ • MODERN FILTER

Mindent, amit tudni akar kinyomoz
INFOR
nyomozóiroda
F.A., Ben Jehuda 104
TEL.234.666.30

AS
A LEGTÜNDŐBB KÖSER
FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

Érdekes asszonyok:

Málkák rendfenntartó a futballpályán

Erdékes „foglalkozás” van egy rehovoti asszonynak. — Rendfenntartó a futballpályán. Az első Izraelben és egyelőre az egyedül ebben a szakmában.

— Hol szeretne meg a játékos? — Az iskolában. Bulgáriai vagyok. Minden sportágat kedvelem, de persze a futball a fő... — Azzal is segíthetjük a jelenlétemet. Most elmondhatom, hogy tekintélyem van és tényleg képes vagyok fenntartani a rendet. Magam is megszoktam a beosztást, először — szó ami szó — kicsit tényleg furcsa volt... — Honnan a labdarúgás iránti lelkessége? — Fiatalkori dolog ez nálam. Meghatározta az életemet is. Amikor 21 évvel ezelőtt férjhez mentem, a férjem volt a csapat kapusa.

— Azzal is segíthetjük a jelenlétemet. Most elmondhatom, hogy tekintélyem van és tényleg képes vagyok fenntartani a rendet. Magam is megszoktam a beosztást, először — szó ami szó — kicsit tényleg furcsa volt... — Honnan a labdarúgás iránti lelkessége? — Fiatalkori dolog ez nálam. Meghatározta az életemet is. Amikor 21 évvel ezelőtt férjhez mentem, a férjem volt a csapat kapusa.

Szombat délután Málka elindult a futballpályára

A TABLETTA MÁRA IS JÓ...

Ma egy hete arról írtunk, hogy a „családtervezési tabletta” nálunk, Izraelben is egyre mindennapibb, az asszonyok újabb és újabb rétegei szedik rendszeresen, amíg csak elhatározzák, hogy most megrendelik a gölyöt. Világszerte folyamatosan kutatják a tablettával összefüggő jelenségeket és olvastuk, hogy a svédországi Karolinska kórház tudósai érdekes következtetésekre jutottak. Az asszonyoknál tapasztalható szorongásos jelenségről van szó. Igen gyakori, különböző okokra egykori felelőkre vezethető vissza. A szorongás azután is megmarad, amikor megszűnt az eredeti félelmet kiváltó ok. Nos, a svéd tudósok felismerése szerint a legtöbb esetben megszűnt minden szorongást a tabletta. A nők valószínűleg felszabadultnak érzik magukat és lelkileg szinte újjászületnek általa. Egyetlen problémára mutatnak rá lelki vonatkozásban a svéd orvosok. Egy különös szorongásról van szó, amely akkor áll elő, ha a férfi kényesíti a nőt a tabletta szedésére. Tanácsuk, hogy ezt a szert kizárólag közös megegyezéssel és ajánlatos használni.

NINA, AKINÉL HÓNAPOKIG TART AZ „ÖRÖK HÜSÉG”

Nina Avery egy amerikai városka bányában dolgozik. — Itatólány. Vagy bárholig. De nem arról nevezetes. Hanem arról, hogy válsai bajnok. — Most váltik ely tizennyolcadik férjéül. — Ez még Amerikában is nagy szó. Barbara Huttonról, a híres milliomosnőről is köztudomású, hogy sűrűn változtatja a férjait, de hol van ő Ninától? Edig hétszer rebegte el a boldogító igent. Nina tizennyolcszor. — Mi a titka? Először is korán kell kezdeni. Tizenhat éves volt, mikor első házasságát megkötötte és hónapokkal később megtörtént a premier-válása. — Egy újságíró rászánt néhány napot, megkereste 5-6 legutóbbi férjét és megtudta, hogy szegény Nina nem tehet róla, ő hi maradt a sűrű, de párjai nem bírták vele az életet. Ugyanis van egy icici hibája. Sokat beszél. Még omagának is a szavába vág. A férfiak előbb fejfájásra panaszkodnak mellette, aztán úgy érzik, hogy megbolondult a dolgaért, elköltözik a közös lakásról. A szerző kinyilvánítja, hogy az utolsó férjével, a legközelebbi ügyvédhez és beadvényekkel a válokeresetet. — Igen ám, de Nina olyan cinos teremtés, hogy hamar felkelte egy újabb férfi érdeklődését. Ezért sikerült ennyiszelföltönie a hóhéfer menyasszonyi ruhát. — Most újabb házasságát közzé teszi. Bizik a jövőben, meg sokszor akarja foglalkoztatni az anyakönyvvezetőt és az ügyvédekét. Negyvenhat éves. A napokban így nyilatkozott: — Előbb-utóbb majd csak megtalálom az igazit. Az biztos, hogy az utolsó férjemmel, a házasságunk. De hol van az igazit?

SZÁZADIK HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓ

házassági évfordulót ült egy pár, Balakisi Orudzev és felesége, Amina. A férj 132 éves, az asszony 114 mult a telen. Persze interjú adtak és a hosszú élet titkát az asszony fogalmazta meg: — Soha nem szóltam egy rossz szót száz év alatt a férjemhez. Ő pedig azzal halálta meg, hogy nem hozott más asszonyt a házhoz, pedig mi muzulmánok vagyunk megtehette volna... — A házaspár századik házassági évfordulóján majdnem száz gyermek, unoka, unokanő, dédunoka és szepunoka jelent meg.

KIZÁRÓLAG NŐKNEK...

PROBABABA... Nagy sikere van az amerikai nők körében a kozmetikai próbababának, amelyet különböző szmarnyalokban vásárolhatnak. A lenyeg, hogy különleges anyagból készült, s kifejezetten az arca meg a szája. Ha új szépségcsereket vásárolunk, előbb kipróbálhatjuk az összehajlítást a babán.

IFJUSÁGI NAGYMAMA-DÖNTŐ

Egyedülálló versenyt rendezett az argentinai televízió. Ki az ország legitalább nagymamája — ez volt a kérdés. Sorozatos jelentések szemből-szemből nagymamák, a saját végül is „ifjúsági nagymama-döntőnek” nevezte a zsemenyt. A versenyt Flida Ibara 30 éves asszony nyerte, aki férjével rendelkezik ugyan, de van egy 16 éves lánya és három hónapos unokája. A zsűri előtt miniszoknyában jelent meg, a lapok is le neveztek miniszoknyás nagymamának.

MANÓKÉP-SZTRAJK

Az olasz manóképek bérhárcra egyre élénkebben foglalkoztatja a közvéleményt. A divatipar egyre szélesebb alapon követi az új változatokat a próbaképek sztrájkjára. Nem egyszer volt már manóképek sztrájkja. Legutóbb arról olvastunk, hogy Anna Divetta, az ismert római manóképek mestere elment a városból, de még soha sztrájk nem hozta a veszteséget. Izraelnek egyik legtelkebb honfőváros maradt.

BARÁTNŐK, A ZONGORAMIVÉSZŐK AKINEK SZINTÉN VAN, VAGY VOLT KÉLTÉNIE, VALÓSZÍNŰSÉGGEL SZERTLENKEDIK A HAZASZERETETBEN ÉS MINDENKÉNT TULIFÉLT. PEDIG NAGYON ERZÉKENY TERÜLETEN, A ZENE VILÁGÁBAN ÉL, AMELYNEK HARMÓNIAJÁT, BIZONY RONTJA AZ ÁGYUDÓRÉS.

Unokahúgomnak egyetlen fia egy sokálopietris szemüveget viselő matematikus. Meg volt a mód, hogy felmentek és különösképpen kiemeljük a legveszélyesebb fejezveleméből, az elfőgyőzők köréből. De a fia akart és az anyja egy szóval sem tiltakozott. — Miért vedje meg a házamat másnak a fia? — mondotta helyesen. És a sokálopietris szemüveget viselő, absztrakt matematikával foglalkozó fiatalember egyike volt azoknak a hősöknek, akik azon a keddi rölszordára virradó felelőse és grandiózus éjszakán megrohmozták az ójerszálemi arab rendőrlaktanyát és felszabadították a várost.

ŐRIZZE MEG A CIMET! „ELEGANT” KONFEKCIÓ GYÁR, TEL-AVIV, ALLENBY 91. EMELET.

- Kosztüm 44 — I.L.
- Nyári ruha 28 — I.L.
- Koktél-kosztüm 75 — I.L.
- Atmeneti kabát 95 — I.L.
- Selyemruha 49 — I.L.

NAGY VÁLASZTEK NAGY MÉRTEKBŐL

QUEEN OF LEATHER FASHION

DANAYA

TEL-AVIV, BOGRASOV U. 7. TEL.: 222985. TURISTÁKNAK 30% ENGEDMÉNY

ARNEL HÉT

5. 18. — 5. 31.

ARNEL

RUHAK:
modern kivitel
mintás „cloque”
49. — IL-től
mintás sármóz kivitel
14.90 IL-től

BLUZOK:
11.90 IL-től

KÖNNYŰ, NAGYSZERŰ, JÓL HORDHATÓ, MOSHATÓ, — DIVATOS MINTÁKBAN ÉS FAZONOKBAN

ARNEL az ideális fonal az izraeli éghajlathoz, ARNEE a modern fonal, amely a természetes szövétjótulajdonságait a szintetikus anyag könnyű kezelésével egyesíti.

„A FONAL, AMELY NEM OKOZ GONDOT”

LATOGASSA MEG BUTORKIALLITÁSI SZALONUNKAT MARS Tel-Aviv, Herzl 158

NE FIZESSEN TÖBBET IME, A MARS BUTOROK ARAI

- Tálaló asztal szet 120 IL.
- Fotel R/23 190 IL.
- Könyvtálcsoport 688 IL.
- Büfé 156 690 IL.
- Hálószoba (matracca) 635 IL.
- 4 ajtos faliszekrény 860 IL.
- Bár — kerekasztal 450 IL.
- Komodó 4 fiók — 120 IL. 5 fiók — 140 IL.
- Iróasztal 75x60x110 cm 260 IL.
- Iróasztal 240 IL.
- Ebédőasztal 80x135 cm (hosszabbítható 245 cm-re) 220 IL.
- Székek 58 IL.
- „Hemed” (dupla) szőnyegek 390 IL.
- Taburet, fekete skai kárpitozással 35-45 IL. darabja

TENYÉRNYP NAGYVILÁG
CHELMESFORD: Attette saját koszlójába. Még aznap fölé is elopták. A rend őrség letűltette a tettest. A két társat egyeztetve állt bíróság elé. Az elűtöt 20 tubus fogkrémet. A vádlott nem sokat beszélt, csak rámosolygott a bíróra, aki azonnal felmentette. Ugyanis egyetlen foga sem volt.

PISA: Kozadokozással akarják megmenteni a pisai ferde tornyot. Eddig már tekintélyes összeg gyűlt egybe és az olasz képviselőház kiegészítette — most most ötmillió dollárnak meg felelő summa áll a rendelkezésre. Az építészeti műreket 1174-ben épült, 55 méter magas és csaknem 5 méter az elhajlása. Pontos mérések szerint évenként további egy-mást milliméterrel hajlik el, tehát kiszámítható, hogy évente mekkora van a hajlás. Most különleges eljárással stabilizálják. Ferde marad, de ferdebb már nem lesz.

UJ-DELHI: Az indiai hatóságok szerint alig jár némi eredményt a népszaporulat ellenes propaganda. 531 millió jelenleg India lakossága. Rézserdemények azért vannak, mert egyes körzetekben néhány százelektől, esett az utóbbi évben a születési arányszám.

TOKIO: A japán fővárosban eredménytelen a tabletta-propaganda. A lakosság lélekszáma jóval meghaladja a 11 milliót. Az idén kétszázernnél több bebí született, mint amennyire a hatóságok számítottak.

BRUSSZEL: Furcsa ügy foglalkoztatta a brusszeli bíróságot. Egy tolvaj feltört a belga főváros egyik legszebb utcájában egy autót és vagyont érő ékszert emelt el. A kocsi tulajdonosának aktatásakájában volt az ékszer.

MAGDA FÜZÖ
Tel-Aviv, Dzingoff 155. Telefon: 22784.
Divatos fűzők melltartók speciális egygyűzők nátrájdalmak ellen, operációk után, orvosi rendelésre is.
MELLPROTEZIS.

TIP marad TIP
mondja az izraeli házasszony

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

MARS
Tel-Aviv: Herzl 158, Ben Jehuda 47, Kol Bo Shalom
Haifa: Rehitéj Hod — Nordau 20.

Az összes butorok teak, dió és palisander színben

2a Uj Kelet 1969 V. 22.

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan

Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

Kütfino minőségű és az 1200 gramos csomag elegendő 8-10 mosásra. Egy mosás nem kerül többé 25 agoránál.

depilan
Depilan
A felesleges hajszálak eltávolítására Svájci minőség vitamól

Minden KLEEN gyártmány még jobb

50 UJ KELET
SABATI MELEKLET

1969. MÁJUS 22.

ה'תשכ"ט

SÁVUOTI VIRÁGCSOKOR

Írta: SCHÖN DEZSÓ

Látszat szerint a három záródokunnepe („sávos r'gáim") közül sávuot a legszegényebb. Az egész ünnepe mindössze egy nap; félünnepe („chol háomé") sem tapad hozzá. A Talmud nem dedikált tiszteltetésre külön traktátust, a Háláchában felmondattal intézik el: aznap ugyanazok az általános ünnepi előírások érvényesek, mint pészáchkor és szukkotkor.

Mégis, az emberek úgy vélik, hogy sávuot sok tekintetben felülmúlja gazdag rokonait. Gyermekkoromban Hídalmasz így filozofált: Pészáchkor ott eszik-izik az ember, ahol akar, de nem mindenből, amit akar, mert szem előtt kell tartani a pészáchi előírásokat. Szukkotkor azt eszik-izik az ember, amit akar, — de nem ott, ahol akar, hanem csak az ünnepi sátorban. Sávuotkor viszont nincsenek korlátozások: me eszt un trinkt vosz m'vil, me eszt in trinkt m'vil...

★

Mi a sávuot?
Az Irás egy helyen (S'MOT 23,16) chág hákacir (az aratás ünnepe) néven emlegeti. Pontosabban: ez az aratás kezdetének ünnepe. Később (B'midbár 28,26) úgy szerepel, mint „jóm hábikurim", a zsengek napja: ezen a napon mutatták be ugyanis az új gabonából süített első kenyereket. A Tóra ötödik könyvében (D'varim 15,10) „chág sávuot", a hetek ünnepe a neve, mert pontosan aznap telik le a pészách első napjától számított hét hét.

A zsidó hagyomány ezt a napot a tóraadás évfordulójaként (z'mán matán torátenu) tartja számon, mivel — bölcsünk szerint — A Tíz íge kinyilatkoztatása szívan hó 6-ikán volt.

Miért nem mondja meg az Irás világosan, milyen napon kapták őseink a Tórát? Miért nem közli pontosan, hogy ez a nap sávuot ünnepe-e eset? — Kérdik a kommentátorok.

Válaszul ideiktatjuk Jozsef Seliger rabbi érdekes fejtegetését:
„Az Irás nem említi dátumot — fejtegeti Seliger rabbi hátrahagyott írásában — mert ilyenformán is közölni akarta, hogy a Tóra felelt az időnek. A Tóra akceptálása nem idő, hanem szív dolga. De nemcsak az időtől — a tértől is független, amennyiben mindig és mindenütt érvényes. Ha a zsidó nép Isten Jiszráelben kapta volna a Tórát, azt lehetne állítani, hogy annak rendelkezései Erec Jiszráelre vannak szabva, ezért csak ott érvényesek. Viszont mi a Tórát a pusztában kaptuk, ahol szó sem lehet ugynevezett „helyi viszonyokról". Ennek tudható be, hogy bárhol is vetette a sors a zsidóságot, a Tóra mindenütt elkísérte őket."

★
A Szináj-hegyi kinyilatkoztatás lenyűgöző természetű jelenségek — villámok, mennydörgés, földrengés és tűz — közepette történt. A kivételes, nagy alkalomra megfújták a sófárt. Az Irás S'mot 19,16) erről a következőképpen számol be:
„És történt a harmadik napon, midőn felkelt a reggel, voltak mennydörgések és villámok és nehéz felhő volt a hegyen és a harsona hangja igen erős volt és megdőbbsent az egész nép, amely a táborban volt."

A Pirkéj d'Rabbi Eliezer című könyv szerzője azt írja, hogy Ávráham Ávinu áldozati kosának szarvából az Örökkévaló két sófárt készített. A baloldali sófárt a Szináj-hegynél fújták meg, amikor az Örökkévaló a Tórát adta a zsidó népeknek, a jobboldali sófárt pedig akkor fújták meg, amikor eljött majd a megváltás ideje.

Ez a két sófár — mondotta Ráv Amiél, Tel-Aviv néhai főrabja — mely szimbólumot rejt magában. Amikor a Tórától van szó, a bal sófárt kell megfújni, más szavakkal, a baloldalt kell felírni, azokhoz kol apellálni, akik

SÁVUOT, A ZSENGEK BEMUTATÁSÁNAK ÜNNEPE
Kézben a kézzel. Tel-Avivi iskolagyerekek hagyományos öltözkében, sarlóval és kévelvel a kézzel ünnepi táncot mutatnak be.

a vallási életől eltávolodtak: vizont a megváltással kapcsolatban elsősorban a jobboldalhoz kell fordulni, azokhoz a makacs zsidókhöz, akik azt hiszik, hogy öbötet kezekkel, tétlenül kell ülnünk...

★
Jóllehet a pészách és a sávuot közötti idő — a „szifre-számolás" révén — az állandó készsülédés jegyében áll, az ordélyi chédereken mintegy két héttel az ünnepe előtt került sor az ünnepi anyagra. Délelőtt „Ákdomesz"-t tanulunk, délután Ruth könyvét. Ez utóbbi szép-próza, finom, könnyű héber nyelv, lebilincselő história. A másik sajátos dallammal kísért arameus szöveg, amely megkapta gyermeki fantáziánkat és elvitt bennünket a misztika forrásaihoz.

A hídalmasi templomudvaron, a reb Majsze chédereben két héten keresztül fujtuk az ezeréves, vontatott melódialót kísért szöveget, amelynek minden sora egyforma rimben végződik. — Kotta nélkül: sápadt a szöveg, izelítől mégis ideiktatom az első sorokat

Ákdomesz, ájder ich
fáng un,
Milin, ci redn,
Vsurójisz, in ich báger
Siszu, ci sprechn,
Ávlu, ci erst
Sukilnu, vel ich neman,
Hármon, an erlobenis
Irsiszu, in á r'sisz fin

Hákdudajs Barchl...

Wormsból, a rajnamenti városkából, ahol jó ezer évvel ezelőtt az áskénáz zsidóság bölcsője ringott, jutott el hozzánk „Ákdomajsz" szövege és melódija. A Pijut körül — melynek szerzője Rabbi Méir ben Rabbi Jicchák — az Örökkévaló tudós előimádkozója — egész irodalom keletkezett. Rabbi Méirnek sok tanítványa volt, köztük a legjelesebb Rábénu Slomo Jiccháki, aki Rási néven vonult be a zsidó tudatba, őt tekintik minden

idők legnagyobb Szentírás- és Talmud-magyarázójának. Rási sokszor idézi mesterét, Rabbi Méirt, akit chászid és cádik néven emleget.

A chédér-gyerek nem ismerte pontosan a wormsi tudós korát és működését, csak azt tudta, hogy Ákdomajsz a legszentebb Pijut, az egyetlen, amelyet láinolás közben, a belemeren mond az előimádkozó.

Próbálok összerakni a több mint ötven év előtti, gyermekkori emlékeket. A képek és az arányok elbűvöltek. „Ha pergamentum volna az egész égboltozat... Ha tollszárrá változna az erdő minden fája... Ha tinta lenne a tenger, minden patak, kut, tó és folyó vízből... Ha a föld minden lakója tollforgatóvá válna... Akkor sem volnának képesek eceselni, vázolni, kellőképpen megénekelni az Örökkévaló nagyságát..."

Reb Majsze, a melámed, arról a vitáról olvasott, amelyet a Kneszet-Jiszráel a világ népeivel folytat. Olvasott a „sor-hábor" és a „leviátán" harcáról, a „jájin há'm'sumár"-ról és mindarról a gyönyörű és boldogságról, amely a jámbor, istenfélő zsidóra vár. Miközben ő olvasott, mi megfedkezünk mindentől: az enyhe májusi napról a dr. Tamás kertjében nyíló orgonáról, a kerítés túloldalán lévő sóska-ágyakról, amelyeket rendszeresen dézsmálunk, a gombokról, amelyeket Wolf bácsi rongyraktárában gyűjtöttünk és amelyek játékban óriási félnyit biztosítottak számunkra. Ákdomajsz elbűvölt bennünket. Amikor Reb Majsze befejezte az olvasást, senki sem mozdult a helyéről. Percekig úgy tűnt, hogy

gyarázat — utasították a zsidókat, hogy kóser húst egyenek. Amikor visszatértek sátraikba, nem volt kóser edényük és így kénytelenek voltak tejes ételeket enni.

Egy másik magyarázat: Cháláv (tej) betűnek számértéke negyven — annak a negyven napnak és éjszakának megfelelően, amit Mose Rábénu a Szináj-hegyen töltött.

★
Apám könyvei közt volt egy jókora kötet, amelynek „Tikun Léjl Sávuot" volt a címe. Ha arra gondolok, hogy egész könyvállományunk — amely különben a kredenc egyik sarkában volt elhelyezve — alig tett ki egy tucatot, arra kell következtetnem, hogy a hídalmasi zsidó házakban a Tikunra feltétlenül szükség volt. Ezt a könyvet mifelénk becézték: „Dusz Tik'nd!" volt a neve.

Sávuot este, nyomban vacsora után elmentünk a templomba és a Tik'nd szöveget olvasva dudorászva virrasztottuk át az éjszakát. A Cheva Kadisának is jutott szerep: A Feter Mendl végigjárta a padsorokat és a szoltárköltő tiszteltetésére gyertyát gyújtott. „Duved Hámelech'sz Juhzeit!" — mondta, miközben a gyertyát csepegtette és gyújtogatta. Amikor arra kértem, engedje meg, hogy az egyik gyertyát — csak egyet, egyetlen egyet — én gyújtsam meg, komor, rosszalló pillantást vetett felém. A kérés olyan gyerekesen ostoba, olyan gyerekesen szemtelen volt, hogy megjegyzésre sem méltatta.

— Miért virrasztunk? — ostromoltam kérdéssel a tatát.

— Tudod, aznap reggel, amikor a Tórát adták — a zsidók elaludtak („farschlufn"). A nap már magasan járt, de ők még javában horkoltak. Majsze Rábénu végigjárta a sátraikat és költötte őket. De ki bír felébreszteni hatszáz ezer zsidót? Amikor kifáradt, megkérte a bátyját, Áront, hogy fújja meg a sófárt. A jó Isten pedig parancsot adott, mire dörögni és villámlani kezdett. Csak azután kezdtek lustán ásitva és nyújtózkodva ébredni. Ma éjjelet a régi mulasztást hozzuk helyre... Ez a „tikun"...

A szellem utjai csodálatosak és kifürkészhetetlenek. Ki tudná megmondani, hogyan jutott el a Tikun a kis galíli városkából, Cfat-ból — az eldugott erdélyi faluba és a diaszpóra minden más zugába? Hogyan honosodott meg, hogyan „szivódott fel", hogyan vált a ritus szerves részévé?

A könyv szerzőjéről, a 16-ik századbeli Rabbi Slomo Alkábéc-ről, aki kabbalista hitűzőnek és költő volt, tudjuk, hogy mesterével, Rabbi Jozsef Károval sávuot éjjel szent és titkos tanok felett virrasztott. A két kabbalistának víziója volt, ekkor hátrahozták el, hogy rendszeres Tikun, illetve sávuot éjszakai szertartást rendeznek és azt kötelező szokásá teszik az egész zsidó nép számára. Rabbi Slomo, a ragyogó tollú költő a szöveget, meg szerkesztette a könyvet, amely modern közlekedési eszközök és telekommunikáció nélkül is eljutott a szélrózsa minden irányába.

Különös jelenség: amilyen fogékonyak voltak atyáink mindazzal szemben, ami Cionból jött, ugyanolyan közömbösek maradtak a galúti új tanok iránt. Ukrajnából kiindulva a hódító chászid mozgalom hullámai a múlt század elején hőmpolyogva csaptak át a Kárpátokon, eleptek Máramaros és Kárpátalját, de a bányai hegyeken megtörtek. Az Almás tájáig a moraj sem jutott el. Ugyanez volt a sorsa mifelénk a nyugati eszmearamlatnak. Ki halott reformról, újításokról, ki beszélt neológizációról? Ezek a zsidók csak akkor kezdtek felgyelni a kóntról jövő új hangra, amikor híre jött, hogy az Örökkévaló megkönyörült népen, megemlékezett Cionról: Erec Jiszráel földjén zsidók újból szántanak, vetnek és aratnak.

★
Hídalmason, ahová a vonat a mai napig sem jutott el, a huszadik század elején a cfáit törvénykönyv, a Rabbi Jozsef Káro által szerkesztett Sulchán Aruch szerint éltek a zsidók. Ez a törvénykönyv szabályozta minden lépésüket. Olajbogyó volt a mértékegység (k'záit), noha legtöbbjük soha életében nem látott olajbogyót. Vizsíkkévaló számláló szertartást szereltek, holott a kutakból telen-nyáron annyit vizet merítettek, amennyit akartak. Háromszonaponta imádkoztak esőért akkor is, ha a sok esőzés miatt árvíz fenyegetett, akkor is ha vastag hótakaró borította a tájat.

Miért éltek így? Mert számukra nem a hídalmasi valóság, hanem a cfáit, illetve a szentföldi helyzet volt a mérvadó. Ilyen mértékben hatott és gyakorolta befolyását Erec Jiszráel a galúti zsidóságra.
Ez a páratlan, a világtörténelemben egyedülálló kapcsolat hozott vissza bennünket ide — kétezer év után. Ez a kapcsolat, amelynek egy szóbán Tóra a neve, — a zsidó állam születésének títka.

S ez ad erőt a harcra, a helytállásra.

A Szináj-hegyen — szól a következő ma-

RUT TÖRTÉNETE

A Birák idejében történt. A tartós szárazság miatt az országban nagy volt az éhség. Egy Jüda-beli Bét Lechemben élő férfi feleségével és két fiával együtt Moáb földjére ment, hogy egy ideig ott tartózkodjanak. A férfi neve Elimelech, felesége Náomi, míg két fiuk Máchlon és Kiljon volt.

Rövid idő múlva meghalt Elimelech, Náomi férje és ő, két fiával, Máchlonnal és Kiljonnal egyedül maradt. A fiuk moábita lányokat vettek feleségül, az egyik asszony neve Orpa, a másiké Rut volt.

Mintegy tíz éven át éltek ott, amikor a két fiú is meghalt, Máchlon és Kiljon, a két moábita asszony férje. A férjétől és fiától megfosztott Náomi ezért két menyke kíséretében felkerekedett, hogy Moáb földjéről Jüda országába visszatérjen. Hallotta ugyanis, hogy Isten megkönnyítette az ő népén és megadta nekik megint a mindennapi kenyeret.

Miközben a Jüda országa felé vezető uton haladtak, így szólt Náomi a két menyéhez:

— Forduljatok vissza, leányaim, térjétek vissza anyátok házába. Legyen olyan kegyes hozzátok az Isten, mint amilyen jók voltatok elhalt férjetelekhez és hozzám is. Találjátok meg a boldogságot jövendő férjetelek házában. Ezt mondta Náomi és utána nagy sírás közben megcsókolta őket és mindnyájan együtt sirtak. Azonban ezek ezt felelték neki:

— Veled térünk vissza mi is a te népedhez. Könyörgésre fogta tehát a dolgot Náomi:

— Kérlek benneteket leányaim, térjétek vissza. Miért is jönnétek velem? Azt hiszitek talán, még fiaikat szülhetek, akik férjetelek lehetnének? Térjétek vissza, hiszen öreg vagyok ahhoz, hogy életemet ismét férfíhez kössöm. De, ha még ilyen reményem volna is, s máris fiaim születnének, megvárnátok-e míg azok emberré cseperednek? Késérő az én sorsom, Isten keze erősen rám nehezedett.

Oda lépett erre Orpa Náomihoz, megcsókolta őt, hogy visszatérjen, de Rut kitarított mellette.

— Ime, sógornőd visszamegy népedhez és Istenhez, mondotta Náomi, tarts vele te is. De Rut ezt felelte:

— Hiába kényszerítenél rá, hogy visszatérjek, hogy elhagyjalak téged. Mert hová te mész, oda megyek én is, ahol meghúzod magad, ott lakom veled én is, néped az én népem, Istened az én istened, ahol meghalsz, ott akarok meghalni én is és ott foglak eltemetni engem is. Ugy segítsen engem a Mindenható, hogy csak a halál választhat el egymástól bennünket.

Látta Náomi Rut nagy ragaszkodását, ezért lemondott róla, hogy meggyőzze őt.

Igy érkeztek meg együtt a régi lakóhelyre, Bét Lechembe, ahol a város népe nagy csodálkozással fogadta őket.

— Ez lenne Náomi? — kérdezték egymástól a népek. Ő pedig ezt mondotta nekik:

— Ne nevezetek engem többé Náominak, kellemesebb, inkább nevezetek Marának, keserűnek, mert megkeserítette Isten az ő szolgálójának lelkét nagyon. Gazdagon mentem el innen és mindentől megfosztva hozott vissza a Mindenható.

Igy tért vissza Náomi és menyéje, a moábita Rut, Moáb földjéről. Bét Lechembe pedig éppen az őrpa-aratás idején érkeztek meg.

Náomi férjének volt egy rokona, bölcs és tekintélyes férfi, az Elimelech családból, Boáz volt a neve.

Mondotta egy nap Rut Náominak: „Kimegyek a mezőkre elhullajtott kalászokat szedgetni, úgy mint a többi szegények — ha jóakaratu emberekre találok, biztosan jó szívvel lesznek hozzám”.

És a véletlen úgy akarta, hogy Rut éppen Boáz, a gazdag rokon aratóinak a nyomába szegődött. Boáz is kinézett az aratókhoz késsőbb és miután köszöntötte őket, az aratók fölé rendelt legényéhez fordult.

— Kinek a lánya ez? — kérdezte tőle.

— Az a moábita nő ez, aki Moáb földjéről Náomival együtt jött, — mondotta az. Kérte, hogy hadd szedegethessen az aratók nyomában és kis pihenővel reggel óta, megállás nélkül gyűjtögeti a lehullott kalászokat.

Ezt hallva Boáz, Ruthoz lépett és ezt mondotta neki:

— Ne menj, leányom innen, sehová. Maradj a marokszedő lányok mellett, figyelj az aratókat, maradj a nyomukban, meghagyjam a legényeknek, ne hogy bántsanak. Ha pedig szomjúságot érzel, menj az edényekhez és merjél vizet magadnak.

Rut hálaadóval hajolt meg előtte és ezt mondta neki: „Mivel szolgáltam rá a jószágodra, hiszen én idegen vagyok”.

Mondotta erre neki Boáz: „Elmondták már nekem, hogy milyen jó voltál anyósodhoz, urad halála után. Elhagytad anyádat, anyádat

és szülőföldedet, hogy eljöttél egy néphez, melyet nem ismertél. Isten, akinek szárnyai alá jöttél, fizessen meg neked, érdemed szerint.”

Mire ő ezt mondotta: „Köszönöm, uram vigasztaló szavaidat, igazán nem vagyok érdemes rájuk.”

De Boáz csak egyre biztatta őt: „Ha eljön az étekezés ideje, kenyeredet nyugodtan mártsd be az ecetbe is”. Az evés idején pedig, amikor a munkások mellett a gabonakévek árnyékában letelepedett, a pörkölt gabonaszemekből is odanyújtott neki: Rut evett belőle, de egy részét meghagyta és félretette. Utána felkelt, hogy tovább szedegetsen, míg Boáz legényeihez ezekkel a szavakkal fordult:

— Engedjétek, hogy a kévek között is találgasson, hullásokot itt-ott el néhány szálat az összemarkolt csomókból is, hadd szedje fel őket. Őrizkedjétek attól, hogy rászóljatok, vagy megszegényítsétek.

Este lett, mikor Rut munkáival elkészült. A kalászokat is mindjárt kicsépelte. Egy éfára való árpát tett ki, amit vállára vette hazavitte. Ott, anyósa előtt lerakta a terhet és odaadta Náominak az ebédnél meghagyott cseleket is.

Náomi kérdezősködésére aztán elmondotta, hogy merre járt és hogy milyen nemesen bánt vele az idegen férfi. Elmondta azt is, hogy a férfit Boáznak hívják.

Istennek hálaát adva — mondotta erre menyének, Náomi: Aldott legyen az Örökkévaló, aki nem feledkezett meg a maga könyörületeségében az élőkéről és az elhaltakról sem. Rokonunk nekünk ez a férfi, egyik azok közül, akikre a törvény szerint az elszegényedett család örökségének a megváltása járul. Iól teszed tehát leányom, ha marokszedő leányai mellett maradsz, s nem teszed ki magad valamilyen bántság idegen földekén.

Igy Rut valóban kitarított Boáz aratói mellett, kijárt a szántóföldre, míg az őrpa után a búzát is learatták, utána pedig visszatért anyósa házába.

Egy napon azután ezt mondotta menyének Náomi:

— Szeretném leányom a sorsodat elrendezni, boldogabb életet biztosítani neked. Boázra gondoltam, akinek a földjén a kalászokat szedegetted. Rokonunk ő nekünk, őt illeti a megváltás joga is.

— Hallgass reám tehát és tedd, amit mondom neked. Az éjjel, úgy hallom, kint a szérijén az őrpa-aratást röstálja. Fúrjod meg. Kendre be magad illatos olajjal és öltsd magadra ünnepi ruhádat. Menj le a szérire, de úgy, hogy senki meg ne lásson. Várd meg, míg vacsoráját elkötötte, aztán, mikor megfeyeltesd, hol tért nyugovóra, menj oda hozzá, emeld fel takarója szélét és fektüld lábaihoz. A többi máj ő megmondja neked.

Mondotta erre Rut: „Ahogy mondtad, úgy fogok cselekedni”.

És pontosan azt tette, amit anyósa meghagyott neki. Amikor Boáz étkész után az egyik gabonarakás tövében nyugovóra tért, nesztelenül odalépett és lábaihoz fektült.

Ejféltáiban felebredt Boáz, nagy ijedelemmel látta, hogy a lábainál egy asszony fekszik.

— Ki van itt? — kérdezte Boáz.

— Rut vagyok, a te szolgálód, — válaszolt neki az asszony. — Kérlek, terjeszd ki fölém védő szárnyaidat, hiszen te törvény szerint a család védelmezője vagy.

Igy szólt ekkor hozzá Boáz: „Istentől megáldott teremtés vagy te. Derék dolog volt tőled, leányom, hogy így cselekedtél. Nem mentél a fiatalabb férfiak után, se gazdag, se szegény után. Ne félj tehát, leányom, amit kérsz tőlem, mindent megteszek. A város kapujában mindenki tudja, hogy derék asszony vagy. De, bár a régi visszaváltás kötelezettsége reám is hárul, van egy közelebbi rokon is. Maradj itt reggelig. Holnap majd szót értek vele. Ha akarja, magához vált, és úgy is jó lesz. De ha nem akarja, ígérem neked, hogy asszonyomná teszek és visszavásárlom a régi birtokrészt is, úgy segítsen engem az Isten.

Rut tehát ott maradt hajnalig, de a reggeli szürkületkor már talpon volt, hogy visszatérjen a házába, nehogy valaki felismerje. Boáz a kendőjébe hat mérték őrpa-t is vele adott, amit a vállára segített fel. Így érkezett vissza Rut a városba, Náomi házába.

Mindent elmondott neki és az őrpa mutatva még hozzátette:

— Ezt a hat mérték őrpa-t adta velem, mert úgy mondom, ne tért vissza üres kézzel anyósod házába.

Mondotta erre Náomi: „Jól van, leányom, most várj nyugodtan, míg a dolog eldőlt. Mert ez a férfi nem fog nyugodni addig, míg dolgot el nem rendezi.”

Boáz korán reggel már a város kapujához sietett és mikor a rokon arrafelé ment, mindjárt az ott ülő öregek elé vezette. Elmondta neki, hogy a Moáb országából visszatért Náomi volt férjének, Elime-

A MOABITA RUT,
DAVID KIRALY
OSANYJA
(Lilien rajza)

lechné a birtokáról van szó, amelyet visszaváltani elsősorban az ő kötelessége volna.

— En csak utánad következem, — mondta neki Boáz, — ezért akarom, hogy itt a venek előtt szándékodat kinyilvánítsad. Ha megváltod jó, ha nem, azt is mondd meg nekem.

Hajlott volna a rokon a dologra, de akkor Boáz azt is mondta neki, hogy a földdel együtt a moábita asszonyt is magához kell válnia. „Gondoskodni kell róla, hogy az örökség volt férje nevének maradjon, hogy ne vesszen ki a halott neve Izráelből.”

Felelte erre Boáznak a rokon: „Nem tehetem meg a családom, meg gyermekeim öröksége miatt. Vállald tehát te magadra kötelezettséget, mert én nem tudom magamhoz válnia azokat.”

A jogszokás pedig akkor az volt Izráelben, hogy minden adás-vétel, tulajdonváltozást, az eladó lábbelijének a lehozásával hagyják jóvá. Mikor tehát a rokon beleegyezése jeleül lábbelijét lehozta, Boáz a város véneinek és a népek ezeket mondotta:

— Ti tehát tanuk vagytok arra, hogy én ma magamhoz váltottam Elimelech minden vagyonát és Kiljonét és Máchlon feleségét is, hogy öröksége a halott nevét viselje. Ti vagytok a tanuk minderre ma.

Es az egész nép a város kapujában ülő öregekkel együtt, válaszoltak neki: „Igen, tanuk vagyunk.” Es mondották még:

— Adja Isten, hogy az az asszony, akit ha zadbá viszel, olyan legyen, mint Ráchel a Lea ösanyáink, akik Izráel házat feleltették. Légy dicsőségére Efráimnak és Bét Lechemnek és mint Perc ösödnek, Jüda fiának háza volt, legyen házad hatalmassá a gyerek által, akit Isten ettől az asszonytól ad neked.

Igy vette feleségül Boáz a moábita Runt, akit Isten terhesseggel áldott meg és aki fiú szült neki.

Mondották ekkor az asszonyok Náominak áldott legyen Isten, aki új sarjait támasztotta neked Izráelben! Aki vigasztal és ellát majd téged öregséged napjain, hiszen hűséges menyed szülte őt. Aki jobb volt hozzád, mint akárhány édes gyermeked lehetett volna. Ha pedig a gyermeket Náomi ajnározva ölelte vette, a szomszéd asszonyok boldogan mondták egymásnak: „Ime, fia született Náominak”.

Es neveztek a gyermeket, Ovédnak. Ő volt az öse Iisáinak, aki apja volt Dávidnak, a zsidók dicsőséges királyának.

Az eredeti szöveg nyomán
SALAMON MIHALY

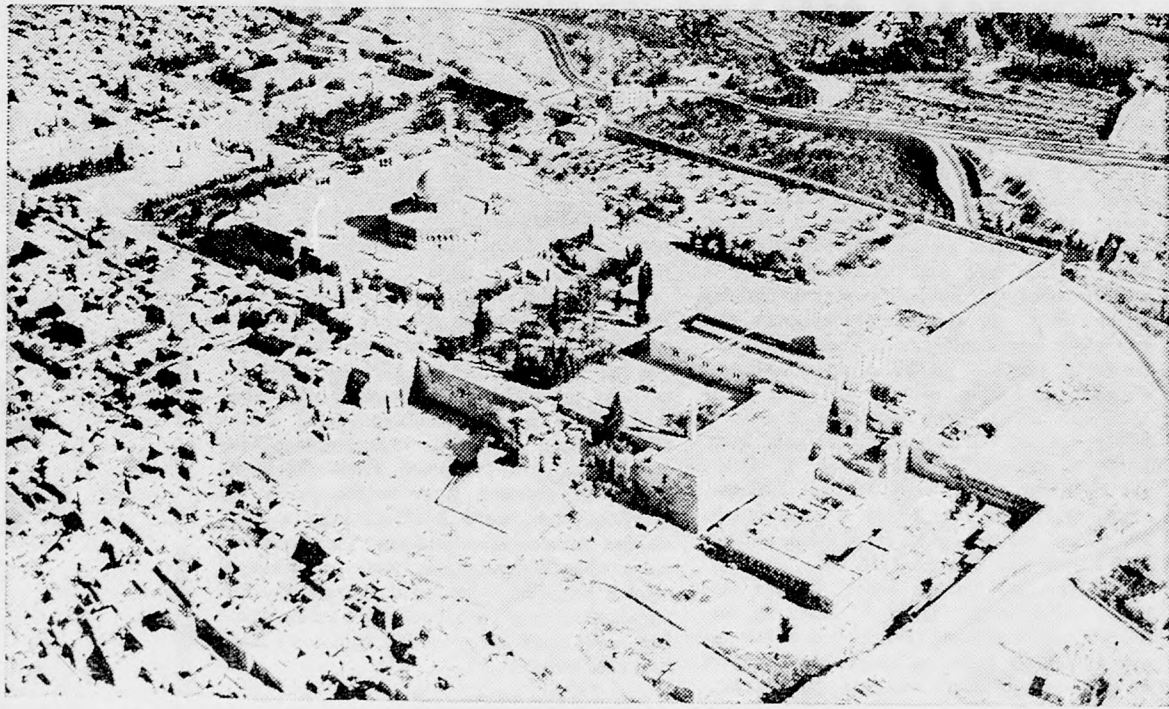
GÁCS TERI:

1969 SÁVUOTI IMA 5629

- 24. sz. zsolttár: Ti kapok, szegjétek fejeteke az égig, tárujlatok fel öregei ajtók, hogy bevonulhasson a dicsőséges Király. Kicsoda ő, a dicsőséges Király? Az Örökkévaló, a Seregek Ura, a dicsőséges Király.
- 27. sz. zsolttár: Az Örökkévaló az én életem erőssége, kitől kell remegnem? Ha közelednek hozzám elvetemültek, hogy szét-tépjék testemet, ha szorongatóim és ellensegeim nemkint rontanak, ők maguk botlanak és bukának el. Ha sereg száll is szembe velem, a szívem nem csügged, ha harcot is indít ellenem, én rendületlenül bizom.
- 28. sz. zsolttár: Taníts engem oh Örökkévaló a te utaidra, vezess az egyenes uton, hitusíts meg a rám leleskedők tervei, ne szolgáltsak ki ellenseim indulatának, mert hamis tanuk gyűltek ellenem, akik a gázság érdekében vallanak, csak azon tanakodnak, hogy a magasságtól letaszítsák.
- 62. sz. zsolttár: Szervez jogot nekem Örökkévaló, mert én ártatlanságban életem, ártatlanságban mosom kezemet, hogy elmondjam a hála igéit és elbeszéljem minden csodatetteled.
- 46. sz. zsolttár: Az Örökkévaló, a Seregek Ura velünk van, erős várunk nekünk Jákob Istene. Lehajolt a hontalanok imája felé s nem vette meg könyörgésüket s megmutakozott az ő dicsőségében.
- 102. sz. zsolttár: Fensége föld és ég fölött van, népe dicsőségét magasra növeszti.
- 148. sz. zsolttár: Oh hadd hallom, mit beszél Isten az Örökkévaló, hogy igéri a békét az ő népének és jámborainak, hogy lakozzék dicsőség a mi országunkban. Isten, könyörüli rajtunk, s áldj meg! Világoltasd orcádat felénk, hogy meigsmerjük a földön utadat.
- 150. sz. zsolttár: Minden lélek dicsérje Istent. Halleluja!

Jeruzsálem felszabadulása és egyesülése

A MÁSODIK ÉVFORDULÓ

1967. június 5-én, a héber időszámítás szerint 5727. ijar 26-án, új szakasz nyílt meg Izrael szabadságharcában. Ezen a hétfői napon a hajnali órákban az ejtőernyős-egységek és a jeruzsálemi hadtest néhány rohamosztága támadásba lendült, hogy felszabadítsa a főváros keleti részét. A Givát Hátáchmoset megerősített jordániai állással szemben, páncélosok védelme alatt lépték át a jobblétre szenderült „zöld határt” és még azon a napon izraeli kézbe került az Olajfák hegye és a Scopus-hegy környéke. Másnap, június 7-én (szerdán) reggel Mota Gur ezredes ejtőernyősei támadásba lendültek, hogy rátegyék a koronát a hatnapos háború keleti frontjának akcióira: felszabadítsák Jeruzsálem óvárosát és a Nyugati Falat.

Az Oroszlánok Kapuján át hatoltak be az ejtőernyősök, akik véres utcai harcokat vívtak az Óváros szűk sikátoraiban, közöttük a Via Dolorosán, amely 1967-ben a modern gyötrelmek útja lett. Délután 10 óra előtt kítűzték a Moriija-hegyén, a Nyugati Fal tetején emelkedő rácsra azt a kék-fehér zászlót, mely 1948-ban, a Függetlenségi Háború idején az Óváros zsidó védőinek főhadiszállásán lengett.

Néhány perccel később, már ott állt az első izraeli katona (a neve: Zámus) a Nyugati Fal előtt és... a viharedzett harcos hangosan sírt. Tizenkilenc évi kényszer szünet után, ismét szabadon sírhatott zsidó a Nyugati Fal előtt, amely kétezer év után először került vissza jogos tulajdosonaihoz.

A felszabadított Óváros. Kilátás a damaszkuszi (Söchem) kapu irányából, a Rockefeller-múzeum tetejéről. A kép jobboldalán, fent, a Szentsír-templom kupolája.

FELHÍVÁS

A Nagyváradról és Bihar megyéből elszármazott testvéreinkhez....

E napokban, midőn hozzáfogtunk a szokásos évi ázkárá megrendezésének előkészületeihez, érzéseink, gondolataink még erősebb formában fonódnak össze tragikus körülmények között elhurcolt szereteteink emlékével.

Eziden immár 25 év távlatában, de nem csökkenő fájdalommal jövünk össze, hogy közös imában forduljunk a Mindenhatóhoz, biztosítson részükre örök lelki nyugalmat, nekünk pedig végre egy nyugodtabb, izgalom mentesebb életet.

Azokban úgy vélem, hogy az ázkár megosztott, sablonzerű keretei nem szabad hogy kielégítsenek bennünket és azt meg kell töltenünk erkölcsi tartalommal is.

Hozzájártozók felelhetetlen emléke kötelez bennünket arra, hogy ez alkalommal alaposan megfontoljuk a „Chesbon Háfetes”-t, belső lelki számadást végezzünk, külön-külön és együttesen.

Le kell vonnunk a nagy tragédia tanulságait és érvényesíteni azokat gyakorlatilag nap-napi életünkben.

Eppen ennek a „Chesbon Háfetes” lelki számadás egyik konkrét eredményeképpen határozta el szervezetünk vezetősége, a szociális ügyosztály felállítását, az elesettek és rászorultak megsegítésére.

Pészach előtt a hagyományos קטא „Kimche Dpische”, Ros Hásáná előtt pedig a „Kofer Nefes” akció keretében gondoskodni akarunk róla, hogy minden váradai testvérünk terített asztal mellett, gondtalanul élvezhesse emelkedett hangulatban a maga nemében egyedülálló szép

ereci ünnepeket.

Megbaldogult hozzájártozók szent emléke kötelez bennünket arra, hogy az általuk gyakorolt jótékonytámasztást mi intenzíven folytassuk és szent örökségnek tekintsük kötelezettségünket a szegények könnyeinek felszárítására.

„כל ישראל חברים” „Kol Jisráel Chávórim” mondjuk imáinkban, „כל ישראל ערבים זה לזה” „Kol Jisráel Arévím Ze Baze” állapították meg bölcsen, az egész zsidóság egy egészet képezett a szenvedésekben ellenségeink szemében is, ez a közösségi érzés kell áthasson bennünket, midőn a legszébb zsidó erény, a cedáká gyakorlásáról van szó.

A Gondviselés külön kegye folytán életben maradt és anyagilag is konszolidált testvéreinkhez fordulunk tehát kerő szövel, legyenek segítségünkre; ki-ki lehetősége szerint járuljon hozzá a szociális alap megteremtéséhez.

Szivleljük meg a heti szidrában hozzánk intézett figyelemztetést ואתם חסידים אלהים אלהינו „vagyis a Mindenható kötelezi a nagyokat, hogy óvják-védjék meg a kicsiket, a gyengéket és ebben az esetben lesz jogcímünk az ázkárán kérni a Gondviseléstől örök nyugalmat szereteteink részére és, hogy védjen meg bennünket, a gyengéket minden további megpróbáltatástól.

Imáink meghallgatására fognak találni... A Nagyváradról és Bihar megyéből elszármazottak vezetősége nevében: Grossman Odón, elnök.

IZRAELI KATONÁK 1967 JÚNIUS 7-ÉN, A NYUGATI FAL ELŐTT.

Dr. STARK VALÉRIA:

139 FRANCIA CSONTVÁZ ÉS HAT MILLIÓ ZSIDÓ HALOTT

Az élet természetes folyamata, jelentéktelen, de fontos területeken is, lépten-nyomon érdekellentéteket hoz magával úgy a magánéletben, mint az államközi viszonylatokban. A magánéletben temperamentum, de főleg kulturális kérdése, hogyan oldjuk meg az ellentéteket: engedelményes, vagy agresszív módon. Tulnyomó részüket amugyis törvény által szabályozták, de még ezekben az esetekben is embere válogatja, ki indít azonnal bírósági eljárást és ki az, aki kompromisszumos alapon oldja meg konfliktusait. Fenti megállapításomban azonban inkább olyan apró-cseprő dolgokra gondoltam, melyek túlságosan jelentéktelenek ahhoz, hogy törvénybe iktassák a helyes eljárást, viszont oly gyakoriak, hogy könnyen megmélyezhetik annak az életét, aki Gottfried Keller híres Michael Kolhaasához hasonlóan ragaszkodik a jogaihoz akkor is, ha azok elérése az érem másik oldalán több kárral, mint haszonnal jár.

A környezet általában ismeri a maga emberét, tudja, melyik léleknek tüskés és melyiknek sima a felülete s ha a sima és kényelmes elintézésre hajlamos ember itt-ott meg is rövidül apró jogaiban, bizonyos, hogy a két-fős könyvtel végén nagyobb nyereséggel végző, ha másért nem, hát a közkedveltségért, melynek örvend. Feltételezhető, hogy bizonyos esetekben, éppen rokonszenves lényével egy fontosabb alkalommal fog könnyű sikert elérni.

Közben pedig a Hány Jánosok tovább marakodnak különböző jogokért és előjogokért, hiszen ki is tudná felsorolni a vetélkedés és a jogbitórlás számtalan lehetőségét magánéletünkben, melyben mindinkább minden van, csak magánélet nincsen.

Nem is lenne érdemes tovább elmélkedni erről, amikor sokkal nagyobb bajok tornyosulnak fejünk felett, ha csak nem azért, hogy párhuzamot vonjunk ezen a téren a magánélet és az államélet között. Mert az államok közötti csepatepatónak is gyakran illúziós perspektívája van és nem egyszer van kis okoknak nagy okozatuk, még ha a kár nem is egyéb, mint előítélet, vagy rosszmérség.

Kétszeresen elővigyázatossá kell lennünk, ha saját magunkról van szó, mert igaz ugyan, hogy Izrael, létevére méltóval és védve, nem vehet figyelembe rokonszenvet, mint mértékadó koeficiens, viszont, ha lényegtelen, elvi kérdésekről van szó, engedékenyen kellene eljárnia és tudatában lennie annak, hogy nemzeti karakterének megítélése most fő és forr a közvélemény kattanában. Itt pedig a franciák kérésére gondolok, akik fel szeretnék nyitni a bergeni-belseni tömegsírakat és kimenelni onnan 139 francia halottat, jobban mondván, csontvázat, mert több nem maradhatott meg a huszontöt év előtt elföldelt temetőből. S hogy félreértés ne essék, ki kell hangsúlyoznom, hogy az előbb a „lényegtelen” kifejezéssel természetesen nem az üldözöttes nagy tragédiáját illetem.

Miért tagadjuk meg a naiv francia kérés teljesítését és miért pereskedünk (a volt bergeni-belseni táborlakók világszervezete) immár 12 éve? A kérés természetesen naiv, hiszen

elképzeltetlen, hogy biológiai-etiológiai alapon meg lehessen különböztetni a francia és a zsidó csontvázakat. Ha azonban a franciák annyira vágnak arra, hogy a Bergen-Belsenben elpusztult franciák műemléke előtt kegyeletüket leróva, fizikai jelenlétük is érezzék elpusztult honfitársaiknak értelmetlen, miért nem segítjük hozzá őket e jámbor vágy teljesüléséhez?

Nem hinném, hogy a zsidó tradíciók sérelme esne az exhumálás művelete folytán. Nem egy névtelen és nem egy nagynevelű zsidó hamvat exhumáltak magán- és közkezdemenyezésre, hogy az utóbbiak közül csak Herzt, Jabotinskyt és Weizmannit említsen. Annak eldöntésénél, vajon elítélendő, vagy megengedhető cselekedet-e sírok felbontása, feltétlenül figyelembe kell vennünk a szándékot, mely az igénylőt vezeti. Vitán felül áll, hogy a franciáknak nincsen szándékukban a zsidó holtak megsértése, hiszen ugyan azon mártíriummentek keresztül, mint francia társaik, így hát természetes, hogy nem viseltek velük szemben sem kevesebb kegyelettel, mint saját mártírjaikkal szemben.

Sok mindent lehetne felhozni pro és kontra ebben a vitában. Lehetne érvelni azzal, hogy a franciák amugy sem tudják azonosítani saját halottaikat, így hát megtörténhet az a „szentségtörés”, hogy zsidó eredetű csontvázakat visznek magukkal és továbbra is nekünk hagyják a 139 franciát, vagy egy részüket. De vajon nem szimbolikus-e a jelentősége minden sírnak, különösen, ha névtelen és közös sírhelyekről van szó? Mi leszünk tisztelünk mártír-halottainkkal szemben a jeruzsálemi emlék-katakombában is, ahol hat millió zsidó síratunk, bár egyetlen egy sincsen ott eltemetve fizikai lényében. Mi megelégszünk szellemi lényükkel, sőt, mi több, ez a legtöbb és legmagasabb, amit kívánhatunk. Mi síratjuk az Erytreában talált soha elnem földelt szabadságharcosainkat is és síratjuk minden harcosunkat, még ha csak annyit is tudunk róla, hogy „eltűnt”. Nekünk zsidóknak, a mi multunkkal, a mi emlékező tehetségünkkel és felejtő-képtelenségünkkel, a szimbólum volt és maradt a legbecsebb földi vagyon.

Es éppen mi, akik sajnos oly gazdagok vagyunk mártírokkal, ne értenék meg a franciákat, akik — ó be jó nekik! — oly kevés nemzeti hőst tudnak felmutatni? Mi, akik annyit szenvedtünk más népek megemérettétől, szűkmarkúságától, mi akarunk pereskedni, amiért 139 mártírt el akarunk venni tőlük? Nem egyszer sóhajtottunk fel magunk is: ó, gonosz szomszédaink! Ti, akik sok száz-ezer mérföld, nagyrészt ki- és felhasználatlan terület felett rendelkeztek, miért sajnáljátok tőlünk ezt a néhány ezret?

Ha véletlenül francia fog imádkozni a tévesen elvitt zsidó porok felett, mi pedig továbbra is, a francia hamvak ellenére tisztelgünk a bergeni-belseni tömegsíraknál, nem lesz ebben szentségtörés, inkább általános huránunk. Nem volna sem emberileg indokolt, sem pedig opportunus, ha Izrael til-

takozna a francia halottak exhumálás ellen — amint azt Rosensaft a bergeni-belseni tábor menekültjeinek elnöke kívánja kormányunktól.

Ha mégis megtennék, ne csodálkozzanak, ha más alkalommal oktalan ellenállásra találunk a franciák részéről ott, ahol a saját érdekeink forog kockán. Elég kárt tett amugy is a bergeni-belseni világszervezet Izrael emberi arculatában, tiltakozása és pereskedése

által, mert alapjában véve minden zsidó megmozdulásért, akarva-nem akarva, Izraelnek kell viselnie a felelősséget és a következményeket. A zsidó tragédia holt bűnt ért pedig nem kell aggódnia. Nem érhet sem sértés, sem tiszteltetés, mert ő maga nyáján, a többikkel együtt, akik elesetek a Bergen-Belsenben és nem Erytreában, az Irákban, hanem az élők szívében vannak temetve, örökre.

EGYIK MÁRKA JÖN A MÁSIK ELTŰNIK

SABA

MARAD

T 243 Electronic

3 UJ!

ok, amiért ezt vegye

- * A SABA készülékben a technológiai tudás legjava.
- * A SABA gyártmányok minősége különösen magas.
- * A SABA készülékek igazolták kitűnő minőségüket, országszerte.

SABA T 243 ELECTRONIC KITUNIK:

- * Tökéletes vételével * Hifi hangjával * Modern formájával.
- Működés a SABA készülékek sok más előnyén kívül. Kapható minden jobb televízió üzletben.

SZERVIZ

Minden készülék biztosítva különleges módon, gyors, lelkismeretes és felelősségteljes javításra az összes izraeli SABA szervizek által. Eredeti alkatrészek minimum 7 évre biztosítva.

Telefon: 246513 — 239715.

Uj oléknak vármmentes.

Izraeli vezérképviselet: „SABA”, Tel-Aviv
Kikár Máché Jiszráél 11.

KÜLÖNVÉLEMÉNY A NAGY ISMERETLEN

Irtá: KÁRMEL JOCHANÁN

„Monsieur X.” fogalmát Jacques Servan-Schreiber találta fel, az „Express” nevű ismert párizsi hetilap főszerkesztője. Még négy évvel ezelőtt történt, De Gaulle második megválasztása előtt. Servan-Schreiber összeállította a „tulajdonosai” annak az eszményi jelöltnek, aki az egyesült baloldali képviselőket megmérkőztetik a táborokkal. Felsorolta az összes megkívánt tulajdonságokat. És az így megalkotott eszményi politikust elnevezte „Monsieur X.”-nek, akit meg kell találni.

Rövidesen persze kiderült, hogy nincs szükség hosszú keresésre, mivel Servan-Schreiber nagyon is jól tudta, hogy kire gondolt kezdetül fogva: Gaston Deferre-re, Marseille közismert dinamikus szocialista polgármesterére. Mint tudjuk, az egészről nem lett semmi, Deferre nem lett a baloldali jelöltje, hanem a kétesbírhó Mitterand, aki viszont alulmaradt a választásokon De Gaulle-val szemben.

Gaston Deferre a mestani elnökválasztásokon a jelöltek között van, mint pártjának képviselője, de ha a mestani választásokon is fel kellene találni azt az embert, akinek esélye van legyőzni a gaullistákat, az ma minden bizonnyal nem Gaston Deferre lenne, hanem Alain Poher, a középpártok jelöltje, a köztársaság ideiglenes elnöke.

Persze az is lehet, hogy Alain Poher nem is annyira „Monsieur X.”, a nagy ismeretlen, hanem inkább „Monsieur Dupont” a francia kispolgár megtestesítője, akit mindenki nagyon is jól ismer, de nem egy, hanem sokszáz ezer példányban.

E percben még nem biztos, hogy Alain Poher lesz az ötödik francia köztársaság második elnöke, sőt egyelőre valamivel több a valószínűsége — szerintem — annak, hogy nem ő lesz a választások győztese. De még ez esetben is kétségtelen, hogy Alain Poher üstökös-szerű feltűnése a francia politika égen, — egyike volt az utóbbi idők legnagyobb meglepetéseinek.

A szenátus 60 éves elnöke, aki De Gaulle lemondása után, az alkotmánynak megfelelően ideiglenesen bevonult az Elysee palotába, a francia elnökök székelyére, annyira ismeretlen volt a világban, hogy még nagy világlappal is előfordult: az első napon tévedésből hibásan írták a nevét. Azt sem tudták, kirol van szó.

Igaz, Alain Poher nem új jelenség a francia politikában, már vagy húsz éve szenátor, de soha nem volt az első vonalban. A szenátusi elnöki tisztét is csak néhány hónapja tölti be. Evek óta az Európai Parlament elnöke ugyan, ez azonban teljesen jelentéktelen, formális tisztség. Mi tette mégis hírtelen, egyik napról a másikra, azt az embert, akire néhány héttel ezelőtt még senki sem gondolt, az elnöki szék egyik legesélyesebb jelöltjévé. Csakis az, hogy Poher a tábornok megtestesült elmenté.

Nem lehet megfellebbezhetetlen törvényt fogalmazni arról, hogy a legfontosabb törvényeket az ország szembőljából, ha jelentős vezéregényiség kormányozza, akkor a tömegben felmerül a vágy, hogy a kormányruhával egy olyan embert lásson, aki hozzá hasonló, akikkel hasonlóval mindennap találkozik, a kávéházban, vagy a kocsmában. Persze, ennek a fordítottja is igaz. Ha egy országot hosszabb ideje kormányoznak közepes politikai funkcionáriusok, — és

különösen, ha az ország nehéz napokat él át, — akkor felmerül az igény valaki iránt, aki kiemelkedik a töből, aki irányt mutat.

Akárhogy is nézzük a dolgot, egy bizonyos Franciasors nagyon is elfáradt a De Gaulle-típusú vezéregényiségeknek. Az, hogy a tábornok lemondása nem okozott zavart, az, hogy még híveinek többsége is milyen gyorsan beletörődött a változásba, ez a bizonyíték arra, hogy mennyire utálták a tábornok hisztériás nagyzási hőbortját és koporiót, amivel kodóhoz illő allűrjeit.

A jelenlegi idők „Monsieur X.”-jének egy olyan személynak kellett lennie, aki tényleg semmilyen sem hasonlít a tábornokra. Így került a sor Alain Poherre. Öböne talán meg az összes kivánt tulajdonságokat. Olyan hétköznapi külseje, hogy alig lehet elképzelni rá. Egy Párizs-környéki kisváros polgármestere már vagy húsz esztendője. Amikor ellenére, hogy már régi politikus, nem volt vezetési szerepe a tábornok hisztériás nagyzás idején és nem volt komoly rommifaltá a tömegek előtt a negyedik köztársaság zűrzavaros alkonyán.

Azonkívül Alain Poher — De Gaulle-val szöges ellentétben — az európai egység gondolatának lelkes híve és ez a ben több, mint szimbolikus jelentősége van annak, hogy ő a 6. európai parlament elnöke.

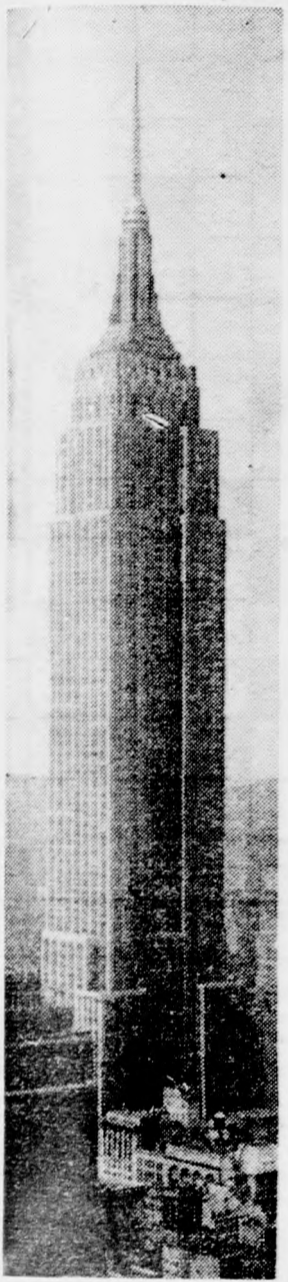
Másik nagy előnye, hogy a „politikai középvezet” tartományban, tehát nagyon is választható azon francia kispolgárok között, akik az utolsó tíz esztendőben a tábornok hisztériás nagyzás szavazói voltak. Már pedig az nyilvánvaló, hogy csak olyan jelölteknek van esélye legyőzni a gaullistákat, aki bele tud nyulni az ő szavazótartályaikba.

Mint mondtam, Alain Poher nem biztos elnökjelölt. Kétségtelen, hogy sebb, mint 50 százalék az esély. Egy azonban bizonyos, hogy akkor is, ha nem Poher lesz az elnök, hanem Pompidu, a francia köztársaság akkor sem lesz többé az, ami a tábornok hisztériás nagyzás volt. A gaullizmus ugyanis nagyon nehezen meghatározható fogalom. Nagyon is egy személyhez van kötve és nehezen képzelni, hogy milyen lenne a gaullizmus — De Gaulle nélkül.

AMERIKAI LEVEL

A FŐISKOLÁK VÉGNAPJAI?

ANARCHIA AZ AMERIKAI EGYETEMEKEN

Egy kép jelent meg az ország valamennyi lapjában... egy az Új Keletben is... mely mindenkit megrázkóztatott és mindenki felemelt ébreztetett. A képen látványos, hogy négy diák — mintán az igaz-

gatósági épületet több napig megszállva tartották — a new-yorki Cornell Egyetemből vállukon puskával katonás rendben kivonulnak. A képek alá „Ez itt a vég!” „Betelleggett az egyetemünk!” „Oktatási rendszerünk csődjét!” és hasonló szöveg volt írva. És ha az egyetemi reformokat, valamint több néger ifjúnak főiskolai felvételt fegyverrel kell kiharcolni, akkor az amerikai főiskolák napjai valóban meg vannak számlálva, akkor isten veled akadémiai szabadság, isten veled universitatis scientifica, isten veled kiváló tanítványaink, isten veled emberiség és isten veled humanizmus.

Ezt az esetet nem lehet olyan kifogásokkal elintézni, hogy „az új bornak forni kell”, „hadd tombolják ki magukat”, „mi sem voltunk jobbák” stb. Az is sovány vigasz, hogy egy az egész világon elharapódzott jelenséggel állunk szemben és a német, francia, japán, délamerikai egyetemek (és valószínűleg a kommunista országoké is) jövője sem rózsásabb, mint az Egyesült Államokban. A mai ifjúság nagy itókartyája az épület megszállása „sit in” éppen olyan elterjedt manapság az egész világon, mint egy nemzedékkel ezelőtt a gyáraknak a munkások által való megszállása, az „ülő sztrájk”.

A haladó sajtó és liberális politikuskok, akik a múltban mindig sikraszálltak az akadémiai szabadságról és a néger ifjúság jogairól, most egyhangúan óvja int a felbőjt „backlash” (visszaütésnek) veszélyétől. — Mászval, ezek a szélsőbaloldali diákok végérményben a szélsőjobboidali reakció malmára hajlítják a vizet. Ma még ezek az elemek a „Törvény és Rend” népszerű és ártatlan jelszavai magé bujnak. Viszont a Birch Társaság és hasonló fajvédő mozgalom számára mi sem nagyobb élvezet, mint látni az egyetemeken uralkodó anarchiával határos állapotokat. Sajnos, nap mint nap láthatjuk, hogy ezek a jóslások bebizonyosodnak, mert nyomás az egyszerűen ellenőrmást érlel és — mint ahogyan az európai ellenforradalmak történetéből láthatjuk — ott, ahol a politikai szinpadán beüt ez az élnyomás, ott egyhamar nem terem föl.

A súlyos helyzetre való tekintettel számos javaslatot nyújtottak be a Kongresszusba. Mint a rendező diákoktól megkérve az ösztöndíjakat, sőt azokat a főiskolákat, amelyek nem képesek az ifjúság nyomásának ellenállni, az állami szubvenció megvonásával büntetni. Aki pedig ismeri az

oktatási rendszert Amerikában, az tudhatja, hogy állami, illetve federális juttatások és ösztöndíjak nélkül egy főiskola nyugodtan bezárhat. Az egyes államok törvényhozói még sokkal radikálisabb büntetéseket követelnek. Így New Yorkban és Kaliforniában súlyos fegyelmi eljárást és börtönbüntetést javasolnak a lázadó diákoknak. Ha pedig egyhamar nem áll be változás, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a javaslatokból törvény lesz és győzőtt a „felbőjtött visszatérés” mozgalom. Viszont ezzel vajon megoldódik az amerikai egyetemek és diákok problémái? Ez késettette arra, a massachusettsi Harvard és a new-yorki Columbia egyetem vezetőit, hogy Washingtonba sieszenek megakadályozni néhány forrófejű képviselőnek elhamarkodott lépését. Szerintük ugyanis illyesmivel csak azt érik el, hogy a furdóvízrel együtt a gyereket is kiontják.

Mert felháborító dolog, amikor diákok fegyverrel a vállukon jelennek meg a tanteremben, vagy amikor 19-20 éves ifjak döntenek a fölött, hogy egy professzornak nagy kegyesen engedélyezzék órája megtartását, vagy pedig mint arra alkalmatlant, egyszerűen kiöblökték. És felforr az ember vére, amikor azt olvassa, hogy a kiváltságos agyonajánzott, kedvezményeket élvező tanulóifjúság elégeti a vizsgateteleket, vagy pedig egész egyetemi irattárakat egyszerűen kihalál az ablakon.

Viszont a felháborító esetek mellett azt is el kell ismernünk, hogy az amerikai egyetemek, amelyek állítólag korunk értelmiségének legkorszerűbb mintatérmei, a világban legalább annyira romlottak és elavultak, mint a sokat csepegt európai tanintézetek. Egyrészt az amerikai főiskolák a nagyiparnak lettek haszonszerzési források, ami főleg kutatási megbízásokban, laboratóriumok felállításában, illetve felszerelések adományozásában nyilvánul meg. Másrészt pedig az öven tagállam rövidlátó, helyi politikai kényének-kedvének vannak kitéve, akik az állami egyetemek vezetését meghatározzák és a döntéseknél korlátlan hatalommal rendelkeznek. És hogy gyökeres változásokra, valamint számos reformra van szükség, abban a legtöbb egyetem tanári kara megegyezik a tiltakozó diákokkal.

Itt van aztán a másik nagy baj, amit sokan figyelmen kívül hagynak. Az egyetemek rektorai, igazgatói és tanárai, kiváló tudósok és nagyszerűen képzett pedagógusok lehetnek, de felkészületlenül érték őket a

rendezvények és tüntetések. Őket emberek képzésére és formálására tanították és nem vadállatok megszelídítésére. Még kevésbé képezték ki őket a polgárháború technikájával. Ezek a kiváló nevelők így tehetetlenül kénytelenek tudomásul venni egész világuk összeomlását. Vannak ugyan — nagyon kevesen — a tanárok közül, akik keményen maradnak és nem hajlandók szó nélkül tudomásul venni, hogy a magukcsinálta diákozverek mellüköz szegezzék a fegyvert. — Vannak aztán a „puhák”, akik leülnek a tüntetőkkel tárgyalni és igyekeznek velük valamiképpen megállapodni. A legtöbb bajt azok az egyetemi vezetők okozzák, akik nem következtetnek, akik váltakozva „kemények” és „puhák”, akik az ügyhöz való hozzáállásukat naponta többször változtatják.

Ahol pedig ez a helyzet — és sajnos, a legtöbb főiskolán ez — akkor a katasztrófa feltarthatatlan, akkor azok a diákok, akik az egyetemen egyszerűen tanulni akarnak, el lesznek tiporva, akkor az értelmiség mérsékelt-liberális beállítottságú tagjai felörlődnek a forradalom és reakció malomkövei között, akkor a polgárság a híres egyetemek iránti tisztelete összeomlik és nem akad majd magánzemély, vagy egykori növendék, aki pénzadományával, vagy hitel-szavatolásával támogatná az állami egyetemet, akkor pedig az „új Baloldal” és az értelmiség-ellenes reakció pokoli körforgásában a nemzet tanítványai pusztulásra vannak ítélve és a demagógusoknak, radikálisoknak, képmutatóknak és maradiáknak martalékául lesznek kiszolgáltatva. Ez pedig a humanizmus és szabadság végét jelenti.

Elvéve ugyan, de azért vannak reménysugarak is. Számos főiskolán az (fehér) Anarchista Ifjúság Egyesülete (S. D. S.) taglétszáma és befolyása jelentősen csökkent és az lassan, de biztosan a néger ellenzék egyesületévé válik. Ezek pedig újabb nem is tűnnek meg maguk között fehéreket és a totális fekete elkülönülést (apartheid) szállnak síkra. Néhány egyetemen nem épületmegszállással, ablaktöréssel és gyújtogatással igyekeztek a problémákat megoldani, hanem diákok a tanárokkal karöltve a zöldasztalnál vitázták meg e kérdéseket, néhány főiskolán a tanrend sem sínylette meg ezeket a követeléseket és a kívánt reformokat minden fennakadás és rendezés nélkül keresztül vitték.

Ez azonban csak néhány kivétel, ami egyáltalán nem hat meggyőztatólag és mivel a Fehér Háza beköltözött új kormány négy hónap után még mindig műszemeltet, onnan semmi segítség, illetve útmutatás nem érkezik, abban a legtöbb egyetem tanári kara megegyezik a tiltakozó diákokkal.

Itt van aztán a másik nagy baj, amit sokan figyelmen kívül hagynak. Az egyetemek rektorai, igazgatói és tanárai, kiváló tudósok és nagyszerűen képzett pedagógusok lehetnek, de felkészületlenül érték őket a

ASKENAZI ERVIN

VIRÁG ÉS EGYENRUHA

KIBUCI ESKÜVŐK

Írta: FUCHS AVRAM

Van valami különös baj, valami rendkívüli üdőség és frissesség a kibucokban megtartott esküvőkön. A menyasszony a valódi lakodalmon is mindig szép és csinos, a vőlegény mindig vidéken, mind városban egyformán feszeleg a vadonatúj szűk cipőjében, mintha a cipő szorítaná és nem az előtte álló nagy szőnyeg hatása nyomása, feszültsége alatt állana. Még nem is olyan régen a kibuc esküvőnek az volt a fő célja, hogy alkalmas legyen a chavérokra meg egy jó vacsorára, és ami megmaradt a fontosabb — a táncra és az ünneplésre. Az ifjú párral szembe sem torodott és a vőlegény, meg a menyasszony a legközelebbi esküvő társaságában álltálcolta a nászjezsákait, mert az esküvő számukra már csak egy szükséges formalitás volt, legfeljebb meglátogatták a városban lakó nagybácsit, vagy a szülőket, akik kirándultak veteményeskertbe, narancsba vagy mezőkre — dolgozni.

Ma már mindez gyökeresen gyományellenes — beállítottá vált. A kibuc párok azelőtt a khaki-nadrág helyett a klasszikus esküvői ruhát viselték. Ma már nincs más, mint a fehér hosszú ujjú ruhák, a vőlegény is mindig hosszú sötét ruhát visel és — Uram bocsánat — az is megörült már, hogy nyakkendő köttöt a nagy esküvői ünnepre.

Virágok, vőleylek, nász vacsora, fenyves fogadás a kibucban... az esküvő szertartás végző rabbi... A kibuc esküvők legnagyobb különbségét tulajdonképpen a szertartás jelenti. Ez első sorban annak a néhány fiatal pár szertartásán van fiatal „kibuc rabbi” világnézetével, s általában a vallásellenes — de nem ha-

rább, azonban váratlan dolog történt. Valaki csendesen meggyarazta, hogy az ifjú pár megmondolta magát és Sávot után külön, egyéni esküvőt kíván rendezni. Ezek a kibuc individualisták. Nem akarnak a házasságkötés pillanatára, mint a futszalagon gyártott tömegesküvő egyik láncaemére visszaemlékezni.

Ez azonban nem zavarja a soron következő párt. Atidá, a menyasszony, magyar származású szülők gyermeke, már közel három éve egyben járt Moszával, aki kihajították a fehérgömbben melette feszeleg, mintha láthatatlan nyakkendő szorítaná a torkát.

Ezt az esküvőt csak azért nem tartották meg már két évvel ezelőtt, mert a menyasszony következetesen kitartott amellett, hogy előzőleg leszolgálja a katona-éveit... márpedig a hadseregnek nincs szük-sége férjes asszonyokra, hazaküldi őket a „családi tűzhely” mellé.

Ilyesmik is akad hazánkban: fiatal lány, aki katonai szolgálat miatt lemond az esküvőről, Nem egyedül illik ebből a fajtából legalább annyit van, mint az ellenkezőjéből: lányok, akik minden áron férjhezmennek csak hogy kibújjanak a katonai szolgálat alól.

Kézfogások, gratulációk, az utvarias és a szívesen vett esküvő közö. A rabbi mosolyog ebben a kibucban sikerült két

ujabb párt a hagyományok, a Tóra szellemében, remélhetőleg egy egész életre összekapcsolni... A központi étterem előtti gyepen fehér abrosszal leterített hosszú asztalok. Rajtuk étel, ital és a vázakban rejtget virág. Egyelőre még külön ül a két megtartott és a harmadik elmaradt lakodalom násznépe. Egy órával később azonban már ismeretesegek kezű vődek, felbomlik a szűk keret és egyetlen ünneplő tömegé válik a násznép. A szinpadon láthatatlan hangszórókból szórakoztató programot.

A kibuc szokása szerint a Lohengrin nászéneke indul hang járva szinpadra lép a három ifjú pár és megkezdődik a szertartás. Fiatal asszonyka kinyitja a kezében tartott vaskos könyvet és felolvassa a házasságkötésről szóló szerződés félig komoly, félig tréfás jegyzőkönyvét. Ezután sorra a párok elé lép és azok aláírásukkal szentesítik. Ez az asszonyka volt a legutóbbi esküvő egyik résztvevője és ő őrizte a kibuc közös ktubáját, a jegyzőkönyvet. Végetért az aláírási szertartás és a jegyzőkönyv ezután a legfiatalabb asszonyka birtokában marad. A következő lakodalmon majd ő iratja alá a jegyzőkönyve a legfrissebb párral és az asszony tartja magánál a könyvet, hogy idővel továbbadja.

Katonán lép a szinpadra. A kibuc által adoptált és a környéken tartózkodó egyik tartalékos egység tagja. Gratulál a pároknak, majd bajtársai nevé-

1969 V. 22. Új Kelet 5

MIKOR AZ EMBER ÖREGSZIK, KÖZEL KERÜL A FAJTÁJÁHOZ...

— Párizsi interjú Molnár György festő és költővel —

Különös emberrel hozott össze a sors egy szép tavaszi párizsi délutánon. Molnár György magyar zsidó festő és költő, Bécsből Párizsba jött, hogy közelgő kiállítását megszervezze. Az izraeli olvasó valószínűleg őriz könyvtárában egy-egy számára kedves magyarnyelvű könyvet és biztos vagyok abban, hogy ezek közül nem egy a „Magyar Téka” kiadó gondozásában látott napvilágot. Molnár György, akit most bemutatunk, ennek a nagy magyar kiadónak volt Budapesti igazgatója és tulajdonosa.

— Mióta él Bécsben?

— 1956 óta. Magyarországon sokmindenrel foglalkoztam. Többek között a Színiakadémia tanára voltam, ugyanakkor a Révai Irodalmi Intézet lektora, a Magyar Hírlap munkatársa, aztán a „Magyar Téka” volt az enyém, ameddig nem államosították. Bécsben megalapítottam az „Ars Hungarica” művészeti kiadóvállalatot. Irtam hét könyvet, amelyek német, angol, francia és holland nyelven jelentek meg. Elegendően mély kapcsolatomban volt a képzőművészettel. „A színek pszichológiája” címmel tanulmánykötetemet jelent meg erről az érdekes problémáról. Az emigrációban folytatni akartam az írást, de mint költő tudtam, hogy csak anyanyelvemen fejezhetem ki magam a legjobban, hiszen a fordítások egy idegen költőt adnak. Kifejezési formát kerestem tehát és újra a színek világába tértem vissza. 1968-ban kötetet adtam ki „Színek, formák, ritmusok” címmel. „30 olajkép reprodukciója, versekkel illusztrálta a festő”. — olvashatjuk a cím alatt.

— Amint látja, a festészetben a modernség, a költészetben a logika híve vagyok.

Első kiállítására Bécsben nagy sikert aratott, majd Rómában, Amsterdamban is elismeréssel fogadták festményeit. Remélem, hogy Izraelbe is eljutnak képei, versei és mint magyar zsidó művész, meghódítja az olvasók és nézők szívét.

— Vágyam Izrael felé vonz — mondja —, mint festő is és mint író is érdekel a téma. Az igazság az, hogy mikor az ember öregszik, közel kerül a fajtájához...

Forrai Eszter

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)
Már látja, hogy egyik fontos akciója nem sikerül, mégse hagyja abba. Erősítse meg helyzetét a munkahelyén és társadalmi síkon is. Ha segítségre van szüksége, vegye igénybe egy megfelelő ember részéről. Szerelmi téren kellemes fordulatra van kilátás.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig)
Ha sokat tör a fejed egy bizonyos dologon, azt mások úgy értékelik, hogy meggondolta magát. Ezt a látszatot kerüld el. — Napokon belül megismer valakit, akinek esetleg fontos szerepe lesz az életében.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)
Nyakassága miatt veszteség éri, mert egy ajánlatot — amelyre számíthatna — más kap meg. A legfontosabb pillanatban talán megint szerencséje lesz, ahogy ez már máskor is megtörtént. Erre reális számíthat.

B I K A — (Április 21-től május 22-ig)
Valakinek — jó szándéka ellenére — keserűséget okoz. Próbálja meg sok jó szándékkal elkerülni ezt. Jól gondolkodjék fontos lépései előtt, a héten többször is lesz ennek jelentősége.

I K R E K — (Május 23-tól június 21-ig)
Sikert arat egy bizonyos területen, de ne értékelje túl a dolgot, mert csak az a fontos, hogy mennyi a maga része ebből. A szerencse ebben az esetben fontos tényező, de hogy a siker hatása stabil maradjon, az már erőfeszítés kérdése.

R Á K — (Június 22-től július 21-ig)
Valaki bosszantja, s általában kellemetlenségeket okoz. Ne kezdjen ellen-akcióba, legfeljebb annyiban, hogy igyekezzék őt elszigetelni. A magánéletének eseményeire helyezzen nagyobb súlyt.

OROSZLÁN — (Július 22-től augusztus 21-ig)
Üzletileg szerencséje lesz, de fontos az is, hogy derűs maradjon, a hangulatát is tartsa egyensúlyban. Ha elveszíti a kedvét, akkor a sikerből — nem is hosszú idő múltán — sikertelenség lesz.

S Z C Z — (Augusztus 22-től szeptember 31-ig)
Aktív hét előtt áll. A feladatok jórészt világosan látja és képes is megoldani. — Tudnia kell persze, hogy vannak korlátai — az ereje véges — és hagyjon máskorra is fennvalókat. Szerelmi vonatkozásban szép korszak kezdődik.

MÉRLEG — (Szeptember 22-től október 21-ig)
Egy bizonyos csoport megakarja fejezteni, ne hagyja magát. Elesen vessen fel a problémákat, nézzon szembe minden kellemetlen feladattal. A szavak és a tettek egységére ügyeljen.

SKORPIO — (Október 22-től november 21-ig)
Ne engedje, hogy saját fantáziája eluralkodjék a hagyományosan reális érzéke felett. A nagy változásokat már maga mögött tudja, most a kialakult helyzetet tegye kényelmessé. Erre számos kihasználhatási lehetősége van.

NYIL — (November 22-től december 21-ig)
Az események úgy alakulnak, hogy végül zavarba jön. Ne bosszankodjék feleslegesen bizonyos fordulatokon, fogadjon el a történeteknél adódókat. Önféjtsége miatt egy nagy lehetőséget könnyen elszalaszt.

B A K — (December 22-től január 20-ig)
Egy bizonyos ügy megfelelő irányba fejlődik, csak vigyázzon, mert még elronthatja az utolsó pillanatban is. — Egy vendég érkezik, aki felvidítja és fontos szerephez juthat az életében. — Legyen nagyon óvatos minden pénz-dologban.

HOVA UTÁZZUNK A NYÁRON?
LESZÁLLÍTOTT ÁRON CSOPORTOS UTÁZÁSOK:
* **EUROPA** — U. S. A. — **KANADA** — **DELAFRIKA** és **AUSZTRÁLIA**.
* Speciális utazások
* **ROMÁNIA** — **AUSZTRIA** — **SVÁJC** — **OLASZORSZÁG** gyógyfürdői.
(Sok helyen kóser penziók is.)
* Nagy választékban szervezett körutazások felnőtteknek és fiataloknak, anyagi lehetőségeik szerint.
* Speciális ifjúsági utazások az angol nyelv tanulására — **Summer School** — mint a **Carmel College** és más helyekre.
Használja ki utazások szervezésében szerzett nagy tapasztalatunkat és forduljon hozzánk habozás nélkül.

«OLÁMI» UTÁZÁSI ÉS TURISZTIKAI VÁLLALAT RT.
TEL-AVIV, BEN JEHUDA 66
Telefon 22 36 36 • 22 03 66
(Magyarul beszélünk)

KERESZTREJTVEÉNY 2077

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14												
15				16					17			
18				19		20			21			
	22			23	24				25		26	
27			28					29	30		31	32
		33				34	35				36	
37	38					39			40			41
42				43	44				45			46
47				48	49				50			
51				52		53			54			
		55							56			
57	58					59	60		61			62
63						64			65			66
67		68				69			70			71
72				73					74			75
				76					77			

Vízszintes: 1. Vissza: öltöny része. 5. Megjegyzés, nevelés jelzője lehet. 10. Gépkocsi. 14. Stefan Zweig osztrák-zsidó író braziliai emigrációban írott utolsó műve. 15. Pori betűi keverve. 16. Megért, ék. fel. 17. Tönkretesz. 18. Dominique Francois ... a múlt század egyik legnagyobb francia fizikusa és csillagász. 1856–1853. 20. Vissza: olasz személyes névmas. 21. Mohamedán döntőbírók, akik a vallási törvények alapján ítélkeznek. 22. Vissza: személyes névmas. 23. ... Miklós nagy magyar-zsidó költő, a náciizmus áldozata lett. 26. Okirat fele. 27. Személyem. 28. Mar. 29. Izraeli textilgyár. 31. Egyforma betűk. 33. Amerikai sarkutazó, az Északi-sark felfedezője, 1856–1920, teljes név. 37. Almos anyja, Mondai álm: terheségében sas szállt reá és mehéből folyó eredt. 39. Betűvel a végén, gyilkolási vágyal párosult elmezar. 40. Izraeli megbeszélés. 4–5 betű felcserélve. 42. ...lon, szelái módon elfogadott, vakon utazott mint. 43. Az épület sarkain alkalmazott lapos homlokzati falikéreg. 46. Vissza: fej része. 47. Az Exodus írója. 49. Izraeli tengerelutazó. 50. A „Varázshegy” írója. 51. Termék utóhangszer. 54. A negatív sarkokkal összekötő elektrolízis. 55. Pontozott íber napilap. 56. Kiparolás. 57. Nincsen róza enklél. 59. Félteuc, keverve. 61. Halhatatlan név az irodalom világából. 63. Balszam. 64. Heinrich ... német író. Az ifjú Németország forradalmi nemzedékéhez tartozott, 1806–1884. 66. Irattár eleje. 67. Töl. 69. A végrehajtott hatalmat kezükben tartó és az ország irányítását legmagasabb fokon irányító állami szervek összessége. 71. ...lom, műlesiklás (sportban). 72. A burjátmonol autonóm szövetségiállás fővárosa a transzibériai vasút mellett. 74. Hatodik századi bizánci hadvezér. Ismétlen legyőzte a perzsákat, visszafoglalta Észak-Afrikát a vandáloktól. Rágalmak miatt kegyvesztett lett Justinianusnál. 76. Ó-testamentumi város, amelyet Isten büne miatt kén és tífussal pusztított el. 77. A magyar kalandozások korának kétségtelenül történelmi alakja.

Függőleges: 1. Kettős nádnyelvi fűfő hangszer. 2. Orosz író, a forradalom után emigrált, majd visszatért a Szovjetunióba, 1870–1938. 3. Vissza: irodalmi műfaj. - 4. ...erek, a belső szervek (gyomor, bél, máj, lép, vese, stb.) összefoglaló neve. 5. Vissza: állat himje. 6. Vissza: meghatározott egész-

A 2074. SZÁMÚ KERESZTREJTVEÉNY MEGFEJTESE:

VÍZSZINTES: 1. Viscosa, 6. Pragmatizmus. 22. Operencia, 26. Alain Póher, 29. Stokes. 49. Kumisz, 52. Bazalt, 56. Galaktok. 64. Malta, 69. Pajta, 70. Honorál, 78. Evokál, 79. Clemenceau, 87. Lignin, 89. 1) Paritás, 2) Flanc, 90. Szeges.

FÜGGŐLEGES: 1. Violinkulcs, 2. Szellemek. 4. Sinto, 5. Ancona, 8. Ara, 9. Galán. 11. Tengerzár, 12. Borz, 13. Mohák, 15. 1) Saragat, 2) Erkölc, 18. 1) Mikado. 2) Goa, 39. Trákok, 42. Euler, 43. Csop. 47. Oltvány, 50. Zsolt Béla, 56. Gáronne, 60. Fenomén, 65. Motetta, 66. Náciz, 69. Pekár, 70. Híllé, 76. Hang.

NYEREMÉNYKÖNYV:
Cervantes: KÉT KUTYA BESZELGET

KORA REGGEL
házhoz kapja
AZ
UJ KELET
-et, ha előfizet
megbízottunknál
HESZKEL
Beér-Séván
Sikun Dálet, 294/11.

UJ KELET SZELVÉNY 2077
REJTVEÉNYPALYAZAT

Név:
Cím:

KEDVEZŐ RÉSZLETRE
cipőfűzőtől szobabútorig
Táam Chajim Ltd.
Által, T.A., Allenby 27.,
utolsó üzlet az udvarban
Fiatalkorúaknak speciális
feltételek

Pinchász Szápir nyilatkozik az Új Keletnek:

«A magyar jisiv sem panaszkodhat törzsi megkülönböztetésre!»

A béke fontosabb, mint a területek — „Néha kiderül, hogy a sólyom a legbékésebb galamb” — „Nem ajánlottam képviselői mandátumot Rábin tábornoknak” — „Nem a régi pártkulcs szerint állítjuk össze a jelölő-listákat” —

Az Új Kelet szerkesztősége elhatározta, hogy megszólaltatja az ország élvonalbeli közéleti személyiségeinek néhány markáns alakját. Lehetőséget akarunk adni arra, hogy őszinte interjúeszmecsere keretében közvetlenül ismerjék meg álláspontjukat az olvasótáborunkat foglalkoztató időszerű problémákról. Ennek az akciónak a keretében hétfőn délelőtt az Új Kelet szerkesztőségében megjelent Pinchász Szápir államminiszternél dr. Marton Gizella, Schön Dezső, Barzilay István és Dan Ofrý, hogy kollektív interjú készítsenek vele.

Az alábbiakban közöljük a gyorsírói jegyzet alapján készült beszélgetést, amit Schön Dezső vezetett le.

AZ INTERJU TELJES SZÖVEGÉT AZ ALÁBBIKABAN ADJUK:

ÚJ KELET: Lapunk, amely a 200 ezer lélekre becsült magyar jisiv szócsové, alapításának ötven éves jubileumát ünnepli. 1948 óta itt veszi részt az ország építésében, nap-napi küzdelmeiben. Az Új Kelet programját és vezetését röviden összefoglalva így fogalmazhatjuk meg: „Továbbra is hátré hátré!” — Örom élni a szabad és független zsidó országban. Ugyanakkor valljuk és az újságírás eszközeivel bizonyítjuk, hogy az érvényesítés kapui egyformán állnak nyitva mindenki előtt, függetlenül attól, hogy hol született, mi az anyanyelve és melyik törzshöz tartozik. Eppen azért, mert az új olék egy része hajlamos egyéni kudarcokat törzsi megkülönböztetéssel magyarázni, az Új Kelet kihangsúlyozza a magyar izraeli karrierek magyar származását. Ez vonatkozik a gazdasági életre, a tudományra, a művészet különböző ágaira. Példákként: ha interjú készítenk Mordecháj Ben Ari, az El-Al vezérigazgatójával, vagy dr. Neemannal, az Iparfejlesztési Bank vezérigazgatójával, nem mulasztjuk el soha hozzátenni, hogy nevezettek többsége magyar tájakon ringott.

Utóbb problémák merültek fel. A választások miatt ugyanis megélték a belpolitikai élet és az egyes pártok kebelében működő törzsi, helyesebben nyelvi „chugok” (körök) is életjelet adnak magukról. E körök feladatát mi abban látjuk, hogy az új olék körében, az illető új olék anyanyelvén végzik el a pártok tájékoztatási munkáját. Magyar vonatkozásban ez a munka annál is fontosabb, mert tudott dolog, hogy a magyar ajkú zsidóság nehezebben sajátítja el a héber nyelvet, mint a többi olé-rétegek. A probléma akkor kezdődik számukra, amikor ezek a körök öncélokról kezdenek beszélni. Amikor a nyelvi nehézségeket (ami önmagában véve technikai nehézség) törzsi problémává akarják duzzasztani. Ilyenkor diszkriminációról kezdenek beszélni, és azt akarják, hogy az anyanyelvükön megjelenő napilap adjon hangot ennek a diszkriminációnak. Az elgondolás egyszerű: Törzsi megkülönböztetés ürügyén tömegeket lehet megmozgatni. Szervezéshez és a hangulatkeltéshez sajtotra van szükség. Sajtóval és tömegekkel nyomást lehet gyakorolni a pártközpontokra. Ilyenformán ki lehet elégíteni a különböző személyi ambíciókat. Az elmondottak alapján hogyan látja a miniszter úr az idegennyelvű sajtó feladatát Izraelben?

„A magyaroknak van a legkevesebb okuk a panaszra...”

SZÁPIR: Előbb nagy vonalakban akarom felvázolni a kérdést. Szerintem a héber sajtó a törzsek egybeforrasztásának fontos eszköze: feladata kidomborítani azt, ami összekapcsol bennünket, nem pedig diszkriminációt hirdet. Arról álmodok, hogy eljön az idő, amikor a mai nem-héber sajtó kétnyelvű lesz: a fétység magyar, román, lengyel stb. nyelven, a másik fele héberül fog megjelenni. Ennek a sajtónak az összpeldányszáma ma, pénteken elér a 120 ezer példányt, ami imponáló szám. Tudok lapokról, amelyek 40—50 éve jelennek meg, de megközelítőleg sem érik el ezt a példányszámot. Fontos instrumentum ez a sajtó, amit nem szabad elhanyagolni. Gondosan kell ápolni ezt a sajtót, hogy kielégítse olvasóközönségének igényét, és idővel a héber rész egyre nagyobb teret kell, hogy elfoglaljon.

Ami pedig a diszkriminációról szóló hangokat illeti: gazdag, sok évtizedes tapasztalatok alapján mondom, hogy sose volt megkülönböztetés. Akkor sem volt, amikor a Marokkóból vagy Tuniszból származó olék diszkriminációjáról beszéltek. Hála Istennek, az ellentétek ezen a téren is elismultak. Amilyen idős-

szertlen dolog árindevről beszélni, ugyanígy nem lehet szó törzsi megkülönböztetésről. Azért vettem ezt a példát, mert foglalkoztam a kérdéssel. Persze, hogy van index, de nem emelkedik, és ezért nem képez problémát. Ugyanígy nincs diszkriminációs problémánk sem. Összehasonlíthatatlanul kevesebbet beszélnek erről, mint négy évvel ezelőtt. És ez áll a pártokra, az intézményekre, a városi ka-

„Csak az igazat írják meg!”

kosságra, a fejlesztési övezetekre. Bizonyára előfordulnak összetűzések, de ezek háttere inkább egyéni, mint törzsi jellegű.

Véleményem szerint a magyaroknak van a legkevesebb okuk a panaszra. Van egy unokáncsém, aki jelenleg az Egyesült Államokban működik, bizonyos Hermann Kahn. Tudós, író, szerző, kedvenc témája az atom. Tőle tudom, hogy az atombombát 15 „biborosa” köztől 12 — magyar zsidó. Ezek a tudósok nemcsak, hogy egyazon iskolában, hanem egy osztályban tanultak. Persze, ezek nem Izraelben élnek, de ismernek olyan izraeli magyar-zsidókat, akiknek pályája egyre magasabbra ível. Itt van például Mose Sandberg, aki olyan bankot irányít, amelynek egymilliórd forintja van. Hány olyan ember van Izraelben, aki egymilliórdos bank fölött rendelkezik? A pénzügyminisztérium első számú tanácsosa is magyar származású zsidó. Felmerült dr. Neeman és Ben-Ari neve. En megemlíthetem Uzi Steinberg, aki kilépett ugyan az állami szolgálatból, de igen jelentős pozíciót tölt be. Majdnem azt mondtam, ahová csak egy követ dobok, minden fontos állásban magyar-zsidókat találok el... Kérem, higgyék el, engem nem zavarnak, ellenkezőleg, öröm velük együttműködni.

De hagyjuk el a szembesítésiakat. Nem akarok határvonalakat húzni magyar származású és más zsidók között. Ilyesm nem létezik. Üres frázis az egysz. Meggyőződésem,

hogy rövidesen maga a diszkriminációs szó is ki fog halni politikai és társadalmi szótárunkból.

Ha felteszem a kérdést: mit kell mondjon olvasóinak a nem héber újság? — válaszomat így fogalmazhatom meg: A lap éjszoran par tonkvilvi és független kell, hogy legyen. Információja pontos, kimerítő, és lelkiismeretes kell, hogy legyen. Az igazat kell írnia, az izraeli igazságot. Nem szabad eltakarnia egyetlen árnyoldalt sem. Szent meggyőződésem azonban, hogy a fény sokkal nagyobb mint az árnyék, és ezért pozitív, biztató és derülítő kép alakul ki. Azt hiszem, nem kell most hosszú előadásokat tartanom, nem kell megmagyaráznom, mi történt itt az elmúlt két év alatt,

Ki Pinchász Szápir?

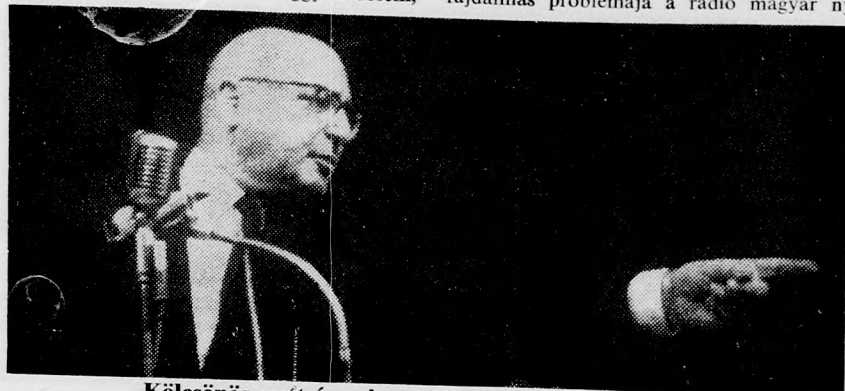
Négy évvel ezelőtt a New York Times ismertette Pinchász Szápir életrajzát és arról a következtetésre jutott, hogy ő ma Izrael egyik legbefolyosabb embere. A tekintélyes amerikai lap a többi között arról beszámolt, hogy Szápir az ország legnagyobb politikai tényezője, a Munkapárt főtitkára, aki ugyanakkor tárcanélküli államminiszterként a kormányban is tagja.

Pinchász Szápir (Kozlovsky) 1909-ben született Lengyelországban és 20 éves korában alijázott. Kezdetül fogva tevékeny szerepet vett az ereli munkásmozgalomban és a Máj-pártban. Az államalapítás után ő lett a hadügyminisztérium első államtitkára, majd pedig a pénzügyminisztérium irányítását vette át államtitkárként. Az évek folyamán kereskedelem- és ipariügyi miniszter lett, majd Levi Eskol miniszterelnöki kinevezése után, a pénzügyi tárcát is reá bízta. Tavaly óta a Munkapárt főtitkára, akinek azonban komoly szava van minden lényeges nemzetgazdasági kérdésben. A politikai hírmagyarozók nem egy alkalommal emlegették Pinchász Szápirt az ország egyik esélyes jövőbeli miniszterelnökének.

mi ment végbe négy különböző irányban, a honvédelem, az országfejlesztés, a kilita és az életszínvonal területén. Szinte nehéz megmagyarázni a fejlődési görbét. A napilap feladata rendszeres beszámolókat adni, vázolni az izraeli életet, az izraeli valóságot, a városok, a falvak, a fejlesztési göcök életét. Beszámolni az iskolahálózat fejlődéséről, a nevelés problémáiról, az egészségügyről, a népjóléti munkáról. S az örökös forradalomról, amely a növekvő nemzetgazdaságot, a fejlődő termelést, a tudományos kutatómunkát jellemzi. A sajtó feladata foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, hogy az olvasó helyes képet kapjon arról, ami az országban történik. A Munkapárt nagy fontosságot tulajdonít a szabad sajtónak, mert a párt ereje nem a dolgok elkendőzésében, hanem azok nyilvánosságra hozatalában rejlik. Mi nyíltan beszélünk az ország népeivel: ezt mondtuk, ezt ígértük, ezt megvalósítottuk. Ilyennek képzeljük el az ideális sajtót is. Ami rossz, azt bírálni kell, ami nagyon rossz — azt ki kell pellengetezni.

„Készítsenek memorandumot a magyar adásokról!”

ÚJ KELET: A magyar jisivnak évek óta fájdalmas problémája a rádió magyar nyelvű

„Kölcsönös segítség — igen, de nem peccenyésítés!...”

műsora. Képviselői szervünk, a Hitachudt Ök Hungaria, és a többi magyar-zsidó társadalmi szerv több ízben intervenált az illetékeseknél, de eredménytelenül. Ezt a műsort, amely főleg csak a magyarul érto, idősebb emberek hallgatnak, indokolatlanul lecsökkentették. Ittenként mindössze negyedórát sugároznak magyarul. A magyar jisiv súlyos sérímet szenvedett ebben.

SZÁPIR: Nem hallottam az ügyről, és készséggel foglalkozom vele. Kérem, írjanak egy memorandumot és ismertessék a problémát. Sorakoztassák fel összes érveiket. Igérem, hogy a legközelebbi időben belül megtárgyalom az ügyet Gálili tájékoztatóügyi miniszterrel.

ÚJ KELET: Ön azt mondotta miniszter úr, hogy a sajtónak, s ezen belül az Új Keletnek is az igazságot kell visszatükröznie. Kérjük, legyen segítségünkre egy kicsit abban, hogy a igazságot az Ön szemüvegén keresztül is érhozzuk olvasóinkhoz: Lehetőség, hogy táit kélezzük a kérdést, de mi a véleménye Önnek arról, hogy néhány héttel ezelőtt amolyan „magyar” szervezkedés, illetve megmozdulás volt a Munkapárt keretében. Amennyire ér megértettük, ez a szervezkedés egy bizonyos fokú elégedetlenségből fakadt. A megmozdulás egyik jelszava az volt, hogy ime, ki kell domborítani a magyar származást és a párt-tagösszeírásí iveribe még akkor is azt kell beírni, hogy a származási ország Magyarország, ha történetesen nem a szük értelemben vett Magyarországról van szó. A felhívást lényegében arra alapozták, hogy a Munkapárton belül is, amely az ország legnagyobb pártja, a „magyarok nem érezhetők” kellőképpen és ezért új módon is szükséges felerősíteni a „magyar” bázist. Mi az Ön véleménye erről a szervezkedésről?

SZÁPIR: Hallottam erről. Amíg emberek rá vannak szorulva idegen nyelvről usjára, mert nyelvtel még nem tudtak kellőképpen beilleszkedni az ország életébe a héber újságok keresztl, véleményem szerint megengedhető, — és nincs ebben semmi kivétel — ha a magyarok meg vannak szervezve egyik, vagy másik pártban. Ha ez a szervezkedés „landmanschaft”-alapon történik, nincs ebben semmi megbélyegzendő, jöllehet a landmanschaft rossz sajtót hagy maga után és különben is multó jellegű. Közülük, például, senki sose megszervezve már a Hitachudt Oléj Polanin keretében, mert az elmúlt 10-15 évben nem jöttek zsidók Lengyelországból. Azok pedig, akik a háború előtt jöttek, vagy közvetlenül a felszabadító háború után, már beolvadtak az ország életébe.

„A törzsi szervezeteknek nem kell politizálni!”

Volt ugyan Hitachudt Oléj Polania Ezeknek egy része nosztalgiaiban él. Emlékeiket letehetnek a lengyelországi mártírok kegyelvére. Hányszor olvasom, hogy egyik vagy másik városka elszármazottjait ázkárára jönnék össze. Egyszer én is eljuttotam egy ilyen ázkárára. Megtudtam, hogy előzőleg barátai összejövetel van. Az emberek örülnek, hogy ismét találkoznak. Aztán könnyeznek és sirva emlékeznek, amikor a rabbi beszél, vagy valaki más elevéniti fel drámai szónoklattal a mártírok emlékére. Ez azonban többé-kevésbé mutó jelenség. Az én fiam, az unokám, már nem fog ezzel foglalkozni. Ö már ma sem érdekli, hogy ez iránt. Már nem megy oda.

Nem látok semmi kivételről abban, ha ma, például, a Hitachudt Oléj Románia, vagy a Hitachudt Oléj Hungaria még aktív módon segíti a be nem illeszkedetteket, a zenyéket és kölcsönös segítséggel, tanáccsal, baráti kapcsolatokkal megkönnyíti beilleszkedésüket Izrael életébe. Ha ezek az egyesületek, például, ilyen tevékenységgel — és nem pedig mindekelöl — politizálással foglalkoznak, senki sem emelhet szót ez ellen. De meg kell mondanom, hogy természetesen meg kell adni, ha vannak, akik ezt az ügyet „peccenyésítésre akarják felhasználni...”

ÚJ KELET: Mi a miniszter úr véleménye a választások után várható gazdasági fejleményekről? Folytatódik-e majd a konjunktúra, vagy a gazdasági lelassításnak valamilyen formája követezik?

SZÁPIR: A „mitum”, a gazdasági lelassítás sosem cél, hanem csak eszköz. Azt hiszem, hogy a gazdasági élet fejleményei pozitívek. Az 1963-64 évi túlságosan felduzzadt prospe-

kun el-nál, mé-ana-AD ink ifia AD les-nja AD

Ké AD Az alá dár ség Ber K. nót. tartó vid

vezett. Természetes, h vedést okozott váltak, de akik tek meg. A zott magával, akik annakidegi lelassítás vez sághoz, mege gességének érz je fokozására elparolni. K boru, amely a pesztó méretek tem, hogy nég önmagában él létezne. — A nemze zalkát bizton Nincs még eg befolyással kel tére, vagy az akarunk lemon akarunk lemon Az a vélemény egyaránt fontos van a negyedi az életvivo a n idén hét és fél önmagában is ha a másik há szem, hogy 19 sükéink, de felelő arányt a ÚJ KELET sz De Gaulti esleleges feléte

„Nem

SZÁPIR: Az ez hasznára les tudunk eladni tétet is ugyana országban adun sebb lesz azokk lyek Németorsz tekelik-e a fran szem, hogy ne franktól, hogy vonunk.

ÚJ KELET: mi most két m rokat fegyverek kat eszközünk k

SZÁPIR: Ga

az. A fizetési m fejlesztése megtá dásági kiadások lónség. Van e neké válnak r vagyunk a feyd jául a munició gyártásában és enyítjük függő tól. A nemzeti

ÚJ KELET: oka éppen a biz

SZÁPIR: Te

hogy ez a dönté

sz. Az olyan k kiadások okozt a pénzt kiadjuk tott pénz növel

nincs ennél nagy

ÚJ KELET: a megszálit terü

SZÁPIR: Ne

megszállit terü

olyan nagy. A

nemzeti termé

mit. Vagy legalá

ÚJ KELET: A

SZÁPIR: Ki

nak is csak egy

ÚJ KELET: s

a szombati telev

rint ez helyénval

SZÁPIR: Azt

kormányhatároz

volt Sapira belu

ta nekem Sapira

csak heti négy

amig a hét min

ismétlem, nem a

határozat fölött.

ÚJ KELET: a partikongressz

sztus a tagszám

meg. Hogyan lá

a tagszámllásán

án? Helyesnek

lápontja, hogy

szus összehívását

Már 190

SZÁPIR: Mind

a tagszámllás s

lasztások alapjául

vezetett az 1965-66-67 évi „mitum“-ra. Nem szeretem, hogy a gazdasági lelassulás szennyezést okozott azoknak, akik munkanélkülivé váltak, de akik tovább dolgoztak, nem is éreztem meg. A „mitum“ igen sok pozitívumot hozott magával, amit most azok is beismernek, akik annak idején kételkedtek benne. A gazdasági lelassítás vezetett az árak és a bérek szilárdításához, megteremtette a takarékoság szükségességének érzését, növelte a kivételt, a termelés fokozására vezetett s mindez nem szabad elpazarolni. Közben ránk tört a hatnapos háború, amely a honvédelmi kiadásokat elképesztő méretekre fokozta. Már előbb említtetem, hogy négy síkon haladunk és mindegyik önmagában él, mintha a másik három nem is létezne.

— A nemzeti termelés értékének 20-25 százalékat biztonsági kiadásokra kell költenünk. Nincs még egy ilyen állam a világon. Ennek befolyással kell lennie vagy az országfejlesztésre, vagy az olék befogadására. De mi nem akarunk lemondani az országfejlesztésről, nem akarunk lemondani az olék befogadásáról sem. Az a véleményünk, hogy az olék és a Phantom egyaránt fontos. Egyforma az értékük, és itt van a negyedik tényező, az életszínvonal. Ha az életszínvonal a múlt évben nyolc százalékkal, az idén hét és fél százalékkal emelkedett, ez már önmagában is negatív jelenség és különösen az, ha a másik három síkra gondolunk. Nem hiszem, hogy 1970-ben kegyetlen lépésekre lesz szükségünk, de meg kell teremtenünk a megfelelő arányt a négy működési terület között.

UJ KELET: — Milyen befolyással lesz De Gaulle lemondása és a német márká cseleztes felértékelése az izraeli fontra?

„Nem függünk a francia franktól”

SZÁPIR: Azt hiszem, ha lesz felértékelés, ez hasznára lesz az izraeli fontnak, azaz többet tudunk eladni és megkapjuk a felértékelés értékét is ugyanazért az áruért, amelyet Németországban adunk el, vagy pedig versenyképesebb lesz azokkal az országokkal, szemben, melyek Németországgal kereskednek. Hogy leértékelik-e a frankot, azt nem tudom, de azt hiszem, hogy nem függünk olyan mértékben a franktól, hogy ebből következtetést kellene levonnunk.

UJ KELET: Olyan magyarázat is van, hogy mi most két módon is adunk ki pénzt, dollárokat fejezérért és ugyanakkor beruházásokat eszközölünk hadiparunkba is.

SZÁPIR: Gazdasági szempontból ez ugyanaz. A fizetési mérleg szempontjából a hadipar fejlesztése megakadályozhat nekünk devizát, a gazdasági kiadások tekintetében azonban nincs különbség. Van előnye például, hogy függetlenek vagyunk a fegyverkezés jórésében, mint például a műanyag és a fegyverek egységének gyártásában és az kétszámítékú kedvező, ha emeljük a fegyver helyzetünket külföldi tényezőkhöz. A nemzeti termelés szempontjából azonban ez mindegy.

UJ KELET: A jelenlegi konjunktúra egyik oka éppen a biztonsági kiadásokban rejlik.

SZÁPIR: Természetes, de nem állítható, hogy ez a döntő. A biztonsági kiadások terhelik. Az olyan konjunktúra, amelyet biztonsági kiadások okoznak, terhelik a gazdaságot. Ezt a pénzt kiadjuk és ha csak az ilyen formán költött pénz növeli a prosperitást, ez nagy hiba, nincs ennél nagyobb hiba.

UJ KELET: Másik oka a konjunkturának a megszállt területek piaca?

SZÁPIR: Nem hiszem, hogy ez döntő. A megszállt területekkel való kereskedelem nem olyan nagy. A tízenhat milliárd fontot kitevő nemzeti termelés szempontjából nem jelent mit. Vagy legalábbis nagyon keveset.

UJ KELET: A nyitott határok sem?

SZÁPIR: Kis szem az egész, egy százalék csak az egy része, nagyon kevés.

UJ KELET: Sokat beszélnek és írnak most a szombati televízióról. Az Ön véleménye szerint ez helyenvaló most?

SZÁPIR: Azt akarja, hogy vitakozzam a kormányhatározattal? Csak azt mondhatom, amit Sapira belügyminiszterrel hallottam. Nem voltam jelen a minisztertanácson. Azt mondta nekem Sapira 3 nappal ezelőtt, hogy most csak heti négy közvetítés van és idő telik el, amíg a hét minden napján adás lesz. Azonban most nem akarok vitakozni a kormányhatározattal.

UJ KELET: A Munkapártban tárgyalnak a pártkongresszusról, azaz, hogy a kongresszusot a tagszámítás előtt, vagy után tartásuk meg. Hogyan látja miniszter ur ezt a kérdést a tagszámításnál szerzett tapasztalatok alapján? Helyesen bizonyult-e a pártközpontról a döntés, hogy elhalasztották a pártkongresszus összehívását?

Már 190 ezernél tartunk

SZÁPIR: Mindenki hozzájárult ahhoz, hogy a tagszámítás szolgájon a kongresszusi választások alapjául. Ha be lehetett volna fejezni

„Ha elveim szerint galambnak tekintenek, vállalom ezt a címet”

240 ezer ember összeházasítását. — most már kimondhatom, hogy 240 ezer, jöjjék most csak 190 ezer ember van — azt mondtam volna, hogy a választások előtt kell megtartani a pártkongresszust. Csak hogy a tagszámítás nem lehet befejezni június közepé, vagy vége előtt és aztán az egészet át kell tenni IBM-gépre és az adatokat nem kapjuk meg augusztus 15-ike előtt, amikor már az ország a Hisztradrut-választások lázában fog égni. Ha megoldható lenne, nem volna nálam nagyobb hite annak, hogy a kongresszust választások alapján hívjuk össze.

UJ KELET: Hogyan halad a Máárách szervezése a Mápámmal?

SZÁPIR: Betűtámasztási stádiumban van, amely kitűnően halad. A Máárách már bebizonyította, hogy életképes egy olyan kérdésben, amely sok év óta közel van hozzánk. Meg kell állapítani, hogy a Máárách nélkül is ugyanazt a bérpolitikát állapítottuk volna meg, de sokkal kellemetlenebb mellékzöngéje lenne.

UJ KELET: Hogyan látja miniszter ur a jelölési-lista összeállítását a Kneszet-választásokra?

SZÁPIR: Jóllehet a Munkapártban egyesült egykori pártok bizonyos százalékos-kulcsot állapítottak meg a párton belüli képviselőre, ez azonban csak a választások érvényes, valamint a helyhatósági testületek jelölési-listáit már az egyéges párt szempontjai alapján és nem a régi százalékos-alapon állítjuk össze. Igaz ugyan, hogy utaltam már erre néhány alkalommal, de nem bánom, hogy most, éppen az Uj Kelet utján kerül ez a bejelentésem első alkalommal nyilvánosságra. Le akarom szövegni, hogy a jelölési-listákat, a kinevezéseket jelölési-bizottság fogja eszközölni, amely az egyéges párt nevében és szempontjai szerint jár el. Meggyőződés, hogy ez a jelölési-bizottság nem fogja hivatkozni az egykori Rafi tagjait, vagy a volt Mápái-tagokat. Ez a jelölési-bizottság mindent figyelembe és számításba vesz majd. De a bizottság fogja összeállítani a listát az egyéges párt jelölési-listáit. Nem százalékos-alapján alakítjuk ki a párt jelölési-listáját. Ez ugyanis nincs benne a Munkapárt létesítésséről szóló egyezményben.

UJ KELET: Van még egy kényes kérdés, ami érdeklődést vált ki a közvéleményben: Jicchák Rábin állítólagos meghívása, hogy képviselői mandátumot kapjon.

SZÁPIR: Kijelenthetem, hogy én nem beszéltem vele erről. Rábin már négy alkalom volt itt nagyköveti működése óta. Jegyzékek és táviratok szárait kapja és meghívják megbeszélésekre. Ami azt a híresztelést illeti, hogy szerepeltetni akarják-e a jelölési listán, csak azt monhatom, hogy én meg egy embert sem hívtam meg képviselő-jelöltnek. A jelölési-listáról való tárgyalás — ezt is közölheti elsőnek az önkormányzat — és a többi lapok is lemaszolják, — még nem aktuális.

UJ KELET: Miként vélekedik arról, miniszter ur, hogy a sajtóban Önt a „galambok vezére” néven emlegetik? Nem bántja Önt a megjelölés?

SZÁPIR: Nem vagyok biztos abban, hogy én vagyok a galambok feje, vagy valaki más, aki, például, hónapokon keresztül izgalomban tartotta az országot azzal a követeléssel, hogy az izraeli törvénykezés hatályát ki kell terjeszteni az új területekre és tegnap hirtelen visszavonta javaslatát. Nem akarok nevetek említeni, mindenki megérti, kire gondolok... A magam részéről különben is úgy vélem, hogy akit néha ragadozó sólyomként emlegetnek, sokszor valójában csendes, békés galambként mutatkozik be... És ha az én politikai, biztonsági kérdomat a „békegalamb” megjelöléssel illeti úgy vállalom ezt a címet. Nem bánom, ha ebben az esetben „galamb” vagyok.

UJ KELET: Van olyan nézet a sajtóban, hogy a Munkapárt, illetőleg most a Mááráchmal együttesen létrehozott Máárách olyan tényezővé vált, amely letipor minden ellenállást. Vannak olyan sajtómegnyilvánulások, hogy amióta Ön, miniszter ur, elfoglalta a Munkapárt főtitkári tisztségét ebben az épületben, ez a gépezet az Ön vezetése alatt valószínűs lehangolóvá vált, és a kis pártok az idők folyamán elfognak tűnni a politikai porondról.

SZÁPIR: A kérdés világos. Le kell szövegeznem, hogy a magunk részéről nem titkoltuk, és sokszor hangoztattuk, hogy olyan keretek kialakítására törekszünk, amikor csak 2-3 párt marad meg. A Munkapárt, a Gáchéal, azaz a liberálisok és a Chéru, és mint harmadik erő a vallásos tömörülés. A többiek, a kisebb csoportosulások — a kommunisták — nem beszélnek, mert ez teljesen rendhagyó eset — megérték rá, hogy méltóságát teljesen likvidálják. Ha azonban úgy vélik, hogy meg van történelmi küldetésük — áldásom rájuk —, jöjjék, nem hiszem, hogy maradt meg számukra különleges történelmi misszió. Azok, akik a nagy pártok rendszere mellett voltak, nem mondhatják most, hogy ime, létrejött a nagy pártok és a kis pártok el fognak tűnni. A magam részéről ezt tekintem a legfontosabb dolognak.

szetes. Magától értetődik, hogy a fennsíkron mi vagyunk és nem ők, akik husz esztendőn keresztül a magaslati állásokból embereket, békés polgárokat gyilkoltak és sebesítettek meg. Még nem rajzoltam meg semmiféle térképet azáltal, hogy a Golán fennsíkron is beszéltem.

„Nem minden sólyom ragadozó!”

UJ KELET: Miként vélekedik arról, miniszter ur, hogy a sajtóban Önt a „galambok vezére” néven emlegetik? Nem bántja Önt a megjelölés?

SZÁPIR: Nem vagyok biztos abban, hogy én vagyok a galambok feje, vagy valaki más, aki, például, hónapokon keresztül izgalomban tartotta az országot azzal a követeléssel, hogy az izraeli törvénykezés hatályát ki kell terjeszteni az új területekre és tegnap hirtelen visszavonta javaslatát. Nem akarok nevetek említeni, mindenki megérti, kire gondolok... A magam részéről különben is úgy vélem, hogy akit néha ragadozó sólyomként emlegetnek, sokszor valójában csendes, békés galambként mutatkozik be... És ha az én politikai, biztonsági kérdomat a „békegalamb” megjelöléssel illeti úgy vállalom ezt a címet. Nem bánom, ha ebben az esetben „galamb” vagyok.

UJ KELET: Van olyan nézet a sajtóban, hogy a Munkapárt, illetőleg most a Mááráchmal együttesen létrehozott Máárách olyan tényezővé vált, amely letipor minden ellenállást. Vannak olyan sajtómegnyilvánulások, hogy amióta Ön, miniszter ur, elfoglalta a Munkapárt főtitkári tisztségét ebben az épületben, ez a gépezet az Ön vezetése alatt valószínűs lehangolóvá vált, és a kis pártok az idők folyamán elfognak tűnni a politikai porondról.

SZÁPIR: A kérdés világos. Le kell szövegeznem, hogy a magunk részéről nem titkoltuk, és sokszor hangoztattuk, hogy olyan keretek kialakítására törekszünk, amikor csak 2-3 párt marad meg. A Munkapárt, a Gáchéal, azaz a liberálisok és a Chéru, és mint harmadik erő a vallásos tömörülés. A többiek, a kisebb csoportosulások — a kommunisták — nem beszélnek, mert ez teljesen rendhagyó eset — megérték rá, hogy méltóságát teljesen likvidálják. Ha azonban úgy vélik, hogy meg van történelmi küldetésük — áldásom rájuk —, jöjjék, nem hiszem, hogy maradt meg számukra különleges történelmi misszió. Azok, akik a nagy pártok rendszere mellett voltak, nem mondhatják most, hogy ime, létrejött a nagy pártok és a kis pártok el fognak tűnni. A magam részéről ezt tekintem a legfontosabb dolognak.

UJ KELET: Miniszter urnak határozott álláspontja volt a hatnapos háborúban elfoglalt területeknek az izraeli nemzetgazdaságba való integrálásáról. Hogyan látja Ön a dolgot most?

SZÁPIR: Ma hatványozott mértékben igazoltnak látom mindazt, amit egy, kettő, vagy három hónappal ezelőtt mondtam. De nem akarom most szaporítani a szót ebben az ügyben. Nem én vetettem fel nyilvánosan ezt a problémát. En azok közé tartoztam, akik úgy vélik, hogy ez elméleti vita, ez sakkjáték önmagunkkal, amíg nem ülünk az arabokkal a tárgyalóasztal körül és nem beszélünk közvetlenül a békéről. Senki sem javasolta, hogy mozduljunk el a tüzbeszünetési vonalaktól, de azt meg kell mondanom, hogy a béke többet ér a területnek. Nem minden területnél, persze. Nem beszélék Jeruzsálemtől és nem szölok a Golán fennsíkron. Nem akarom említeni, hogy egy elrendezés keretében biztosítani kell Izráelt és határait Gázában, ahol, például, komoly menekültproblema áll fenn. És nem lehet természetesen személynyni afiótt, hogy fennáll a hajózás szabadságának a problémája. De lehetetlen, hogy amikor tárgyalásra kerül a sor, egyik azt mondja: „egyetlen talpalatnyi földet sem adunk vissza!” A másik pedig azt mondja: „En a június 5-iki határokat akarom.” Értéket ez, uram!

UJ KELET: Amikor Ön a teljes Jeruzsálemtől és a Golán fennsíkron, valamint a hajózás szabadságáról beszél, miniszter ur, Ön szinte úgy odavetve már, meg is rajzolta az eljövendő térképet.

SZÁPIR: Nem dobtam be semmiféle térképet. A teljes, egységes Jeruzsálemtől elmondhatjuk, hogy nem engedjük, hogy még egyszer ostrom alá vegyék ezt a várost. Kijelenthetjük: nem engedjük, hogy valaha is zsidókat öljenek meg Jeruzsálemben. Jogunk van ezt hangoztatni, mert ez már kétszer megtörtént és sehol sem volt ilyen barbár az ellenség magatartása, mint éppen Jeruzsálemben. A Golán-fennsík pedig bele tartozik abba a fogalomba, amit mi biztos határokat alatt értünk. Ez természetesen nem a terület, hanem a határ.

UJ KELET: Három nagy politikai erőre törekszünk

A leglényegesebb a Máárách, hogy négy különálló munkaspárt helyett egy közös keret, a Máárách lesz, amely remélhetőleg az idők folyamán egységes párttá változik. És ami pedig az eltiprást illeti, csak annyit mondhatok, hogy a magam részéről ellene vagyok a lerohanásnak, mások eltiprásának. Akkor is ellenezni fogom ezt, amikor sokkal erősebbek leszünk: Csökkentenünk kell azt az impressziót,

„Személyes terveimről érdeklődnek?”

mintha el akarnák valakit tiporni.

UJ KELET: A tagszámítás alapján hogyan látja, miniszter ur, a párt helyzetét és erejét az izraeli közvéleményben, a választások előtt?

SZÁPIR: Még én is meglepődtem azon, hogy 240 ezer tagunk lesz. A maximális célkitűzésem 180 ezer volt, aztán felmentem 200 ezerre, és mert ez volt közben jön meg az év végé, 220 ezerre. Most pedig, meggyőződés szerint, el fogunk jutni 240 ezerig. A Hisztradrut választásokra 600 ezer szavazatra van szükségünk, a Kneszetnél több mint 700 ezerre. A 240 ezer még nem adja ki ezt. Dolgozunk kell a külvárosokban, a szimpátiázások körében, a pártközvetlen között. Olyan embereknél, akik nem csak azért értékelnek bennünket, mert tagjai a pártunknak, hanem cselekedeteink miatt.

UJ KELET: Mik a személyi terve a választások után, miniszter ur?

SZÁPIR: Mindent a maga idejében.

A CALIGULA URÜGYÉN

SENKI SE ÁRTATLAN

Rappaport Otto alábbi cikke Románia Irószövetségének lapjában, a kolozsvári UTUNK-ban jelent meg, abból az alkalomból, hogy az országban először mutatták be Albert Camus Caligula című világhírű drámáját. A cikk utalásai és áthallásai nagy feltűnést keltenek.

Amikor a császár réveteg tekintettel, piszkosan, sáros lábbal, lefogó kezekkel belopózik az üres színpadra és a tükörbe néz. Helikon megkérdi tőle, hogy miért keresi a holdat: mire kell neki a hold? Caligula ezt feleli: „Miért? Mert még nem az enyém.” Helikon, aki sokkal értelmesebb annál, semhogy gondolkodik, azt hiszi, a császár megőrült. S hiába mondja neki, „nem vagyok bolond, de halaszthatatlanul a lehetetlenre van szükségem”, Helikon nem érti, nem képes felfogni a császár holdkeresésének komoly, mély okát: a hold az egyetlen dolog, ami még nem az övé. A holdon kívül minden egyéb lehetséges, elérhető, megszerzhető számára, a hatalom számára. A világban, amelyben él, a holdon kívül semmi nem lehetetlen előtte: övé a hatalom és az ország, a nő és a levegő, a csesszopák és az emberek álma, a nehéz élet és a könnyű halál, a csontvelő és a szívverés, a kenyér, a molylevegő és a gondolat. „Olyan királyságot akarok, ahol a lehetetlenség a király” — vallja Caligula. Ez a világ, így ahogy van, hogy a hatalom számára semmi sem lehetetlen, hogy a holdon kívül egyetlen dolog sincs, amit a hatalom ne tudna megszerezni, ne tudná véghezvinni, ne tudná elérni, még ha belehal is a világ, ez így elviselhetetlen. Caligula összehasonlíthatatlanul jobban, mélyebben ismeri a világot, amelyben él, mint a világ őt. „Minden, aki körülvesz — mondja Caesoniának —, hazugság.” Az arc nem arc, hanem maszk. A szó nem szó, hanem hazugság. A mosoly nem mosoly, hanem csalás, a szerelem nem szerelem, hanem érdek, az ember nem ember, hanem féreg, az élet nem élet, hanem szegény. „A világnak — mondja a császár Chaerónak — nincs többé semmilyen fontossága. Gyűlölködnek benneteket, mert nem vagytok szabadok. Az egész Római Birodalomban csak én vagyok szabad, én egyedül.” Ezt a magányos, társatlan és egyedülvaló szabadságot Caligula nem tudja elviselni: a világ elviselhetetlenségének egyedüli és legfőbb okát a többiekben látja.

Igen, a többiek — ez Albert Camus döbbenetes, sarkalatos felfedezése, amely századunk egyik legfontosabb irodalmi vallomása — avatja a Caligulát. A többiek mindig mint szánandó áldozatok, mártírok, koldustársak álltak a történelem ítéletébe, minduntalan valamilyen kárterítést és elégtételt kérve, ártatlanságukat hangsúlyozva. A zsarnok tehet mindent, a többiek egytől egyig ártatlanok, mindent csak a zsarnoktól terhelik felelősségre.

„Ha gyakorlom a hatalmat — mondja Caligula Scipiónak — csak kárpótásként gyakorlom.” Caligula nem olyan, mint a többi, akik népeket áldoznak fel egy eszméért; ő tiszteli az emberi életet, csak azért gyakorolja a hatalmat, mert tisztáznia akarja a felelősség kérdését, mert be akarja bizonyítani, hogy a zsarnokságnak nem feltétlenül csak a zsarnok az egyedüli oka. „Minden arcon — mondja — amely álomban a keserű éjszaka mélyéről közeledik felém, felismerem az egyetlen istent, a gyáva embert.” Amikor a darab végjelentésében karját Caesonia nyakára kulesolja és egyre erősebben, egyre hevesebben szorítja a torkát, az asszony nem ellenkezik, nem sikolt, nem könyörög, nem kiált segítségért, nem akar elmenekülni, kezét szétvárná úgy tűri Caligula halálát fojtogatásáért, mint a forró szerelmet. Nemhiába vallotta magáról Camus, hogy „a színház az a pont a világban, ahol teljesen boldog vagyok”, mert hallatlanul értett ahhoz, hogy az általánosítás felmagasztaló villamosfényével telített színpadi metaforákban fejezze ki mondanivalóját: azt, hogy nem kiábrándító csak az a bűnös, aki a nyakat szorítja, hanem az is aki eltűri. Amikor Caligula — Motto az előadás egyik legszuggesztívebb rendezői pillanatában karjaival átfonva, szinte szerelmesen vonzolja a szín mélyére Silvia Ghelani-Caesoniát, már-már fel akarok kiáltani a páholyból: miért tűröd, menekülsz, kiált segítségért, és akkor hirtelen rájövök, hogy naivan és korlátoltan fogom fel a dolgot, hiszen nem is arról van szó, hiszen hány-szor fordul elő az életben, hogy szorítják, fojtogatják az ember torkát, és csak megy így szépen. Caligula karjaiban, szerelmesen, mint-ha csak sétálna: nem kiált segítségért, nem menekül el. De nincs időm sokat elmélkedni, mert Caesonia már hörög, Caligula a földre

eseti, kábultan egyre szenvedélyesebben nézi az asszonyt, és kimondja az ítéletet, tulajdonképpen Camus ítéletét: „Es te is — te is bűnös voltál.” És itt következik a rendező — a camusi végítélet szellemében fogant — szentáldozás ítélete: eltérve a szerző instrukciójától, mely szerint Caligula a tükörhöz lép, — behozza Caligula élő maszkját, és vele vitakozva, viaskodva, vajudva, verve, szinte két Caligula mondja el a monológot: „Es te, te, te is bűnös vagy. Ki merészelné ítélni felettem ebben a világban, ahol nincs bíró és ahol senki se ártatlan.”

Camus Caligulája nem történelmi figura, hanem történelmi konzekvencia, ítélet: nem az felfedezést a többieknek, nem a sárga cipő áldozatokat, nem hagyja magát becsapni könnyektől. Szigorú bírójára tisztáznia akarja az ő szerepüket is, az ő felelősségüket is. Nem lehet a hatalom és a zsarnokság büneierő csupán a hatalom viselőire hárítani minden felelősséget. Azok is osztoznak a felelősségen, azok is bűnösök, kik elviseltek, túrték és ezzel táplálták, bátorították, ösztönözték, éltették a zsarnokságot. Camus a hatalom, a zsarnokság belső dialektikájának mély törvényszerűségeit tárja fel, leplezi le: a zsarnokság élet-étteleme, tápláló ősforrása — a gyávaág. Mindenki látja, hogy közönséges gonosztevő, mégis úgy viselkednek vele, mintha világmegváltó volna; mindenki látja, hogy koszos, mocskos kreten, mégis úgy viselkednek vele, mintha zseni volna; mindenki látja, hogy pusztuláshoz viszi a világot, mégis úgy viselkednek vele, mintha félisten volna. Ezért: senki se ártatlan többé. Mert ő egyedül nem felelhet azért, amit a többiek tettek, nem felelhet a többiek gyávaágáért, azért, hogy nem fojtották meg a lelegejét, hanem csak így későn, néhány pillanattal a függöny leeresztése előtt.

Caligula fegyvercsörgést hall. Tudja, mi kö-

vetkezik, de ennek már semmi jelentősége. Ezt az áldozatot mindig olyan későn szokták csinálni azért, hogy ártatlanságukat bizonyítsák és holnap majd ugyanúgy hétrét görnyedjenek, hason csuszva másszának az új Caligula előtt. De ő most leleplezi őket: „Fegyverek csörögnek. Az ártatlanság készíti már diadalát. Félek. Megvettem a többieket, és most ugyanolyan gyáva vagyok, mint ők” — sziszegi. És amikor közbefogják és beledöföik törjeiket, Caligula kimondja a kései ítéletet: „Még élek.” Mert amíg élni fog a földön a gyávaág, addig mindig lesznek zsarnokok is.

„Senki se ártatlan”. Az egyén felelősségének a megállapítása a világ sorsáért, ime, ez Camus darabjának a lényege, nem pedig az egzisztencialista filozófia, mint ahogy J.P. Sartre nagy drámájának. Az ördög és a jóistennek is ez a lényege: mindenki egyénileg felel tetteiért, és nem háríthatja a felelősséget se Istenre, se ördögre, sem a társadalomra. A második világháború utáni korszak modern drámaíróinak egyik legnagyobb vívmánya, hogy megfogalmazta, könyvivánoztatta, kifejezte a világ válságérzetét, büntudatát, lelkiismereti állapotát; nem engedi, hogy „az ártatlanság készítsen diadalát”. A per nem zárulhat le azal, hogy leszúriák Caligulát. Mert itt vannak a többiek, akik őt létrehozták, akik nélkül sohasem válhatott volna azzá, amivé vált.

Dürrenmatt darabjában sem az öreg hölgy elégtétele, gúlleni kalandos utazása a lényeges, hanem a sárga cipő parabolája: a sárga cipő, amely a városban végül is mindenki felhúz a lábára, pap rendőr, bíró, kereskedő, apa, anya, gyerek, mindenki. A sárga cipő is azt jelképezi: senki se ártatlan. Arthur Miller sem Quentin kalandjait írta meg egy morfinista énekesnővel, hanem a bűn-

beesés utáni lelkiállapotot, a világ erkölcsi kőszéretét. „Nem szoktal valami homályos bűnrészességet érezni? — kérdi Quentin Holzá-tól, aki azt válaszolja: senki, akinek nem ötétek meg, nem lehet többé ártatlan.” Nem lehet többé mindazt, ami történt, a Caligulákra ken-ni: nem lehet az ügyet lezárni azzal, hogy mindent az SS-ek a zsarnokok tették. „A hallgatás — mondja Quentin — most már nem old meg többé semmit. Valami megérinti a vállamat, mintha cinkos lennék.” Ezt a gondolatot már Babits Mihály is kimondotta a küldetés vállalása előtt a cethal gyomrába menekülő Jónással: „Vétkesek között cinkos, aki néma.” A hallgatás, a közöny, a türes a zsarnoksággal, az erőszakkal és az önkénnyel szemben, a beletörődés, a megalkuvás és az egyezkedés vele — bűnrészesség. Régebben, amikor egy könyvet írtam, ártatlan voltam most már nem vagyok az” — vallja Sartre Madeleine Chepsolnak.

A camusi gondolat, hogy senki se ártatlan, hogy a társadalom büneierő az egyén felelős, hogy a hatalom vetkeiben mindenki osztozik, aki tűri, hogy a Caligulák zsarnoksága az egyének gyávaágára, közönyére vezethető vissza, — új korszakos jelentőségű momentum a drámaírás történetében. A dráma hosszú ideig az egyén büneierő a társadalom tette felelősé, a mai modern dráma legyáva viszont a világ, a társadalom büneierő az egyént teszi felelőssé. Quentin objektív, teletelen teljesen ártatlan, semmiféle alap bűnt nem követett el, amely a büntetőörvény-könyv valamelyik szakaszába illeszkene, mégis büntudata van, felelősséget érzi magát azért, amit mások tesznek vagy tettek.

Camus is, amikor Caligulával bűnösnek mondátja ki az áldozat Caesoniát, az egyént teszi felelőssé — mindenért, ami a világban a társadalomban történt, mert a Caligulák büneiben senki sem ártatlan. Ez a camusi ítélet, végső elemzésben, mélyélesen humánus viszonyulás az élethez, amelynek veszélye között az egyén csak a saját tetteiért van osztatlan, senki mássra át nem hárítható, gö-nással, büjtel, mellevéssel le nem vezethető, Istennel, ördöggel el nem intézhető felelősséggel őrizheti meg emberségét.

KÖLNI LEVÉL MITÉVŐK LEGYÜNK A SZABAD IDŐNKEL?

A munkaidő megrövidítése meghosszabbítja a szabad időt. Ennek hasznos kitöltése nemcsak az érdekelteket, hanem a szociológusokat, pedagógusokat, politikusokat és nem utolsósorban az ipart és a kereskedelmet is foglalkoztató komoly kérdés. Megoldása — demokratikus társadalomban — nem egyszerű.

Bizonyítja ezt a szabad idővel foglalkozó kiállítás: „Freizeit 69”, amelyet a Német Szövetségi Köztársaság családi és ifjúsági ügyekkel foglalkozó minisztériumának védnöksége alatt rendeztek. Kilenc nap alatt 145 ezer látogatója volt. Javarást fiatalok.

NEZOK, MINT AKTIV SZEREPLŐK

Teljesen újszerű volt, hogy a látogatók, a kiállítás egész területén a 303 kereskedelmi és 52 társadalmi és művelődési-csoport által bemutatott szabadideji foglalkoztatásban aktívan részt vehettek és hódolhattak hobbjáknak. 3000 önkéntes társadalmi munkatárs felvilágosítással segítettek ebben, és egyben új biveket is toboroztak a különböző hobbjuknak.

Nagy volt az érdeklődés szellemi, zenei és társadalmi kérdések iránt. Előadások és viták egészítették ki a hangversenyek, sakk- és táncversenyek gazdag misorát.

A műkedvelő beat-hangversenyek, népi zenekarok, klasszikus, tánc és szórakoztató zenekarok hozzájárultak a jó hangulathoz. Csemegének szolgált, hogy ezen az „Ifjúság zenéi”-hangversenyen, nemcsak német, hanem belga és francia szolisták is résztvettek.

Egy nemzetközi táncverseny, amelyen három hazai pár mellett a belga, dán, francia, jugoszláv, holland, osztrák, svájci és délafrikai országos hajmokok és másodhelyezettek is fel léptek, fényes társadalmi esemény volt.

A MEGŐRÖKITETT SZABADIDŐ

Hatalmas csarnokban a fényképezőgépeket gyártó ipar közösen állította ki a legkorszerűbb fényképezőgépeket, filmkamerákat, vezérszerkeket, házi laboratóriumokat és vetítőkészülékeket. Filmbemutatók és előadások ismertették a fényképezés titkait és népszerűsítették azt, mint hobbit, és mint elmes időtöltést is.

A do-it-yourself híveinek nagyszériű alkalmuk volt a különböző szeszámokat, anyagokat és műhely-berendezéseket megismereni. Számos alkalom nyílt az „othonszépítés” elajátására. Nemcsak tájékoztatták az érdeklődőket, hanem tanfolyamokon ismertették a tapétázás, szobafestés és a butorfeület szak-

szertfő gondozásának (lakkozásnak, fényesítésnek) fortelyait.

SIZES HO NELKUL

Hatalmas sikere volt a spályájának. Még dr. Ender, bonni osztrák nagykövet, a tapasztalt sző sem szalasztotta el az alkalmat, hogy ne csojtolja fel a rövid sítalpakat és kipróbálja a görögpályát.

A rengetek sport és tornaszernék, közöttük a kerékpároknak, kész- összehajtható és saját készítményű csónaknak sok érdeklődője akadt.

De nem kevesebben érdeklődtek a búvár-felszerelések iránt. Ezeket egy hatalmas bazenben „halemberek” mutatták be. A cellovok, rogtönzött lövedékek Bernd Klingert, az 1968-as olimpiai aranyérmes látta el tanácsokkal.

A fiatal látogatók a sport mellett a hangszerek iránt mutattak nagy érdeklődést. Elsősorban az elektronikus orgonák és elektroakusztikus hangszerek voltak érdeklődésük homlokterében.

Se szeri, se száma nem volt a kertápolást és virágdíszítést, továbbá a mozdony-repülőgép és hajómodellek készítését (utóbbiakat egy

600 négyzetméteres medencében távolból irányították), valamint az autópólaszt ismertető bemutatóknak.

Volt itt még varróközpont is, ahol hímő horgoló, szővegyszövő tanfolyamokat és bemutatókat tartottak.

A rádiomatörők a kiállítás ideje alatt szakadatlan kapcsolatban voltak a világ minden táján élő barátaikkal.

Kiállított a posta, de hiányoltak a filatelisták egy bélyegcsere-központot. Ott voltak a turisták és utazási vállalatok, a vasút egy csodálatosan szép és hatalmas modellje, de csak Ausztriának volt nemzeti turisztikai kiállítás pavilonja. Pedig a kiállítás iránt már más országok érdeklődés mutatkozik Hollandiából, Belgiumból és Luxemburgból.

Szólunk kell a kiállítással kapcsolatos megrendezett férfi-divatbemutatóról is. Itt hétfői, sport, utazási, otthoni, party és sok más szabadideji férfiöltönyt mutattak be. A mérész szín-összetételeket még merészebb modellek mutatták fel.

Jövőre megismertik a kiállítást.

SCHLESINGER ZSIGMOND
(Cvi ben Jozsef Halévi)

AZ ÚJKELET NEW-YORKBAN

REPÜLŐGÉPEN KÜLDJÜK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETÉSI ÁR: Fél évre minden nap: 37.— dollár
Fél évre péntek: 12.50 dollár

Előfizetéseket és hirdetések az Új Kelet részére felvesz:
BUCHSBAUM ENTERPRISES
1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028
Telephone: 628-5771

Az Új Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságioszkokban.

New-yorki munkatársunk, Kahán Kálmán felvesz hirdetések és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:
KALMAN KAHAN
601 Ocean Ave. D8. Brooklyn, N.Y. 11226
Tel. 287-8976 6.30 után

Kun el-nál, mé-na-AD Ké-AD N R Az ala-dár ség Bel K. nőt, tartó vid A S Hat évvel se halála után je Todor önéletraj mondja, milyen az első úrrak a Holdon val leszállás lehet Frank Malina ban megtárgyal szerelést. Egy tesen csak ne mert az építés mint 800.000 is sejtették, ho ben) Kennedy jeszti program leszállásról s megvalósul.”

A NEMET Kármán Tó pesten. Apja, k iskolai oktatója pedig a nevelő egyetemen. Ó nyait s később gyári mérnök szerencsét. Az fizikai kutatás tanulni 1906 az „alkalmazotti vezetője”, aki a modern áran felbőssz mény kalmarzásának társadalmi pro tete érdekelte. Aus formulák. ált, amely irán érdeklődni k kísérleteit.

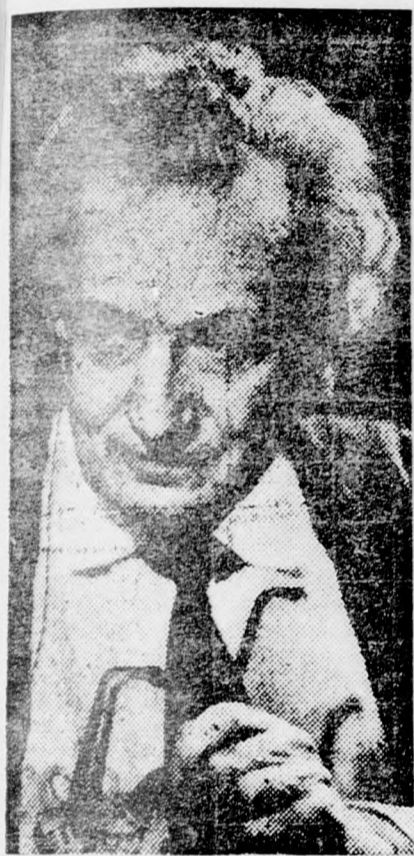
A század-éle Zeppelin-művek tudósokban rejlt a következők. „Először nem lárld testek mec a téren értem a res svájci mech nem alapul, an k össze a ru Ez az elmélet a az oszlop z egy elméletet. Euler-féle kiba kiterjeszti a ru mők oszlopokra mentálisan meg tem megfelelő-e világhírborn elő dott egy berend mutattam gyak igaz.”

UJ LEHET Ezt a lehető 30-as évek elej méreteiben reali megjelent könyv níkai szemlélet-tásáról. Amerikai repülő

A SZÉLÖRVÉNYEK NAGY MESTERE

— KÁRMÁN TÓDOR ÖNELETRAJZA —

Írta: ALEX MAY

KÁRMÁN TÓDOR

terkontinentális rakéták kifejlesztése, az űrutasítási program sikerei természetesen jól ismertek, de az ut, amely ide vezetett, a küzdelmek, amelyeket gyakorlati szakemberekkel, mérnökkel, fizikával, katonai, és állami vezetőkkel vívott az új, tudományos szemlélet érvényesítéséért, alig ismertek.

Kármán élete utolsó éveiben Lee Edsonnak mesélte el a könyv tartalmát. Haláláig csak a könyv háromnegyede készült el, a többi Edson egészítette ki. Kármán 1912-ben a selmebányai főiskolán vállalt professzorságot, de sem jó felszerelést, sem lelkes hallgatókat nem találva, visszament Németországba, ahol 1913-ban megkapta az aerodinamikai tanácsot az Aachen Technikai Főiskolán. Az első világháború befejezése után — a Tanácsköztársaság idején — az egyetemi ügyek vezetője volt a minisztériumban, majd visszatért Aachenbe. Itt az aerodinamikából matematikailag megalapozott kísérleti tudományt teremtett és néhány év alatt az aerodinamika világhírű szakintézetévé vált. Kiváló nevelő volt, aki munkára, s kutatásra lelkesítette tanítványait, s ami talán még nehezebb, értett a kiválasztáshoz is. Megalakult a híres „Kármán Circus”, a ma annyira fontos „research and development” első nagy műhelye az aacheni főiskolán.

A KÁRMÁN-ELMÉLET ÉS A TACOMA-HID

A 20-as években fokozódó német nacionalizmus, a titkos fegyverkezés, amelybe őt is be akarták vonni, az erőszakos módszerek térhódítása, elkedvetlenítették, s bár erősen ragaszkodott Európához, elfogadta Robert Milikan meghívását a Kaliforniai Technikai Főiskola aerodinamikai intézetének vezetésére, ahol az eddigénél is nagyobb intenzitással és terjedelemben folytatódhatott Kármán munkája, hamarosan az Egyesült Államok legismertebb szakértője lett a repüléssel s a levegő-

mózzsal összefüggő minden technikai problémában. A könyv legérdekesebb részlete annak a felfedezésnek: miért szakadt le a hatalmas Tacoma-híd a szél okozta kicsiny, szabályos levegőörvények hatására. A szakértők megalapították, hogy egymáshatás lépett fel a Kármán-féle örvények és a híd saját rezgése között, az okozta a szerencsétlenséget. A Kaliforniai Kármán Intézet volt — a mai szempontból talán ez a legfontosabb — az amerikai rakétakutatás egyik első centruma is.

HAROM FIATALEMBER FANTASZTIKUS ÖTLETE

Kármán a következőképpen emlékezik meg erről: „... 1936-ban három fiatalember jelent meg nálam egy érdekes és szokatlan ajánlattal. Azt akarták, hogy segítsek nekik űrrakéta építésében. Az említett három fiatalember — Frank J. Malina, Jolin W. Parsons és Edward S. Forman — már mindent megpróbált, de mindenütt lerázták őket, mert a rakétákat nem találták gyakorlati jelentőségűnek. Későbbesükhöz fordultak hozzám, a Németországból jött professzorhoz, mert az volt a hírem, hogy minden szokatlan ötlet érdekel. Megtetszett a fiatal emberek komolysága és lelkesedése, de különösen a fiatal rakétások szokatlanul kiváló felkészültsége.”

Kármán, aki már a 20-as évek elején, Aachenben is érdeklődött a rakétarepülés iránt, három fiatal munkatársával néhány év alatt, annyira fejlesztette a rakétechnikát, hogy a legelső vezetője, Arnold tábornok is érdeklődni kezdett munkájuk iránt.

AMERIKA FELISMERI A LEHETŐSÉGEKET

„Az isten — írja Kármán —, ha az Egyesült Államok támogatta volna korai rakétakutatásainkat, jobb V-2-ek lett volna, mint a németeknek volt, de Amerika akkor még nem tartotta szükségesnek a hosszútávú rakéták fejlesztését s nem támogatta hathatósan a programot.” Az első szputnyik felbocsátása után az Egyesült Államok hivatalos körei is

felébredtek s Kármánból proféta lett harmadik hazájában.

Amikor 1963-ban, néhány hónappal a halála előtt, Kennedy elnök szolgálatiért a legmagasabb amerikai kitüntetéssel, a Nemzeti Tudományos Érdemrel (National Medal of Science) jutalmazta, az ünnepség alatt, a lépcsőn felfelé ment az agg tudós megbotlott. Az elnök hozzáugrott, hogy segítsen, Kármán azonban mosolyogva utasította vissza. „Elnök ur — mondotta —, nem akkor van szükség az embernek segítségre, amikor lefelé megy, hanem amikor felfelé kapaszkodik.”

KÁRMÁN IZRAÉLLEN ÉS AZ ŰRRAKÉTA JÖVŐJE

Kármán 1962-ben Izráelben járt és a Weizmann Intézetben tartott előadást a rakéták jövőjéről. Aba Even nyújtotta át a disztori diplomát — számszerint a 28-ikat — Kármánnak, aki megjegyezte: „Erre vagyok a legbüszkébb, mert olyan helyről kapom, ahol valóban komoly tudósok dolgoznak s megértik az én gondolataimat.” Kármán Tódor jó zsidó volt, komoly tervei voltak Izráellel kapcsolatban s csak a halála akadályozta meg, hogy véglegesen ide jöjjön.

A jövőről ő következőképpen nyilatkozott: „Türelmetlen újságírók mindig az űrutazásról faggatnak. Nyugodtan megjósolhatom, hogy rövidesen valóságá válik, mégpedig hamarabb, mint a legtöbben hiszik. De a bekövetkezés pillanata természetesen a technológia fejlődésétől függ, noha az alapelvek már jól ismertek.

Az űrutazás első célpontja természetesen a Hold lesz. S miután leszálltunk a Holdon s laboratóriumot építettünk ott, tovább fogunk menni más bolygókra? Azt hiszem, igen, legalább is ami a Marsot és a Venust illeti. Ezek esetében ugyanis a legkedvezőbb állásban, egy év alatt oda és vissza járhat az űrhajós. A csillagok közötti utazás lehetőségét illetően azonban már nagyon pesszimista vagyok... Még ha technikailag lehetséges lenne is a fénysebességgel utazás az Alpha Centauri-nál valamivel távolabbi csillagokig is (a hozzá legközelebbi csillagokig), 5-től 30 évig tartana. Emberi szempontból boldogságnak látszik ezt a rövid életet egy kis tokba zártnak tölteni, csak azért, hogy elérjünk egy csillagot...”

KITÜNTETÉK A „SZDOMI REMETÉT” :

JEHUDA ÁLMOG — Támár-körzet diszpolgára

Jehuda Koppelovitsnak hívták őt abban az időben, 35 évvel ezelőtt, amikor a volt náci-lábi pionír, egy maroknyi chalucaal Rámát-Ráchel kibucból, első ízben ment le a nagy „Sós-tó”-hoz, Jehuda, az örök álmodozó, vezette a néhány fantaszta fiatalemberről álló csoportot, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy megévett egy zsidó település alapjait a mai Szafi a jordán falu helyén, a Holt-tenger déli csücskében.

Az arab falu akkor még nem létezett a Holt-tenger tulsó oldalán — meséli Jehuda Álmog. — Néhány beduin leigeltette nyáját a zöld bozotos, több forrással rendelkező, jó termőföldű vidéken. Sokkal könnyebbnek látszott létrehozni egy kibucot itt, mint más sivatagi vidéken, vagy arabokkal körülvett elcsücskös területeken. De az angol hatóságok meglehetősen elzárkóztak a tervek elől és a jövű vezetői sem támogatták elgondolásukat, mivel Szafi a mandátumi határon kívül fekk. Most már tudom, hogy nem kellett volna senkire hallgatni és kész tények elé kellett volna állítani őket. Ha a terület ma a kezünkben lenne, a Szafiból betörő terroristák bandák nem fenyegetnék a Kálisó Műveket és az Árávát.

Néhány hónappal a meghusult kibucalapítás után Jehuda Koppelovits, ekkor már Jehuda Álmog, visszatért Szdomba. A Holt-tenger és környéke szépsége, vadsga, néptelensége lenyűgözte és rabul ejtette. Jelentkezett a másik nagy álmodozónál és pionírnál, Novomejszkinél, a „Potás-Művek megteremtőjénél és munkát kért. Jobb híján elfogadta az egyetlen kínálózó „állást” — amelyet senki nem akart elvállalni — a szdomi munkástelep végének tisztítását.

11 éven keresztül volt Álmog Szdom „szanitéce”. Eleinte 37 grust kapott naponta, majd felmenték fizetését 45 grusra. 1947-ben hajd el Szdomot, de nem sokkal később, az állam kiküldetésére újabb visszatért a Holt-tengerhez — ezúttal már mint a pénzügyminisztérium megbízottja. Rozoga fabarakkban lakott a szdomi, megkövesült sávekkel aljában és lakhelyét csak néhány évvel ezelőtt helyezte át a Mácádá hegy tövében épült menedékházba, amikor egy legördülő sziklatömb leborotválta a szerény facifit tetejét.

1955-ben kinevezték a Támár közigazgatási tanács elnökévé. Kilenc éven keresztül töltötte be ezt a tisztséget. „Szdom kormányzója” — így nevezték őt a háta mögött azokban az időkben. Nem írószála mögött, hivatalból

igazgatta, vezette birodalmát — az ország leg nagyobb területű körzetét, amely egyben leggyéribben lakott vidék is — hanem kint a helyszínen, fáradhatatlanul járva a Holt-tenger partvidékét. És járta a hivatalokat „állami támogatásokért kilétselve, pénzforrások után kutatva, hogy életre keltsék a Holt-tenger környékét tetszalottságából. Makacs célratöréssel elszántsággal párosult dinamizmussal, harcolt nagy álma megvalósításáért: Mácádát történelmi kegyhelyé, emlékkerté, muzeuma fejlesztési. Zsidó „pantheonná” kiépíteni, méltó formában megemlékezve Elázár Ben-Jair és társai emlékére, a zsidó nép egyik hősi époszáinak számító harcaikról a rómaiak ellen.

Azután egy napon „nézeteltérések merültek fel munkatársai, a Támár körzeti tanács tagjai és az „örög” között. Nem értettek egyet elvenítése, de ugyancsak fontos a Holt-tenger sen azt kifogásolták, hogy a tanácselnök minden energiáját Mácádára fordítja — elhanyagolva a körzet többi égető, megoldásra váró problémáit.

Álmog a multban él „a holt kövek között és nem törődik a jellel — panaszkodik akkoriban munkatársai. — Szép gondolat a történelem, az elmúlt idők megőrzése, felélevenítése, de ugyancsak fontos a Holt-tenger vidékének kiépítése, fejlesztése. Modern szállodákat kell építeni, fürdőket, utakat, villany- és telefonvezetékét lefektetni. Gazdaságilag megalapozni a körzetet és megnyitni a turizmus előtt.

A sorozatos incidensek nyomán végül is lemondott a tanácselnöki tisztségéről. És attól kezdve minden idejét akadálytalanul a dédelgetett gondolatának szentelhette: felállítani az emlékműzet és kulturházat a Mácádá lábánál, szemben a tengerrel. Létrehozta a „Mácádá Társaságot”, amely segítségére volt a szükséges anyagi eszközök előteremtésében. És 800 ezer fontos befektetéssel felépült az emléksarok, amelynek igazgatójává Jehuda Álmogot nevezték ki. Most már hivatalosan is a „holt kövek őrzője” lett...

Az impozáns nyerskő-épületben — amelynek bejáratát mentőként szolgáló felirat ékesíti: „Mácádá lo tipol sént...” (Mácádá másodsor nem esik el...) — helyezték el, Jigál Jádín professzor ásatásából felszínre került nagyfontosságú archeológiai leleteket. A kiállítási szobákon kívül kétszáz személyes kultúrterem is helyet kapott az épületben, amelyben filmek vetítenek és előadásokat tartá-

JEHUDA ÁLMOG, a „szdomi remete”. Az új, amely nem előre, hanem a múltba mutat.

nak a látogatóknak, az ifjúsági csoportoknak, Mácádá történetéről. De a „szdomi remete” életműve még nem teljes: Álmog még fel akarja állítani a muzeumban Izráel háborújainak emléktérmet is, és a „hősök szobáját”, amelyben Bár-Kochba és a makkabeusok fegyvertényit, harcait örökítik meg.

Senki nem kénszerített arra, hogy lemondjon a tanácselnöki tisztségéről — emlékez vissza. — De rájöttem, hogy szemelalom-harcot folytatok közöttük, mivel úgy vélik, kerékkötője vagyok a haladásnak. Amikor első ízben betérjésztették a tanács elé azt a tervet, hogy a-ótkötélfűtényt kell építeni a Mácádá csúcsára — benyújtottam lemondásomat.

Tudom, hogy modern időkkel élünk, de Mácádát nem volna szabad gépesíteni — mutat ujjával a gigantikus sziklaóriásra. — Hát nem értik meg, hogy a hegyet gyalog kell megmászni „elfoglalni” a Kigyó-ösvényen keresztül, ahhoz, hogy ifjúságunk megérthesse, (Folytatás a 14. oldalon)

VIZKOR...

EMLEKEZÉS A NAGYVÁRADI ZSIDÓSÁGRA

Írta: MOSE HAREL (HELLER).

A Nagyváradról elszármazottak május 27-én, kedden rendezik Tel-Avivban, a Bét Jád Levánimban, a szokásos évi azkarát, amely egybeesik a 25. éves szomorú és tragikus évfordulóval. Ebben az évben az ország minden részéből eljönnek Tel-Avivba a régi váradiai és vidékiek, hogy leróják kegyeletüket a munkaszolgálatokon és a megsemmisítő táborokban elpusztult emlékének. Emlékezzünk mi is a nagyváradai zsidóságra, amely történelmileg összenőtt a Körös-parti város fejlődésével.

Pontosan 237 évvel ezelőtt született a nagyváradai zsidó közösség. Igaz, hogy ez a maroknyi kis tábor akkor még nem érte el a félszázadot, de megkezdődött a hagyományhű zsidó élet abban a városban, amelynek kulturáját, irodalmát, kereskedelmi és gazdasági életét a zsidó kereskedők, bankosok, gyárosok, újságírók és költők, egyszerű polgárok, zsidó szellemben nevelkedett kétkézi és szellemi dolgozók tették nevévé és ismertté nemcsak az ország az akkori monarchia területén, hanem jóval a határokon túl is.

REB MOSE-HARS FUCHS
A nagyváradai ortodox hitközség világhírű tudós főrabijja

Nemcsak a két világháború között, hanem már jóval azelőtt, Nagyváradot, mint a „Pecsepárti Páris” ismerték, tisztelték és becsülték. Ezt a megbecsülést a zsidó kultúra, a zsidó munka vívta ki.

Tudnunk kell, hogy az első időkben a nagyváradai zsidóság még nem élvezett teljes polgárjogot abban a városban, amelyet később naggyá tett.

IGY KEZDŐDÖTT...

Mintegy 180 évvel ezelőtt kezdődött meg a váradai zsidóság igazi fejlődése és ezt egy Roth nevű osztrák ezredesnek köszönhetjük. Roth ezredes volt a kezdeményezője annak az akciónak, mely megszerezte a pozsonyi vezérkar engedélyét. A régi török időkben fennmaradó és egykoron nagy hadászati jelentőségű váradai vár környékén korlátolt számban zsidók is telket vásárolhattak és azokon házakat építhettek maguknak.

Gyorsan szaladtak a kemény munkában eltöltött évek és ezernyolcszázhatvanhat irtak — pontosan 156 évvel ezelőtt — amikor felépült az első nagyváradai zsidó templom — „a zsinagóga”. A zsidóság akkor még csak szűrnyait bontogatta Nagyváradon, a rohamos fejlődés az „országok segítségével” levert 1848-as szabadságharc után kezdődött. Kossuth hadseregében a zsidók is vértüket ontották, hogy lojalitásukat bizonyítsák „a hazával” szemben. A kis szürke vid'ki porfészket előbb lükettető ipari és kereskedelmi várossá változtatták, majd irodalmi hírnevet szereztek a Pecsepárti Párisnak...

Lázás építmunkában szaladnak az évek és 1851-ben megválasztják az első zsidó városatyát, a virilista Mihály Albertet. Ő volt az, aki udvarképpessé tette a számbelileg is egyre fejlődő nagyváradai zsidóságot. Azokban az években sorra tűnnek fel a különleges tehetségű zsidók. Grósz Frigyesnek, az Európa-szerzte híres szemésznek köszönhető az első nagyváradai szemészeti klinika felállításása, ahol az arra rászoruló szegény betegek teljes díjmentes ápolást kapnak.

SZÁZÉVES A TÖRTÉNELMI SZAKADÁS

Pontosan harminc évvel a századforduló előtt két táborra szakadt a váradai zsidóság. Az ortodox hitközség mellett megkezdte működését a haladó neolog hitközség. Ezt a szakadást óriási harcok előzték meg. A következő években a váradai zsidóság egyre komo-

lyabb szerepet tölt be a gazdasági és kulturális életben.

A századforduló után ez a fejlődés mértékletes léptekkel halad. Nincs még vidéki város, ahol annyi újság jelenne meg, mint éppen Nagyváradon és majd minden újság élén és a szerkesztőségekben zsidó újságírók, költők és írók viszik a vezető szerepet. A feljethetetlen Fehér Dezső, a Napló szerkesztője hozza Nagyváradra Ady Endrét. Megalakul a — „Holnaposok” köre. A Napló mellett zászlót bont a Szabadság, később a „Nagyvárad”, amelynek szerkesztője a nyolcvanon felüli Hegedűs Nándor ma is Budapesten él és dolgozik. Marton Manó lapja előbb mint Új Nagyvárad, később Estilap néven a legnépszerűbb déli újság a városban. A Friss Újság élén Pásztor Ede, Pásztor Bertalan megalakítja a híres NAC egyesületet, amely világhírnévre tesz szert.

ZSIDÓ ISKOLÁK ÉS CIONIZMUS

Felépítik a zsidó „polgárit”, idejárnak a hagyományhű zsidók gyermekei, Gábel Jakab igazgató után Bíró Márk veszi át a népszerű iskola irányítását. Innen kerülnek ki a legnagyobb tehetségek. Tanítói és tanári kara országos hírnévre tesz szert. Messze Erdély minden városából a vallásos zsidók ideküllöknek gyermekeiket. Később a neolog hitközség egésze alatt dr. Keskeny Lőrinc főrabbi, a tudós és költő irányítása mellett, felépül a Zsidó Lyceum, amelynek diákjai kék-fehér sapkában fogadják Nagyváradon és ünneplik Zeév Jahotinszkyt. A váradai színházban Nachum Szokolov tart előadást a cionizmusról, amely egyre erősebb és nagyobb erővel tömöríti maga köré a zsidó ifjúságot. Zászlót bont a nagyváradai zsidó sportegyesület a Makkabea, amelynek versenyzői országos sikereket érnek el, különösen asztali teniszben szereznek számos bajnokságot.

Az ortodox hitközség nagyevű főrabijja, Fuchs Mór után fia, Benjámin kerül a rabbi-székre. Királyokat megillető ünneppel fogadják az új főrabbit. Amikor Nagyváradra érkezik az állomástól a központig virággal szóják tele az utat. Zsidó kezdeménnyel felépül a Sas Palota, amelyhez hasonló nincs egyetlen vidéki városban sem. A kereskedelmi és iparkamara zsidó elnököt választ. Zsidó egyetemi tanárok kerülnek Váradra az akkori jogakadémiára, a saját zsidó hiszkecséi: Hegedűs Nándor, Marót Sándor, Erdős Iván, Bárdos László, Pásztor Bertalan, Pásztor Ede, Fehér Dezső, a halhatatlan költő Emőd (Fleischer) Tamás, a „Szív küldi szívnék” felelhetetlen szerzője. A Szentegyház egésze alatt működik a zsidó kórház, a legnevesebb orvosok irányítása mellett. Még a századforduló előtt megnyílik a népkonyha. A zsidóság él, virágozik és virágoztatja a várost — a gazdasági országának. Híres bihari zsidó földbirtokosok a telet váradai palotáikban töltik.

30 EZER ZSIDÓ — A LEGNAGYOBB ERDÉLYI HITKÖZSÉG

Jön az első világháború. Ott találjuk a frontszolgálatosok között a váradai zsidóság minden rétegét. Kratochvíl tábornok szárnysegéde a zsidó Vali Péter, a neves szikvígyáros. Csodálatosan dekorált magasarangú tiszt, zsidó hősi halottak.

Az első világháborút követő imperium-változás után sem lankad a nagyváradai zsidóság szorgalma és tehetősége. Szerény becsülések szerint a nem is egészen 100.000 főnyi városban több mint harmincezer zsidó él. A legnagyobb erdélyi hitközség. Közben felépültek a szebb-nél-szebb templomok. Ma is elfacsarodik a szívünk és könnyelábad a szemünk, amikor a Fuchs Mór (ma is így hívják) utcai nagytemplomban az Amerikában világhírnevet szerzett Riff Emanuel főkántor Kol Nidrejára gondolunk. A híres kántor egyik héten a Fuchs-Mór-utcai nagytemplomban, másik héten a Kolozsvár-utcai régi templomban imádkozott. Ilyenkor fekete volt a Kolozsvár utca a templomba siető zsidóktól.

A VÉSZKORSZAK UKRAJNAI FEJEZETE

... de 1940 szeptember első napjaiban visszajönnek Nagyváradra a magyarok és már aznap megkezdődik a nagymultú zsidóság szörnyű kálváriája és szomorú tragédiája. A véget kérelhetetlen gyorsasággal közeledik de nem akartunk róla tudomást venni. Nincs, aki intsen és óvjon: meneküljete. Kezdődik a vég. Így következett be az első szomorú nap, 1942 június 20: a margittai bevonulás napja. A város legkiválóbbjait, ügyvédek, orvosokat, gyárosokat, bankosokat, nagykereskedőket, fő-

A nagyváradai ortodox nagytemplom

tisztviselőket, írókat és újságírókat, neves sportembereket itéltek Ukrajnára, amely egyet jelentett a halállal. A KEOK állítja össze a listát, viszik mindazokat, akik számítanak a városban, a többiek csak „statistáknak”, arra

FUCHS BENJÁMIN
ORTODOX FŐRABBI 1927

jók, hogy feltöltse a két menetszázadot a 110-1-et és a 110-2-t.

Pontosan 428 emberből állt a két ukrainai munkaszázaad. Téli ruha nélkül, a nyári meztelenség után a borzalmas ukrán tél, minusz harminc-negyen fok hidegben a szörnyű visz- harminc-negyen fok hidegben a szörnyű visz- harminc-negyen fok hidegben a szörnyű visz-

— A hála!
— Ukrajna! Gettó!!! Auschwitz!!!
G á z k a m r a !!!

A lelkünkől soha ki nem törölhető fájdalom csak az enyhített, hogy szeretneink emlékek a szabad Izraelben áldozhatunk és kérjük az Egek Urát, hogy gyermekeink már ne tudjanak a mi lelki bánatunkról.

Ok már szabad világban nőnek fel, amelyet saját vérhátán védenek, meg mi gyászoljuk mártír halált halt drágáinkat.

Emléküket soha nem felejtjük el...

lajdonost, zeneszerzőt, festőművészeket és hat újságírókat (közöttük e sorok íróját) itéltek halálra. Erdős Iván, Radó Árpád, Török Tibor Pásztor Miklós az ukrán sikágon pihenők örök álmukat. A Budapesten élő Bíró Elekkel együtt ketten jöttünk vissza a pokolból.

Az eseményeket már nem lehetett megállítani. A tragikus 1944 március 19 után jött a gettó, a deportálás...

A 25-ik évfordulón meg kell említenünk nagyjainkat, Nussbaum Samuelt és dr. Markovics Ignácot, a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőit, a városi tanács állandó tagjait, sőt a „trockista Ullmann Zalmírl” sem feledkezhetünk el, pedig ő szembeszállt Herzl megvalósult álmaival és akkor jött rá, hogy rossz uton haladt, amikor kicsavart karokkal szenvedett az üzvolgyi kikötésnél. Parlagi Lajos, a nagynevű szinagázgató, a zsidóság segítségével olyan színházat vezetett, amely felvette a versenyt a legnagyobb pesti színházakkal. Zsidók biztosították a magyar színházakat.

— A hála!
— Ukrajna! Gettó!!! Auschwitz!!!
G á z k a m r a !!!

A felszabadulás után készült statisztika megállapította, hogy a két ukrainai százaadban közel 100 nagykereskedőt, mintegy 20 neves orvost, ugyanannyi gyárigazgatót, nagyuem- tu-

vetett hit jelképe megmaradt.

Az első kibuczi esküvő, amelyen résztvettünk még az államalapítás előtti „bezzeg koszában” történt. Az egyik Chedera-menti kibucban a közös chupá alatt egyszerre három pár esküdtött örök hűséget egymásnak. Ennél az esküvőnél azonban volt egy kis műhiba. Az egyik völégény legalább két méter magas volt, a menyasszonya pedig csak magassáru cipővel (ami nem volt) ért el a másfél méter. A különböző- let ugy oldották meg, hogy göd rőt ástak és abba állították a szálmagas völégényt. Az esküvő végző rabbit mindez nem a jobb és a békés jövőbe zavarta.

— A hála!
— Ukrajna! Gettó!!! Auschwitz!!!
G á z k a m r a !!!

Itt is feldisített dobogó áll a gazdagon megerített asztal előtt, csak hogy a virágokat itt — a körülményeknek megfelelően — nagykaliberű ágyugolyók töltény-hüvelyébe helyezték. A meghívottak zavartalanul folytatták a vigadást még akkor is, amikor a lakodalmas terem környéke kívül- ről sötétségbe borult, mert a körzetben valóságos kis háború tombolt a hadsereg „nehéz zenekarának” aktív részvételével. Az ágyudörög azonban nem tudta elnyomni a tánczenét szolgáló zongora és tangó-harmonika meg tapercorder hangját...

Jelen voltunk a Bét-Seán völgyi menasszony szüleinek esküvőjén is. Az eskütést a városban tartották, a násznép azonban főleg kibucagokból, vagy

ROMANIAI csoportrepülések és bármilyen egyéb

UTAZÁSI ÜGYÉBEN

forduljon bizalommal magyarul beszélő hivatalnokainkhoz.

Díjmentes tájékoztatással szolgál

ALLTOURS Ltd. UTAZÁSI IRODA

HAIFA, Nordau 1. Tel. 66951.

NAHARIA, Weizmann 61., tel. 920145.

HIT AKAR DAJÁN ?

A közvéleménykutatás tanulságai

Irtta: FRIED MIKSA

Komoly megfontolásokról vezetett kövétel politikánk alakulását. Sebzett szívvel és fájó érzéssel áthatva gondolunk a nap minden szakában fiainkra, akik határaink védelmében áldozták fel ifjú életüket. Ez a tragikus jelenség, érthető, teljesen megváltoztatva közéletünk szellemi és lelki beállítottságát.

A HABORUSKODÓ PARTOK IDILLIKUS CSENDEJE

Ennek az állapotnak sok oka van. Így az is, hogy rohanó léptekkel közeledünk a Kneszet-választásokhoz és jelet sem látjuk annak, hogy az egységkormány hajlandóságát mutatna ki-mondani önmaga felett a végítéletet. Végül is harcias pártokból és politikai ellenfelekből tevődik össze.

Alig öt havi távolságra vagyunk a Kneszet-választásoktól. Mégis olyan idillikus csend honol országunkban, — beleértve a könnyen tüzet-fogó tájakat is, — hogy csodálkozva a szimp-tómán, kérdezzük: Nem álmodunk?

Mert a mostani helyzetben, ki is meri vá-lalni az egységbotlás felelősségét? Maig a leg-vezetőbb politikuskok is tartózkodtak attól, hogy ellenzéki való vonulások hajlamát han-goztassák. Utána pedig a tettek mezejére lép-jenek. Jóllehet, a demokratikus játékszabályok nem látnak életlenedő elhajlást ilyen magatar-tásban Persze, normális körülmények között. Ugy látszik, ezt jól tudja minden közéleti férfi. Egyik sem akarhat olyan lépést tenni, amivel kihívhatná maga ellen az ország ha-ragját és ezzel politikai öngyilkosságot köves-tel. Ezért senki sem csodálkozik már azon, ha látható jelek amellől mutatják, hogy a je-lenlegi egységkormány a választások idejére is megmarad. Ez nyilván, az izraeli demokrácia nagyfokú érettségéről tenne tanúbizonyságot.

DAJÁN ROSSZUL ERZI MAGÁT A PARTBAN

Csak egy igaz, balesetek előfordulhatnak a legrendezettebb forgalmi óvintézkedések mel-lél is. Sőt, ha a szabályok betartása ellenére állanak elő az elcsúszások, a katasztrófa rend-szerint hameresztő méreteket ölt. Nyilván, ez jól eszik, ha többször is figyelemmel ol-vassuk a lapok kimerítő beszámolóját, arról a találkozásról, amely létrejött Daján és an-nak a mozgalomnak éharcosai között, akik a kormányfői stálibba szeretnék emelni a hadügyminisztert.

Daján közölte a nála tisztelő küldöttséggel, hogy semmilyen tevékenység nem fejt ki, a Munkapártot kívül, míg zsebében őrzi párt-könyvecskéjét. Hangulata, hogy ez idő sze-riant a párt tagja. De áll mindaz, amit Haifán, az emlékeztető diák-összejövetelen mondott. A pártban rosszul és a végeken éri magát. Po-zitív állapontokra helyezkedik minden olyan ak-cióval kapcsolatban, amely nyíltan foglalt áll-lást, aktuális kérdésekben. Nem kell okvetel-ni szöveget — személyről.

Amikor a delegáció tagjai érdeklődtek a vá-lasztásokkal kapcsolatos terveiről, Daján nem adott világos választ. De a jelenlévők ledvező-benyomással távoztak, a találkozás színhelyéről. Elhatározták, hogy folytatják az aláírásgyűjtő akciót.

Kár, hogy Mose Dajánnak több, mint egy érvet a Munkapárt létrejötte után, ilyen meg-gondolást vannak. Ezzel, bizonyára, további nem kívánatos megnyilatkozásoknak az útját teszi szabaddd. Ez a körülmény viszont sem a pártban, sem Daján házatáján, nem mutat politikai stabilitásra. Máris több jelenség szól arról, hogy az ország közvéleménye nem hajlandó magáévá tenni ezt az ingadozó vo-nalvezetést.

Az egyik figyelmeztetés az állami tisztvise-lők részéről érkezett a Munkapárt címére. A szervezeti választás során, a párt részvé-tyét erősen csökkenő irányszókat mutattak. Megőrizte ugyan az abszolút többséget a Mun-kapárt, de ez korántsem lehet megnyugtató, ha összehasonlítjuk ezeket az eredményeket, a négy év előtti fölényes győzelemmel. A ná-szik óvás magának Dajánnak a címére érke-zett, a jelenségekre érzékenyen reagáló közvé-leménykutatás útján. Az akció küldöttségé-nek Dajánnal történt találkozásával majdnem egyidejűleg, közlemény jelent meg a sajtóban. Ebben nyilvánosságra került a londoni „Jewish Chronicle” megbízásából legújabbon végrehaj-tott izraeli közvéleménykutatás eredménye — az esélyes kormányfő személyével kapcsolat-ban.

A relatív többség, ezáltal is Daján oldalán

Három tábornok és három civil startja

Egyébként tanulságos megfigyeléseket tehe-tünk. Daján és Jigál Alon között alig van már előny-távolság. Erősen kell tartania magát, hogy Alon jóval a választások előtt — ne érje utól. A legérdekesebb Jicchák Rábinnak, a hatnapos háboru vezérkari főnökének és gy-zetesen, a távollevő washingtoni nagykövettinek váratlan megjelenése és előretörése, a bel-politikai színpadon. Anélkül, hogy újat meg-mozgatta volna, — a nép szívébe zárta.

A három tábornok után sor kerül a civilek-re. Aha Even jól tartja a vonalat. De előtte van a nehéz periódus. Ez bekövetkezik, ahogy a nagy hatalom közreadja ösze-foglaló javaslatát — a közellelti „békére”. Kitiűnően startolt Golda Méir. Ha itt emlékez-tetünk arra, hogy két hónappal ezelőtt, éles harcban állott a sajjával és a közhangalattal. A választásokig öt hónapja van. Ma már ál-talános melegezésnek örvendő kiállásával, valamennyi fölé emelkedhetik. Az igazi rej-télyű Pincchász Szápir. Azután, ami körülötte történik, meglepő, hogy a közvélemény a maga kezdeményezéséből — a kormányfőnek rang-listájára emelte.

HA 2000 ÁSZKAN 200 EZER ALÁÍRÁST GYŰJTENE ...

Zárófejezetünkben beszélünk kell az alá-írásgyűjtés akcióról. Nehezen lehet megérteni, miért kellett Dajánnak, ez a személyével se-hogsem összegezhető „felhajtás”. Nem volt rá szüksége. Hívei többet ártottak, mint használtak.

Próbáljuk elemezni ezt az akciót, gyakorlati szempontból. Vegyük példának, hogy az alá-írásgyűjtőknek a száma — az egész országban eléri a kétezret. Önkéntesekről van szó. Óriási eredmény. Nagyon odaadóan kell dolgozniuk,

KORMAYFO-JELŐLTEK RANGLISTÁJA

Mose Daján	6,2 pont	— 19,0 %
Jigál Alon	5,7 pont	— 18,0 %
Jicchák Rábin	5,6 pont	— 17,5 %
Abá Even	5,5 pont	— 17,0 %
Golda Méir	5,2 pont	— 16,5 %
Pincchász Szápir	3,9 pont	— 12,0 %
Összesen:	32,1 pont	— 100,0 %

Köztudomású, hogy a nép kegyét megnyerni, összehasonlíthatatlanul könnyebb, mint meg-tartani. Aki tehát a nép varázslatának büvkö-rébe kerül, annak nagyon kell ügyelnie min-den lépésre, tette és szóra. Mert veszedelmes könnyedséggel, a kegyvesztettek száradékába sodródhatik.

Az itt publikált számok sokat mondanak annak, aki olvasni tud összefüggő jelentő-ségükben. Mert lehet, hogy Daján zseniális had-ügyi ismeret mellett kitűnően tudja megválasz-tani katonai munkatársait. A tények nyilván ezt bizonyítják. De kétségek merülnek fel a-körül, hogy politikai tanácsadói és azok, akik körülötte forgolodnak és csak a javát akarják, valóban, a legsikerültebbek közé tartoznak-e.

Ezek a számok, nyilván, senkit sem kötelez-nek jóslatokra. De egyszerű kommentálások-kal is mutatják, hogy az erők erősen meg-oszlanak — az ország közvéleményének meg-

ítélése szerint is. Politikai egünket nem szeli át egyedülálló vezérszág, amelytől a többi fények meg se látszanak, a sok tízezer mér-földnyi távolság miatt.

Három tábornok és három civil startja

HA 2000 ÁSZKAN 200 EZER ALÁÍRÁST GYŰJTENE ...

hogy egyenként, legalább ezer aláírást mutas-sanak fel. Ilyenformán az összes aláírók száma elérheti a 200 ezret. Már most egy mandátum-hoz 12 ezer szavazat kell. Ha valamennyien szavaznak Dajánra, a maximális eredmény: 15—16 képviselő.

De mérlegeljük tovább a lehetőségeket. Ha csak a Munkapárt tagjai sorában propagál-ják az aláírási akciót, felesleges volt a fáradság. Ha pedig az utca embereit nyerték meg az aláírási számára, kétséértékű eredménynek számít. Mert chérutnyik, mizrachista, ágnidista és liberális is könnyen írhatta alá az akció lis-táját. Miért ne tenné? Ha a Munkapárt je-löltjéről van szó. De feltehető-e, hogy ezek az ászkanok, ha az urnák elé járulnak, cserben hagyják pártjukat? Ha pártönkvüliek szegőd-tek az akció támogatására, nem lebecsülendő tény. De az a baj, hogy nagyszűk ingadozó beállítottságu és megbízhatatlan. Megteveszt-hetik az akció embereit és rajtuk keresztül Mose Dajánt. Ezért nagy kár volna. Nemzeti szempontból is.

BEN GURION PÉLDÁJÁNAK TRAGIKUMA

Dajánnak arra is kell gondolnia, hogy 1965-ben Dávid Ben Gurion, vele, a színjái hőssel, továbbá politikai erejének teljében, óriási történelmi érdemeivel felcsomagolva, az érette kül-lönben is, évtizedeken keresztül rajongó nép elé állott — külön listával. De mert pártszaká-dásra vitte a dolgot, a népi háttáfordított imá-dott vezérének. Nem követte!

Jobbak-e a kilátások pártszakadásra 1969-ben? Amikor immár két éve válságos korszak-ban élünk, amely évtizedes, engesztelhetetlen-lenségeket — terelt közös táborba és a nemzeti egységkormányba. A nép nem fogja szentesíteni a különválást. A szakadást! ...

Ha Mose Daján, a stratégiai tudományok nagymestere elmélyed — ezáltal csak az em-lített közvéleménykutatás számadatain, — rá fog jönni, hogy a nép, amely szeretetébe fogadta, megállásra inti azon az úton, amelyen el akar indulni. A nép jöelvére felemeli tiltakozó szavát.

Várjon türelemmel. Előbb-utóbb rá kerül a sor. Hiszen már az ókori népek tudták — Qui habet tempus, habet vitam ... Akinek van ide-je, annak élete — jövője van ...

DAN DALMAT :

A MÉRKŐZÉS

Még aki nem szakértő az ökölvívásban, an-nak is rögtön feltűnt, hogy az egyik versenyző kisebb, mint a másik. Sokkal, de sokkal ki-sebb. És soványabb.

A közönség véleménye megoszolt a kér-désben. Egy jelentéktelen részük azt mondta, hogy ezt a két boxolót összehangolni sportze-rületlenség, sőt igazságtalanság, hiszen a na-gyobb nyilvánvalóan erősebb a kicsinél. A po-zitív állapontokra helyezkedik minden olyan ak-cióval kapcsolatban, amely nyíltan foglalt áll-lást, aktuális kérdésekben. Nem kell okvetel-ni szöveget — személyről.

A nézők egy másik része objektív maradt, arra az állapontra helyezkedve, hogy ha a rendezők így látták jónak a dolgot, akkor nyilván volt rá okuk. Ez volt a sorolás és kész! A többiek, mintegy a publikum kéthar-mada, leplezetlenül a nagyobbik boxolónak drukkolt. Gyúnyos megjegyzéseket tettek a kis versenyző szedett-vevett szerelésére, meg fogadták sokat kötötték, hogy a nagy, egy, vagy maxi-mum két perc alatt kikészíti ezt a mitugrászt.

Szomorú, de a szurkolók zöme aljában véve szereti az egyenlőtlen küzdelmet. Aránytalanul kellemesebb érzés az esélyesebbért izgalmi.

A nagyobbik versenyző kövér, olajosképi edzőjének magabiztosan villogtak az arany-fogai, amikor tanácsokat adott. A kisebbik versenyző tréneré egy szakállas, öreg ember-ke volt, kapelval a fején. Persze a karzaton levő suhancoknak még csak ez hiányzott ...

Néhány újságíró odaszaladt a ring sarká-hoz és még egy utolsó nyilatkozatot kért a nagyobbik boxolótól a mérkőzés kimeneteléről. — Megvetően köpött egyet: — Itt ma nem lesz meccs, uraim! Telefo-náljanak a feleségeimnek, hogy melegíthetik a vacsorát.

A kisebbik boxolótól csupán egyetlen új-ságíró fordult interjúért. — Küzdni fogok, ahogy erőmből telik, — mondta. — Az embernek szembe kell néznie a Sorsolással.

— A tábornok ...
— Az edzőtábornok?
— A kisebbik versenyző keserűen elmosolyo-dott:
— Igen, az edzőtábornok. Egy kis emlék — Nehogy elfelejtsem a tréninget ...

Ekkor megszólalt a gong és kezdetét vette az első menet. Csakugyan úgy látszott, hogy az óriás pillanatok alatt mesemmissíti a tür-pét. A jobbrészesek elfordultak a szorítótól és elhatározták, hogy a temetés után rögtön gyűjtést indítanak a szegény kis vesztés hát-ramaradt hozzátartozói számára. Azután vissza-fordultak, — de a mérkőzés, csodák csodája, még tartott. A kisebbik versenyzőt a menet elején kapott nagy ütések nem terítették le. Ide-oda táncolt a kötélek között és igyekezett elhajolni ellenfele hatalmas ükelt elől. Az óriást szemmeláthatólag idegesítette, sőt fá-rasztotta ez a taktika. Horgai már nem volt-ak olyan biztosak és amikor ő is bekapott egy-két jól irányított egyenest, tántorogni kez-dett. A közönség nem hitt a szemének. Hyes-mire még nem volt példa a ring világában. Amikor megszólalt a gong, a Góllát már rogy-gyogott volt. A menet a kis versenyző biztos fölényével ért véget.

A kapeltréner könnyezve borult tanítvá-nya vállára. Ezt még talán ő se remélte.

A nagyobbik boxoló hamar magához tért a frissítőktől és így szólt a körülötte lebzselő újságírókhoz: — Látták a fickót? A végén már alig bírta szufflával. Az volt a szerencséje, hogy más-on járt az eszem. Nem figyeltem oda. De a mé-sosodt menethen könyörtelenül megeszem őt. Még csak azt nem tudom, hogy fasírtot csinál-jak-e belőle, vagy bécsiszeletet uborkasalátá-val. A dísznőpörkölt nem jöhet számításba, mivel tiltják a vallásaink. Hehehe.

A második menetet is a kisebbik versenyző nyerte, méghozzá nagy fölényel. A behemót husterony képtelen volt ellenállni lendületes támadásainak. Jóformán csak a gong mentette meg a kiütéstől. A szeme alatt hatalmas kék monokli díszelgett és vértzett az orra. A kicsi viszont egyre izmosabb lett a küzdelem alatt,

és mintha nőtt volna valamikélt. Persze, még most is lényegesen kisebb volt az ellenfele-nél, de a közönség látta, hogy ezt a természetes hátrányát hátrásszággal és fegyelmelzettel si-keresen ellensúlyozni tudja.

A nagyobbik versenyző, miután magához térték, kijelentette az újságíróknak, hogy három az arab igazság, tehát a következő lesz az utolsó menet. Ezt a jötményt kis ízet, — hü-kött a másik sarok felé, — pedig, ha kedvük tartja, majd kihálászhatják a közeli tengerből, mivelhogy oda fogja őt egycsenes bezavarni.

Mondtákát oly szuggesztíven adta elő, hogy reugetegen elhűttek. Közük saját maga is. El-vége amnyival nagyobb volt a másiknál, azon-kívül a színterben egyik patrónusától, aki na-gyobb összeggel fel fogadta a győzelmet, egy doppingvizet kapott sulytomban, amittől rém-megjött az önbizalma.

A harmadik menetet a kisebbik versenyző el-sőprő győzelmet hozta. Tulajdonképpen szabá-lyosan knockautolta a nagyobbikat, de ami-kor ezt látta az időmérő, gyorsan megszóla-ftatta a gongot, mert a Szövetség érdekei úgy kívánták, hogy a nagyobbik versenyző ne sze-nvedjen kiütéses vereséget ...

Alig sikerült a lakit felmosni. Menedzsera gyorsan új modern felszerelést adott neki bi-ztatással, mire ő maga nagy hangon így nyilat-kozott legott a sajtó szemfüles riportereinek: — A menetet elvesztettem, de a mérkőzést nem! Ejt nappalá téve készülök a negyedik, a döntő menetre!

S hogy ezt bizonyítsa, odasettenkedett ellen-felehez a színterben és amikor az nem nézett oda, jól bokánrugta.

A kisebbik versenyzőt is megkérdezték a jövőt illetően, aki ezt válaszolta: — Bár meddig is tartson ez a küzdelem, én minden menethen győzni fogok, mert — értsek meg már végre, — egyszerűen nincs más vá-lasztásom!

Az emberek újabb csukorkát és rágógumit vettek a büfében, majd visszautáltak a helyükre, várva a folytatást. Tulajdonképpen egész ér-dekes szórakozás egy ilyen végkimerültség tartó boxmeccs — a nézőknek ...

VEGYE KI RÉSZÉT A FELELŐSSÉGBŐL

LAJSTROMOZTASSA MAGÁT A MUNKAPÁRTBAN

HERZOG

SAUL BELLOW

REGÉNY

80.

Alig mondta ki Will ezeket a szavakat, Moses előre-hajolt ültében. Hirtelenjében nem talált szavakat, csak tagadón ingatta a fejét. Erre aztán Will arckifejezése is megváltozott. Mintha azt gondolta volna magában: túlságosan hamar mondtam ki a „kórház” szót. Úgyelmem kellett volna a fokozatosságra, körültekintőbben, óvatosabban kellett volna eljárnom.

— Nem — szölt Moses, és még mindig ingatta a fejét. — Nem. Határozottan nem.

Ezúttal Will hallgatott, mégpedig az olyan ember fájdalmas arckifejezésével, aki úgy érzi: taktikai hibát követett el. Mosesnek nem került nagy fejtörésébe, hogy elképzelje: mit mondott róla Will Helennek, aztán, hogy kiváltotta a rendőrségre, s milyen gonderhelt konzultációt folytatott róla a két testvér. („Mit tegyünk? Szegény Mose! Lehet, hogy az agyára ment ez az egész hercehurca. Legalább szerezzünk be róla valami szakvéleményt.”) Helen szilárdan hitt a szakvéleményekben. (Az a tisztelet, amellyel a „szakvélemény” szót kiejtette, mindig is mulattatta Mosest.) Így hát megkérdezték Will belgyógyászat, tudna-e — diszkrétan! — valami megoldást találni a Berkshire-vidéken.

— De hát azt hittem, hogy már megegyeztünk — szölt meg végre Will.

— Nem, Will. Nem megyek kórházba. Tudom, hogy te meg Helen mindent megtesztek, amit testvér lehet. És nagy a kísértés, hogy engedjek. A magamfajta ember számára csábító gondolat a „pihenés, felügyelet alatt.”

— És miért nem vagy hajlandó? Ha valami javulást észleltem volna nálad, hát nem hoztam volna szóba az egészet. De csak rád kell nézni...

— Tudom. De ti éppen akkor akartok engem pszichiáter kezébe adni, amikor már kezdek egy kissé észszerűen viselkedni. Mert ugye, pszichiáterre gondoltok Helen meg te?

Will egy ideig nem felelt; tanácskozott önmagával. Aztán felsóhajtott:

— És mit érthet neked az ilyen kezelés? — kérdezte.

— Mondd csak, Will, de őszintén: fantasztikusabb dolog-e, hogy én elvettem azt a két nőt, meg hogy ideköltöztem Ludeville-be, mint az, hogy papa szeszcsempész volt? Ugy nem? És lám, mégse gondoltuk soha, hogy papa bolond.

Moses elmosolyodott, s így folytatta:

— Emlékszel, Will? Papa fölragasztatta velünk az üvegekre azokat a link címkeket: White Horse, Johnnie Walker, Haig and Haig. Ültünk az asztalnál a ragasztós üveggel, papa pedig meglöbögte a címkeket és megkérdezte: „No, gyerekek, ma mit gyártunk?” Mi meg elkezdtünk ordítani: „White Horse-t! Teacher-s-t!” Forrón égett a kályhában a szén. Ugy villogott a parázs, mint megannyi piros fogszék. Gyönyörű szép sötétzöld palackjai voltak a papának. Ma már nem is gyártanak olyan szép formájú üvegeket. Az én kedvenc márkám a White Horse volt.

Will halkán felnevetett.

— Kényelmes megoldás lenne a kórház — folytatta Moses. — Csak éppen helytelen. Legfőbb ideje, hogy kikerüljék ennek az átoknak a hatása alól... Azt hiszem, éppen kezdik tisztába jönni önmagammal. Pontosan látom már, hogy mit kell kerülnöm. Erre hirtelen ott találok magam egy ágyban azzal, amit kerülnöm kellene; sőt: szerelmeskedem vele. Akárcsak Madeleine-nal. Madeleine, úgy látszik, valami speciális igényt elégitett ki.

— Hát ezt meg hogy érted, Moses?

Will leült öccse mellé a díványra.

— Valami nagyon speciális igényt. Nem tudom pontosan, hogy miféle. Madeleine... ideológiát hozott az életembe. Valami olyat, ami katasztrófával van kapcsolatban. Végre is az ideológiák korát éljük. Talán az a

dolog nyitja, hogy Madeleine nem akar olyasvalakit apácává tenni, akit szeret.

Will mosolygott a különös megfogalmazáson.

— Most mi a szándékod? — kérdezte.

— Akár itt is maradnék. Itt nem vagyok nagyon messze Marco táborától. Igen, ez az! Ha Daisy megengedi, akkor jövő hónapban kihozom ide a fiút. És tudod, hogy mit csináljak most? Ha leviszel a kocsiodon a faluba, a biciklimmal együtt, elintézem, hogy kapcsolják be a villanyáramot és a telefont. Aztán feljövök ide Tuttle és megnyírja a füvet. És a felesége talán hajlandó lesz kitakarítani a házat. Igen, ez a következő lépés.

Moses felállt.

— Aztán üzembe helyeztetem a vízszolgáltatást — folytatta —, és veszek valami tisztességes cinnivalót. Gyere, Will, vigyél el Tuttle-ékhoz.

— Ki az a Tuttle?

— Mindent ő csinál ezen a környéken. Ő Ludeville spiritus rectora. Hosszú, langaléta alak és első látásra azt hinné az ember, hogy félénk fickó. De ez csak ravaszság a részéről. Ő ezeknek az erdőknek a démonja. Szójt Tuttle-nak, s ha akarja, egy órán belül kigyűjt itt a fényt. Tuttle mindent tud. És mindenért túl sokat számít fel, de nagyon, nagyon félénken, szelíden teszi. Tuttle éppen a hosszú, vékony, ódon gázpumpái mellett álldogált, amikor Will odaállt a kocsival. A sóvány, ráncos arcú férfi ellenzős vászonszékét viselt; inas alsókarján hófehér volt a szőr, hamis foga között műanyag fogpiszkálót rácsált. (Ahogy egyszer elmagyarázta Herzognak, így könnyebb leszokni a dohányzásról.)

— Tudtam, hogy odafönt van, Mer. Herzog — mondta Tuttle. — Isien hozta.

— Honnan tudta?

— Először is láttam, hogy füstöl a kéménye.

— Igen? És másodsor?

— Hát egy hölgy próbálta elérni magát telefonon.

— Kicsoda? — szölt közbe Will.

— Egy hölgy Barringtonból. Meghagyta a számát.

— Csak a számát? — kérdezte Moses. — A nevet nem?

— Miss Harmona vagy Armona.

— Ramona — mondotta Moses. — Hát Ramona Barringtonban van?

— Vártál valakit, Moses? — fordult feléje Will a sofőrülésen.

— Rajtad kívül senkit.

De Will nem tájított. Szeretett volna többet tudni:

— Ki ő?

Moses kissé kelletlenül válaszolt, s kerülte Will tekintetét:

— Egy hölgy. Egy nő.

Aztán félengedett a zárkózottsága — miért is titkolózni? — gondolatában —, és hozzátette:

— Egy nő. Virágüzlete van. New York-i ismeretség.

— Visszahívod?

— Hát persze.

Moses most meglátta Mrs. Tuttle fehér arcát. Az asszony a sötét raktárhelyiségéből figyelt.

— Mondja csak... — szölt Moses Tuttle-hoz. — Szeretném üzembe helyezni a házat. Be kellene kapcsoltatni az áramot. Talán Mrs. Tuttle segítené nekem egy kicsit a takarításnál.

— Azt hiszem, hogy igen — vélekedett Tuttle.

Mrs. Tuttle tornacipőt viselt, a ruhája alól pedig kilátszott a hálóingé széle. Lakkozott körmen dohányszagú sárgállottak. Alapjai meghízott, amióta Herzog utoljára látta, s Moses észrevette, mennyire eltört az asszony valaha csinos arca, mennyire elhanyagolt a dús fekete haja, s hogy milyen különös, révedező a tekintete — mintha a teste kövérsége kábítószerként hatna rá. Herzog tudta, hogy Mrs. Tuttle hallgatta le Madeleine-

nal folytatott telefonbeszélgetéseiket az ikervonalon. Bizonyosan hallotta tehát mindazt a sok szörnyű, szegyenletes szót, ami a házastársak között elhangzott, bizonyára hallotta az ordítást meg a zokogást. És imé, most ő, Moses, fogja megkérni ezt az asszonyt, hogy dolgozzék nála, söpörje fel a padlót, ágyazzon meg, satöbbi. Mrs. Tuttle füstszűrős cigarettát vett elő, férfias mozdulattal rágyújtott, révült szürke szemekkel tekintett a füstön át Herzogra, úgy mondta:

— Igen, azt hiszem, ma el tudok menni. Épp szabadnapos vagyok a motelből. Merthogy szabályként dolgozok most az új motelben, az országúton.

— Moses! — szölt Ramona a telefonba. — Szóval megkapta az üzenetemet! Milyen nagyszerű, hogy odakim van! Különben itt, Barringtonban mindenki azt mondja, ha el akar intézni valamit Ludeville-ben, forduljon bizalommal Tuttle-hoz.

— Hello, Ramona. A Chicagóból küldött táviratom nem kapta meg?

— De igen, Moses, megkaptam. Nagyon tapintatos volt magától, hogy sürgönyözött. De nem gondoltam, hogy annyi ideig elmarad és később valahogy az az érzésem támadt, hogy kiment abba a vidéki házba. Mivel pedig különben is meg kellett látogatnom régi ismerőscimét Barringtonban, hát kijöttem ide kocsin.

— Igazán? Mondja csak, milyen nap is van ma? — kérdezte Herzog.

— Hát ez igazán jellemző magára — nevetett Ramona. — Nem csoda, hogy a nők bolondulnak magáért. Szombat van. Egyébként Myra és Eduardo Misselinél lakom.

— A hegedűnél? Nem ismerem közelebbről, éppen csak köszönő viszonyban vagyunk egymással. Az önkiszolgáló boltban szoktunk találkozni.

— Nagyon kedves ember Misseli. Tudja, hogy most éppen a hegedűkészítés művészetét tanulmányozom. Egész délelőtt ott csücsültem a műhelyében. De gondoltam, hogy végre meg kell néznie azt a Herzog birtokot is.

— Itt van velem Will, a bátyám.

— Hát ez nagyszerű! — kiáltott fel Ramona a jelszó fejhangon. — Ott is lakik magánál?

— Nem. Csak átutazóban van itt.

— Nagyon szeretném megismerni. Misselék egy társaságot hívtak össze ma a tiszteletemre. Vasóra után a beszélgetést, komoly arccal, gonderhelten. Sőt szövegéből tapintatos kérdés sugárzott az öccse felé, hogy csináljon több hibát. Hát pedig azt nem ígérhetem, gondolta magában Moses. Csak annyit mondhatok Willnek, hogy pillanatnyilag nincs szándékomban Ramona — vagyis (k)veszi a fát, más nő — kezébe letenni a sorsomat. Will szeméből az család jól ismert tekintete nézett Mosestre, s az a barna szemvilágosabb volt bármiféle szónál.

— Nem, köszönöm — mondta Moses a telefonba. — Nem vagyok estélyekre kész állapotban. De nézze csak, Ramona...

— Menjek ki magához? Butaság így telefonálni, amikor nyolc perc alatt odaérhetek.

— Hát... talán. Most jut eszembe különben, hogy amúgy is át kell mennem Barringtonba, bevásárolni meg bekapcsoltatni a telefont.

— Ugy gondolja, hogy egy darabig kinn marad Ludeville-ben?

(Folytatjuk)

JEHUDA ÁLMOG — HÁMÁR-KÖRZET DISZPOLGÁRA

(Folytatás a 18 oldalról)

érezhesse, miért sikerült Elázárnak újból és újból visszaverenie a római ezredeteket? ... Csak akkor alakulhat ki kapcsolat a macádai hősök és ifjúságunk között, ha mászók köztben sűrűlnek sziklákat, ha eliszonyodnak a mély hasadékok fölött, ha láthatják a víztárolókat, a rómaiak táborait és nem a kábelvasut alakjából tekintenek ki, amely egy perc alatt felviszi mászókra a csuszra.

Most, 73-ik születésnapján — talán rehabilitációként, kompenzálni akarva őt a sérelmekért — a Támara-körzet tanácsa ünnepi diszülésen diszpolgársággal tüntette ki a „gubernátort”. De amikor kérdéseket teszünk fel a kiünte-féssel kapcsolatban — egykedvűen felhúzza a vállát. Azonban éber csillogású apró szemében

a magas, kopasz homlok alatt, amelyet ezüstglóriás hajkoszorú övez és csaknem a vállát verdesi, az öröm szikrái gyulnak, amikor kifejti választát:

— Higye el, nincs szükségem „kovedre”. De mit lehet tenni? ... Kértek: Ne utasítsam vissza a diszpolgárságot. Beleegyeztem. Az idők megváltoztak, habibi... Ilyen öreg embereknek, mint én vagyok, hozzá kell alkalmazkodni az új idők követelményeinek és haladnia kell a korral. Az öregek lassan eltűnnek és új nemzedékek jönnek nyomukban, csak a körülöttünk lévő természet örök — mondja, miközben arcát a párában fürdő Holt-tenger felé fordítja. Még hozzátézi halak, talán saját magának válaszolva: — Kár volna szépséget, történelmi levegőt, modern, mechanikus csodákkal cseszfítani...

BOROS GYÖRGY

KINAI BÖLCSESEG

A Mester így szölt: — Reggel megismerni az igazságot és este meghalni.

A Mester így szölt: — A szülők éveiről az ember ne feledkezzen meg soha; azért, hogy örüljön fölötté s azért, hogy aggódjon miatta.

Gi-ről, a bölcselet azt beszéltek, hogy mielőtt cselekszik, háromszor meggondolja magát. A Mester hallotta és így szölt: — Kétszeri meggondolás is éppen elég.

(Konfucse)

TÁRSAS KIRÁNDULÁSOK

* Európa - Skandináv országokba - Távoleletre

Csoportos repülések:

* EUROPA összes nagyvárosaiba,

* USA-ba, KANADÁBA,

* AUSZTRALIÁBA, AFRIKÁBA

* ROMÁNIÁBA (rokonlátogatás vagy üdülés)

Gyógykúra és üdülés — OLASZORSZÁG, SVÁJC, AUSZTRIA ÉS NEMETORSZÁG világhírű gyógyfürdőiben.

* Romániai, csehszlovákiai és magyarországi rokonainak — jegyek gyors és pontos továbbítása.

Ifjúsági nyaralótábor, — kirándulásokkal egybekötött angol nyelvoktatás (Summer school) angliai intézetekben.

FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR
utazási irodához,
T.-A., BRENNER 2.
(Allenby sarok)
Tel: 625959, 611755.
BESZÉLUNK MAGYARUL!

Két arabot
Meg Rio
Az izraeli...
alapján ta...
dán rendő...
ségevel lep...
Ben Gurio

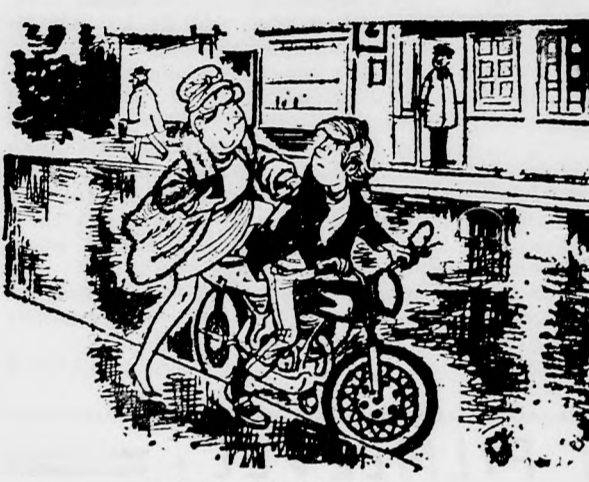
Koppenhága...
nőt, valamint...
terítettek an...
vid Ben Gurio...
ban akarták vé...
terroristák, akik...
SAS gépre ak...
na Rio de Jan...
el kellett voln...
Jóllehet a ha...
tárk ki hivatal...
külvök neveit...
sajtó között...
tottak egy Mun...
éves jordániai...
egy 25 éves, R...
férfi. A svéd...
tokat közölték...
irati Iroda szer...
neve Rolf And...
rások azt mon...
Erich Albert S...
és kora 25-37...
A letartóztat...
előtt történt...
tök elindult...
liába.
A három ös...
különböző szá...
Az irákt, akik...
nek tartanak, a...
dában fogták...
kézigránátokat...
lány a City s...
a svéd az Exc...
Náluk is talál...
kézigránátot. A...
daja van Skat...
Stockholmi köz...
magyarozza, ho...
30.000 lírától...
kezelt Florentin...
tolvaj megbánta...
szakultta a pénz...
— Csak az a baj...
detlenkedik a...
reszked, hogy a...
ezer líra ma nem...
erret, hanem h...
hátvezetett e...

BRAU...
EHRENWA...
BR...
ELS...

AVIVA...
HAZASSA...

Harry Andersen...
uppsalai (Svédország)...
Ragyon visszautasította...
húszmillió új dinár...
örökségét, amelyet...
nagybátyja hagyott rá...
végrendelet meghagyta...
csak akkor lehet...
kivándorol Brazíliába...
— Otthagyni kedves...
közösomat és Svéd...
annyt jelentene, mint...
dani szabadsággomról...
— És ez nem lehet...
lőkökkel megfizetni...
Egy mexikói városka...
tőnebből a napokban...
fogoly elszökött. A...
lökkel tartott a bört...
gatója és felügyelője...
A rendőrség óriási...
indított a szökve...
sára, eddig azonban...
sae hetet sikerült...
leniök. A kihallgat...
mondották, hogy a...
börtön igazgatója...
Egy londoni iskola...
nyai nemrégiben...
szerveztek és kijel...
mindaddig nem hag...
be a többi fiú nem...
be az iskolába. Je...
ugyanis hatszáz l...
őseze 24 fiú jár az...

NEVET A VILÁG

ÖNFELÁDOZÓ ANYA
— Lányom nagyon fáradt volt és lefeküdt. Én jöttem helyette.

ERVELES
Egy düsszadag zsidó bankár Bécsben, a monarchia idején gyakran adott többmillió kölcsönt a kincstárnak. A bankárnak egyetlen fia volt, aki a modern korszak hatása alatt anarchista lett és egy napon elitelték és bebörtönözték.
Történt egy napon, hogy a pénzügyminiszter magához kérette a bankárt:
— Pénzre lenne szüksége a kincstárnak — mondta a pénzügyminiszter.
A bankár lagadólag rázta a fejét:
— Egy vasat sem adok magunknak. Egy krajcárt sem.
— No, de miért?! — kiáltott fel izgatottan a miniszter.
A bankár nyugodtan válaszolt:
— Mert nem jök a pénzre. Egy ország, amely az én keletkötya Mojsé fiától fel és emiatt börtönbe veti, az nekem nem jó egy fillérre sem.

STATISZTIKA
— Hány alkalommal látta a pénzügyminisztert?
— Tizenkettőt. De lényegében véve csak kilencet.
— Hogy érti?
— Mert hármán közülük mindig teáztam.

KELL TUDNI KÉRDEZNI
Két böcker a rebe elé járul. Kérdi az egyik:
— Mondd rebe, szabad gemoritanulni közben cigarettázni?
— Ugyan, mi jut eszedbe.
A másik veszi át a szót:
— Rebe-leben, ha az ember géhányzik, kihazsnálhatja e közben az időt arra, hogy gemoret tanuljon?
— De mennyire, fiam!

Guy Mudd londoni borbély új rekordot állított fel: 46 év fel orán át nyitva tartotta üzletét! Ez idő alatt pihenés nélkül nyitva, borotválta a vendégeket. Mint mondta, még tovább bírt volna a munkát, de a kénytelen volt beárni üzletét, mert a fodrászok szervezete tiltakozott amiatt, hogy a munkaidő letelte után is nyitva tartott.

Egy detroit-i asszonyt, egy fontos bírósági per tanuját, nemrégiben fogházba zárták, mert nem tudott 11.000 dollár óvadékot fizetni biztosítékul, hogy megjelenik a tárgyaláson.
A vádlott — kétszeres gyilkos — ellenben még mindig szabadlában van, mivel neki volt pénze arra hogy 20.000 dollár óvadékot helyezzen le róla.

DEFINICIOK
EMBER: Egyetlen olyan élő lény, amely a bőrt többször is le lehet nyúzni.
SZAJRUZS: Olyan, mint az útjelző, amint eltűnik a piros, az út szabad.
CIONISTA: Akinek van egy száza, Herzl képével.
CHAMSZIN: Kollektív büntetés bűneinkért.
TOMEKEK NYOMÁSA: Ami nem a politikusokra nehezedik, hanem az autóbúszon utazókra.

VAGY-VAGY?
Mikor Ben Gurion 70 éves korában elkezdett autózást tanulni, Zalmán Aran nagyon lebeszélte őt erről: Így érvelt:
— Vagy egy nép vezetője vagy, vagy egy autós.

GONDOLKOZNI KELL
A 16 éves szép lány elkecseregetlen meséli a még fiatal, élnívágó nagynénjének:
— Tegnap tizenkettő után mentem haza, erre a szülem olyan botrányt rendeztek, hogy rengett belé a ház. Hat csináltam valami illetlen dolgot?
A nagynéni megnyugtatólag:
— Gondolkozzál, hátha csak ugyan csináltál...

ELMELKEDES
— Hogy milyen is az élet — elmélkedik a széplány. — Ha arra kérem Edét, hogy húzza fel zippzárát a ruhámon, szegénynek soha sem sikerül, de ha nem szolok neki semmit, olykor olyan ügyesen lehúzza.
A MEGGONDOLT FERJ
— Mire gondolsz, amikor azt mondom, hogy kétszer is meg kell gondolnod, ha éjszaka kimaradsz.
— Hát arra, hogy először azt kell megmondolnom, mit mondjak az asszonynak, miért nem toltotam otthon az éjjelt, másodsor pedig arra, hogy miért nem vihetem őt magammal.

DIALOGUS
Két barát beszélget. Kérdi az egyik:
— Miért vagy olyan szomorú?
— No hallod, őt fiam van és mind az őt benn van a hadseregben.
A másik föltévesen legyint:
— Az semmi. Nekem őt lányom van és az egész hadsereg folyton nálunk van.

A CSODA
A misszionárius gyantulanul bandukol a duzsungelben, amikor egy oroszlan egy szikla tetejéről ráveti magát. A misszionárius imádkozni kezd szorongatott helyzetében. Csoda történik. Az oroszlan kiegészíti karmait körül és ő is elkezd imádkozni.
A misszionárius melepette és megdöbbenően kérde az oroszlant:
— Hát te is katolikus vagy?
Az oroszlan szeliden feleli:
— Igenis atyám. Hitbuzgó katolikus vagyok és minden étkezés előtt imádkozom.

HASONLAT
Mikor megkérdezték Golda Meírtól, hogy éri magát a kormányban csupa férfi között, szerényen így felelt:
— Ahogyan Zsuzsanna érezhette magát a vének között.
VIGASZ
A fiú zavarban, megkéri a lány kezét.
— Igaz, hogy nem vagyok egy Apollo.
A lány megnyugtatólag:
— Nem jelent semmit. Elvégre a nap nagy részét mégis csak az irodában töltöd majd.

FURCSA EMBEREK
— Furcsa ez a Grün házaspár. Az asszony hajlandó az utolsó fontját is ráköltetni egy ruhára, a férfi pedig az utolsó fontját is egy szoknyára.
BARÁTSÁG
A képviselőház folyosóján megy egy gépirónó és szembe találkozik egy idősebb képviselővel. Rakoszon.
— Hogy van öreg?
A képviselő megsértődik.
— En nem is ismerem magat. Miért neves csak így öregnek?
— Nem ismer? — mereszi a szemét a gépirónó. — Nemrég még együtt aludtunk.
— En magavalt!
— Igen. Az egyik miniszter előadásán.
SZAKITÁS
— Szakitottam Uzival.
— Miért?
— Mert romlott és cinikus.
— Hogy érted ezt?
— Tegnap este jó hangulatban táncoltunk a diszkótekben, majd hazakísért, a kapu alatt pedig megcsókolta a homlokomat. Meg is kapta a magadt! Megkérdeztem tőle, hogy tulajdonképpen mit gondolt? A nagynénjétől búcsúzik?

HAJÓTORÓTTÉK
Két zsidó hajótörött hanykódik egy csónakban a tengeren. Sehol a láthatáron segítség. Az egyik, a gazdag zsidó így könyörög:
— Uram, Istenem, segíts meg bennünket és fele vagyomat jótékony célra adom.
Nem történik semmi. Éjjel már viharzik is a tenger. A zsidó ismét fohászodik:
— Uram, mentse meg bennünket, vagyonom háromnegyed részét szent célokra adom.
Semmi.
Reggel a zsidó megint neki-fohászodik, de az utitarsa rá-tapasztja a kezét a szájára:
— Egy szót sem! Föld!

SZINES KOCCÁK
Corrol Pooler Baton Rongy-lakos autójával egy vesztőgépkocsiba futott. A közlekedési rendőrök előtt azzal be-dekezett, hogy feke lemondja a szolgáltatást. Az egyik rendőrnem hitte el, beült a gépkocsiba. Az eredmény: teljes bességel belefutott a rendőrautóba.
Giulio Florentin vitér kereskedő üzletéből 1939-ben ismeretlen tolvaj elloptott 10 lírát. Ez bizony tetemes összeg volt akkor. Mivel a rendőrség nem tudott a tolvaj nyomára bukkanni, a kereskedő lemondott a reményéről, hogy valaha is visszakapja a pénzt. A napokban egy level a 30.000 lírától szóló csekk érkezett Florentin címére, a tolvaj megbánta bűnét és visszaküldte a pénzt.
— Csak az a baj, — elgondoltenkedik a vitérből a kereskedő, hogy az ellopott tízezer líra ma nem harminnéret, hanem hetszázretet ér.

Nagybritanniai vendégcsinálása idején különös baleset ért egy spanyol hárfaművésznőt: keze beszorult a hárszer húrjai közé. A művésznő 1500 főből álló közönség irremlesen várt egy negyórát, hogy a művésznő kinyitadítsa a kezét.
A hölgy, okulva a törtétekből, már masnap buntást kötött arra az esetre, ha kevésbé türelmes közönség előtt történne vele hasonló baleset.

A meglepetéstől leest a dia) bank tisztviselőjének, amikor megjelent egy ügyfél a százig gúndelt helyzetű lelkő — ezer évre. Azt is kizsámtotta, hogy ez az össze a kamatokkal együtt addig: 10.800.000.000.000.000 gúdenra dagad. A furcsa ügyfél kikötötte, hogy esak ter méseletes úton világra jöudoda veheti fel a pénzt. A tól fel ugyanis, hogy ezt a málva mar egyrétvalval szemlenek a gyermekek és szretné biztosítani, hogy a családjaiban ilyen eset ne forduljon elő.

Harry Andersen 64 éveson uppsalai (Svédország) költő és színpadvezető volt. Húszmillió új dinár, rusz örökségét, amelyet brazil nagybátyja hagyott rá, mert végrendelet meghagyta, hoz csak akkor lehet övé a pénz, ha kivándorol Brazíliába.
— Otthagyni kedves foglalkozásomat és Svédországot annyit jelentene, mint lemondani szabadságomról — mondta — és ez nem lehet milliókkal megfizetni.

Egy mexikói városka börtönéből a napokban mindofogy elszökött. A menekülő lökkel tartott a börtön igazgatója és felügyelője is.
A rendőrség óriási hajszát indított a szökvegyenök ellen, eddig azonban mindössze hatet sikerült kézrekeríteniök. A kihallgatáson mondták, hogy a szökést a börtön igazgatója szervezte.

Egy londoni iskola diákjai nyai nemrégiben ülőstrájkot szerveztek és kijelentették, mindaddig nem hagyják abba, míg több fiú nem iratkozik be az iskolába. Jelenleg ugyanis hatszáz lány és mindössze 24 fiú jár az iskolába.